Hugo Bettauer

Sub Spînzuratoare

SUB SPÎNZURĂTOARE

*

UCIGAŞUL FEMEILOR

de HUGO BETTAUER

HUGO BETTAUER

SUB SPÎNZURĂTOARE

UCIGAȘUL FEMEILOR

— ROMAN POLIȚIST —

EDITURA „SPERANȚA“
București 1990

CAP. I

Jaluzelele verzi fluturau în vînt, se îndoiau de-a curmezișul înspre odaie așa că o rază vie de soare căzu ca un pumnal pe pat. Respirația adîncă a celui ce dormea se rări, patul trosni, un braț bărbătesc se ridică puțin, ca și cînd ar fi vrut să alunge raza ce cobora și doi ochi somnoroși pe jumătate închiși se fixară asupra ceasului din perete.

— Drace ! Sînt ceasurile unsprezece ! Ce rușine !

Un bărbat zvelt, în pijama albastră de mătase, sări cu ambele picioare deodată, din pat.

Lothar se întindea, căsca și repeta mereu :

— Drace, sînt ceasurile unsprezece !

Atunci, readus brusc în lumea realității, somnorosul își vîrî picioarele în pantofii de mătase de lîngă patul de bronz, întinse mîna spre tabacherea de piele de pe măsuța de noapte, o aruncă dîndu-și seama că e goală, străbătu dormitorul, deschise ușa ce da în birou și strigă iritat :

— Paul ! Unde dracu te ascunzi ?

Dar Lothar își dădu numaidecît seama că Paul era arestat ! Chiar ieri a fost ridicat de acasă, în urma reclamației lui, ticălosul care îi furase țigările, cravatele de mătase, ciorapii și chiar tabacherea de aur, prefăcînd-o în bani. Lothar revăzu, în clipa aceea chipul palid al băiatu-

lui, simți privirea rugătoare din ochii plini de lacrimi și se scuturâ pentru a alunga imaginea aceasta neplăcută.

— Afurisitul, îi mergea destul de bine la mine și n-avea nevoie să mă fure. Bine i s-a făcut! Și acum să ne bărbierim și să ne îmbrăcăm repede.

Un, doi, trei și soba din camera de baie fu pusă în mișcare. Dușul călduț apoi cald și din ce în ce mai rece, atinse trupul dornic de senzații. Dădu cu spumă groasă de săpun pe obraji și pe bărbie puse o nouă lamă Gilette, în aparatul de ras, apoi Lothar, proaspăt, tînăr, și sănătos zîmbi chipului său din oglinda șlefuită.

Cîteva minute mai tîrziu, își punea cravata gris-argent, pe care și-o alesese dintr-o sută, la costumul ușor bleumarin de cheviot, și sta gata de plecare. Numai ceasul de aur subțire mai trebuia strecurat în buzunarul vestei și portofelul. Lothar deschise punguliță de marochin negru, făcu o mutră nedumerită și rîse apoi tare:

— Lefter, cu totul lefter! Nici bancnote nici mărunțele! Dumnezeule, rău m-au jumulit frații! Nu numai că am pierdut milionul pe care îl aveam la mine, dar mi-am dat și cartea de vizită drept chitanță pentru o sumă destul de considerabilă. Stai, cît era? N-am nici cea mai mică idee. Ei, da lasă că-mi scot eu banii. Noroc că se mai găsea cîte ceva în buzunarul pantalonilor, astfel n-aș fi avut cu ce să-mi plătesc taxi-ul pînă acasă. Dar acum sînt ras, cum n-am mai fost de pe cînd eram student. Nu face nimic! Mă voi duce să-mi iau astăzi de la Schwarzseher și Lustig cîteva milioane. Biete coroane austriace, dar totuși!

Lothar Leichtwag întrerupse monologul neexprimat și luă receptorul telefonului ce se afla pe masa de lucru.

— Vă rog, domnișoară, dați-mi patru sute șaizeci și opt, patru sute șaptezeci.

O pauză pe care Lothar, o întrebuință să-și formuleze în cap întrebarea. Cum era bursa astăzi? S-a primit primul curs de Alpine? Și apoi îi va spune bancherului

să-i țină la dispoziție cinci milicane. Dar nu răspunse nimeni și Lothar puse răbdător receptorul la loc.

— La dracu telefoanele vieneze ! În cincisprezece minute sînt acolo și rezolv personal totul.

Auzi o bătaie în ușă și gazda, care îi închiriase două camere, baie și cameră de servitor, apăru în prag oarecum încurcată.

Lothar aruncă o privire la calendar.

— Ai dreptate, astăzi este întîi și trebuie să plătesc chiria. Va trebui să ai răbdare pînă după amiază, nobilă doamnă. Dacă m-ai întoarce acum pe toate fețele n-ai găsi o lețcaie în buzunarul meu. Am păpat totul, stimată doamnă !

Doamna Beschke protestă.

— N-am venit pentru asta, banii îmi sînt siguri la dvs. domnule doctor. Nu, am venit pentru Paul. Mama lui a fost mai adineauri aici și a plîns îngrozitor. Comisarul i-a spus că dacă domnul doctor și-ar retrage plîngerea, s-ar putea închide ochii și el ar fi lăsat să-și vadă de drum, că la urma urmei e nevinovat. De vină e fata aceea care l-a scos din minți. I-am promis bătrînei, care nu-l are decît pe Paul că voi pune o vorbă la dvs. pentru el. Domnule doctor, Paul e încă atît de tînăr și dacă stă în pușcărie e pierdut.

Doctorul Lothar Leichtwag încruntă nervos, sprîncenele.

— Îmi pare și mie rău, doamnă Beschke, crede-mă ! Dar să-l las liber asta nu se poate. Ar fi o contradicție de care nu trebuie să mă fac vinovat în calitatea mea de jurist. Dacă îmi retrag plîngerea, trebuie să-i mai dau și un certificat și atunci poate continua să fure în posturile pe care le va căpăta, iar eu am răspunderea morală. Nu, scumpă doamnă, a greșit față de legile sociale și trebuie să ispășească. Totuși, la proces voi invoca circumstanțe atenuante, așa că nu va fi prea aspru pe-

depsit. Dar nu voi împiedica bunul mers al dreptății înduplecat de sentimentalismul unui comisar leneș la scris care ar fi bucuros să scape de un act în plus și de bacșișurile unei mame, care ar fi putut să-și crească mai bine fiul.

Doamna Beschke se retrase oftînd și Lothar Leichtwag coborî dansînd cele cîteva trepte. Cu mănușile galbene de antilopă în mîna dreaptă, el păși în stradă ca un om care știe ce-și datorează sieși și altora, gîndindu-se cum ar face să pună mîna pe cele cîteva milioane din casa bancherului său Schwarzseher și Lustig.

CAP. II

În fața porții tribunalului, Lothar Leichtwag se întîlni față în față cu avocatul Zeisel, care intra grăbit, transpirat, îngrijorat, cu o geantă burdușită sub braț, în clădire.

— Servus, Leichtwag !

— Servus Zeisel !

O privire cercetătoare și invidioasă, și Zeisel dispăru pe poarta întunecoasă.

— Încă unul care e destul de prost să se omoare pentru o nimica toată și care scuipă otravă și fiere împotriva mea, fiindcă nu sînt atît de prost ca el. Oricine are astăzi putința să pună mîna pe încîntătoarea „Fortuna", dacă nu e mai orb decît capricioasa zeiță.

Lothar se uită după o fată frumoasă, care îi aruncă, în treacăt o privire provocatoare și stătu în loc, șovăind.

— Să mă iau după dînsa ? Nu ! Fete sînt destule și eu nu mi-am luat cafeaua cu lapte. În afară de asta trebuie să mă și grăbesc, poate să am de făcut oarecari socoteli cu Schwarzseher și Lustig.

Merse deci mai departe gîndindu-se la vremurile, cînd purta ca nenorocitul de Zeisel acte soioase în geantă iar în suflet, ură și în stomac un gol. Se întorsese acasă, din campanie după doi ani de captivitate și era fericit că putuse să intre cu diploma de jurist în buzunar ca secretar la avocatul Laufer pentru care alerga de la nouă dimineața pînă la șase seara, pe o leafă de batjocură. Neavînd haine civile, era silit să poarte haine militărești, rupte, să locuiască într-o cameră mizerabilă, cu fereastra

în curte, la al patrulea etaj. Se simțea obosit și bătrîn la douăzeci și opt de ani, îi era întotdeauna foame, mînca, dacă se poate numi așa, într-o ospătărie murdară un șnițel de spanac, budincă de fasole și pîine de tărîțe, nu mai avea bani, de pe la mijlocul lunii, pentru a-și cumpăra țigări și avea gînduri negre, să plece în Brazilia sau Peru, să emigreze undeva la dracu în praznic, numai să nu mai suporte chinul unei asemenea existențe. Singura lui consolare era Greta, blonda și drăguța dactilografă a doctorului Laufer, această adorabilă ființă care-i dăruise cu cea mai mare generozitate, prima ei iubire, care îl mîngîia și îi procura țigări făcute de mîna ei.

Lothar se întunecă în clipa cînd gîndurile i se opriră la Greta și se sili să le îndepărteze.

Un an a durat viața aceea nenorocită, pînă într-o zi, cînd fu chemat la notar. O mătușă bătrînă de a cărei existență uitase cu desăvîrșire, murise în Weikersdorf și el era singurul moștenitor al micii sale averi. Cincizeci de mii de coroane, o nimica toată în aparență, care cu valoarea deja urcată a monedei, reprezenta pentru el o avere. Zile de nebunie, întrerupseră monotonia vieții lui. Un costum nou, ghete, cravate ; pentru Greta tot felul de lucruri drăguțe, căreia îi restitui și cele cîteva sute de coroane ce-i împrumutase în cursul lunii. Seara luau masa princiar la cabaret sau la un bar și după o săptămînă din cele cincizeci de mii de coroane nu mai rămaseră decît patruzeci de mii. Între timp, coroana începu să scadă neîncetat și înstrăinarea industriei să prilejuiască o tendință spre urcare la bursă, unde juca toată Viena. În birou, pe coridoarele tribunalului, pe stradă, în cafenele nu se auzea vorbindu-se decît de Julisud și Clotilda de Siemens și Nordbahn. Pînă și morocănosul, învechitul avocat Laufer, povestea, cu satisfacție secretarului său că a vîndut Neusiedlere cu un profit de cinci sute la bucată.

Lothar Leichtwag ciuli urechile. Toți din jurul său vorbeau de cîștiguri la bursă, își înmulțeau averea, scăpau de flagelul coroanei în scădere, se salvau de scumpetea care devenea din ce în ce mai mare, numai el era pe cale

să-și mănînce mica sa avere cu o fată drăguță ca să se vadă, peste cîteva luni numai cu leafa păcătoasă pe care i-o servea vulpoiul bătrîn la fiecare întîi a lunii.

— Sînt eu oare mai prost decît ceilalți ? Să nu fiu oare în stare să realizez și eu ceea ce fac ei ? Nu e mai cuminte să riști totul, decît să ții banii, care scad din zi în zi, în sertar ?

Două zile în șir studie Lothar buletinele bursei, se lăsă inițiat de colegi în secretele lui „hausse" și „baisse" apoi se îndreptă spre strada unde își avea firma Schwarzseher și Lustig birourile de bancă.

Domnul Schwarzsehr fusese un prieten intim de al răposatului său tată, asta o știa Lothar din numeroasele povești pe care le auzise adesea la masă cu mulți ani în urmă. Și astăzi domnul Schwarzseher era unul din bancherii mari, un nabab, unul din cei mai bogați oameni ai țării, și al cărui noroc devenise proverbial.

Domnul consilier de bursă Gustav Schwarzseher, din a cărui figură rotundă licăreau doi ochi mici, dar inteligenți, ținu multă vreme mîna secretarului de avocat într-a sa, apoi zise cu glasul puțin mișcat :

— Te-am văzut pentru ultima dată, acum vreo douăzeci de ani la înmormîntarea tatălui d-tale. Acum mi se pare că am dinaintea ochilor mei pe vechiul meu prieten și tinerețea îmi reînvie. Cu ce-ți pot fi de folos ? Înainte de a-mi spune ceva, țin să te asigur că nu voi refuza nimic fiului celui mai bun prieten al meu.

Puțin cam încurcat, dar totuși mișcat de primirea călduroasă, Lothar povesti cum l-a salvat mica moștenire din mizerie și că ar vrea să-și plaseze micul său capital, cu folos, în efecte.

Schwarzseher zîmbi amuzat.

— Ai dreptate, domnule doctor, lasă micul capital să ruleze puțin și eu te voi ajuta să-l multiplici. Să începem imediat. Bursa nu s-a deschis încă. Mai sînt zece minute pînă la 11 și eu îți las o lichidare Wagner și Biro pe cursul de ieri 1400. Vino, te conduc la mine la contabili-

tate, te prezint tovarășului meu dl Lustig și-ți deschid un cont.

Domnul Simon Lustig era tocmai antipodul tovarășului și al numelui său. Mic, aspru, ochii cenușii îngrijorați, o trăsătură ascuțită în colțul buzelor subțiri.

— Mă bucur să-ți fac cunoștință, dar te previn domnule doctor, nu ai destul capital; o lovitură de bursă poate să te ruineze, rămîi mai bine la avocatura d-tale, care e un teren mai puțin productiv, dar mai solid decît mlaștina ale cărei roade le culegem noi. Domnul Schwarzseher rîse de i se clătină pîntecul.

— Dragă Lustig, dacă ar fi după d-ta, am trăi și astăzi numai cu răbdare și tutun sîrbesc! Slavă Domnului că înțeleg mai bine decît d-ta, vremurile noastre. Astăzi trebuie să îndrăznești și a îndrăzni înseamnă a cîștiga. Cine crede în coroană n-are decît să se închine bursei. Dar cine crede în coroană e un prost și acesta nu sînt eu. În tot cazul dă domnului doctor o scrisoare pentru douăzeci și cinci de bucăți Wagner la 1400, ca să facem un început.

Apoi domnul Schwarzseher invită pe fiul răposatului său prieten, la un dejun copios în Stephanskeller și vorbi cu el despre trecut și urmările prezentului, de loviturile lui îndrăznețe și tranzacțiile cu valute străine, pînă se făcu ora două. Și cînd se întoarseră în biroul particular al domnului Schwarzseher, găsiră cursurile bursei. Lui Lothar Leichtwag i se păru că visează cînd află că Wagner și Biro se urcaseră cu șapte sute, așa încît el cîștiga, acoperind toate spezele, șaisprezece mii de coroane.

Lothar rîse la amintirea acestei etape, își aducea aminte precis de ziua cînd îi comunicase Gretei, că după vînzarea acțiunilor Inzersdorfer, poseda un sfert de milion și că din sfertul acesta s-a făcut deodată un milion întreg.

De atunci încolo nu trăi decît pentru bursă, urmărea cu înfrigurare toate mișcările, culegea informații, dădea băncii Schwarzseher și Lustig însărcinări atît de mari încît abia de era acoperit cu treizeci la sută. Și dintr-un milion se făcură cinci și din cinci, zece.

Sînt exact doi ani de cînd atinsese cifra aceasta și în ziua aceea Lothar își părăsi postul de la avocatul Laufer, își luă un rămas bun mișcător și de la Greta căci, în definitiv o idilă de dragoste ca aceasta nu putea să dureze o eternitate. Se mută în locuința princiară a doamnei Beschke, își tocmi un servitor, pe Paul și începu să ducă o viață de mare senior. Coroana scăzu mereu, cîștigurile la bursă se urcară tot mai enorm. Cu un instinct foarte fin pentru tendința, care domina, Lothar se aruncă cu toată forța, spre hîrtiile care urcau, acapară acțiuni galițiene de petrol, le schimbă, la momentul oportun pentru hîrtii cehe și luă parte la marea mișcare a căilor ferate de stat, vîndu cu noroc, pentru a cumpăra din nou la cursuri scăzute, schimba cîteva milioane în devize asupra Zürichului, Amsterdamului, Parisului și Romei și astăzi, da astăzi, Lothar Leichtwag era unul dintre aceia asupra căruia oamenii aruncă furioși și ironici, porecla de : miliardar de coroane.

CAP. III

Miliardarul în vîrstă de treizeci și trei de ani ajunse la Schottenthor și se opri în loc, nehotărît. Stomacul îi era gol și sta pe gînduri, dacă n-ar fi fost bine să se ducă la Cafeneaua Landtmann să ia în grabă o cafea cu lapte, dar își aminti că n-avea bani. Ar fi putut foarte ușor să plece fără să plătească, fiind clientul cafenelei. Dar nu !... prefera să se ducă întîi la bursă pentru a se interesa de bani. Și merse grăbit pe Schottenring, pentru a coti spre Wipplingerstrasse.

— Doamne ! Dacă mi s-ar fi întîmplat așa ceva acum cinci ani, să umblu pînă la amiază cu stomacul gol ! Cu ce furie bolșevică aș fi strîns pumnii, aș fi blestemat oamenii, aș fi trimis pe capitaliști la dracu ! Și azi ? Mică și simpatică, cură de foame, cu nădejdea că dejunul va fi devorat cu mai multă poftă.

În Wipplingerstrasse, Lothar trecu pe lîngă zidul unei case prin ale cărei ferestre se auzea țăcănitul unei mașini de scris. O umbră se așternu pe chipul lui frumos.

Acolo sta Greta și se chinuia la mașina ei de scris, în timp ce el... ei da, lucrurile stau așa și nu altfel și ea va trebui să se consoleze. Poate cu noul secretar al domnului Laufer, care e un om foarte simpatic. Dacă Greta i-ar cere lui o mică zestre, n-ar sta nici un moment la îndoială. Dar despre asta nici nu putea fi vorba, fata era mîndră ca o contesă. Proaste mai sînt și femeile, nu știu să profite de viață.

Iată-l ajuns în fața firmei Schwarzseher și Lustig. Dar ce se întîmplase? În fața casei o mare mulțime gesticula și striga. Un sergent împrăștia lumea :

— Circulați vă rog.

Dar nimeni nu se mișca. Dinaintea casei bancherului era fierbere mare.

Gînduri vagi și neclare trecură în jumătatea unei secunde, prin mintea lui Lothar. Obloanele erau trase. În mulțime recunoscu figuri, pe care le văzuse adesea la ghișeele băncii. Nu era acesta bătrînul contabil Elias? Ce s-o fi întîmplat? Iar demonstrații? Furturi? Sau vreun accident. Și din cel mai adînc subconștient, se îmbulzeau în mintea lui Lothar, cu iuțeala fulgerului, presimțiri, întrebări, temeri. De ce mi-am depus toată averea la o singură bancă. Nu e oare acest Schwarzseher prototipul hazardului? Da, — dar Lustig îl strînge în chingă și e solid ca un bloc de granit. Desigur că amîndoi mînuiesc averi mari. Dar ce s-a întîmplat?

Lothar Leichtwag se opri în fața porții, păzită de doi sergenți. Deodată zări lîngă el un bărbat cărunt și mic, pe domnul Elias și acest bărbat gemu pe cînd în jurul său oamenii urlau ca nebunii.

— Cîinii afurisiți! Hoții! Aveam la dînșii tot ce mi-a lăsat sărmanul meu bărbat!

— Hoțul de Schwarzseher trebuie linșat!

— Mare minune să te spînzuri, cînd ai ruinat mii de existențe!

Lothar se uită disperat în jurul său. Jucau umbre pe dinainte-i și genunchii îi tremurau.

— Domnule Elias, pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întîmplat?

Cu aceste cuvinte luă brațul contabilului, care se tînguia și-l duse pe dinaintea sergenților pînă la poartă.

— Ce s-a întîmplat? Nu știți nimic? Era doar scris în ziarul de dimineață.

— Nu știu nimic! Ce scrie în ziarul de dimineață, vorbește odată și nu te mai văicări ca o babă?

— Domnule doctor, dacă ai fi slujit ca mine treizeci de ani în casa aceasta și ai fi ajuns acum să înduri rușinea asta, ca și cînd eu aș avea vreo vină.

— Dar vorbește odată omule! urlă Lothar, în jurul căruia lumea începea să se învîrtească. Ce s-a întîmplat?

— Ce s-a întîmplat? Domnul Lustig s-a spînzurat astă noapte în birou și casele de bani sînt goale!

Lothar își duse mîna la gît simțind că se înăbușă.

— Ce, domnul Lustig s-a spînzurat? Casele de bani sînt goale? Domnule Elias, ai înnebunit?

— Aș prefera să fiu nebun, zise îndurerat bătrînul — aș da toată viața mea să fi fost numai un vis urît. Și începu să povestească.

— În sîmbăta trecută, deci acum șase zile, domnul Lustig a plecat, la Budapesta respectînd dorința expresă a domnului consilier de bursă, să negocieze acolo pentru o societate pe acțiuni. A doua zi, duminică, domnul consilier a venit singur la birou, lucru ce se întîmpla adesea, și petrecu acolo cîteva ore. Luni dimineață nu a venit, ci i s-a adus procuristului o scrisoare, prin care domnul Schwarzseher făcea cunoscut, că trebuie să plece într-o afacere urgentă la Berlin și nu se va întoarce decît la sfîrșitul săptămînii. Cheile tezaurului le-a luat cu dînsul, că nu erau de făcut plăți mari, dar trimitea cheile casei de bani. Procuristul putea să dispună de banii ce se aflau acolo pentru a plăti lefurile funcționarilor de pe acum, cu patru zile înainte de sfîrșitul lunii nu numai pe o lună, ci și pe chenzina lunii viitoare, ca aceștia să se poată aproviziona, în vederea scumpetei crescînde. Eram mișcat de gestul acesta nobil al lui Schwarzseher și vă mărturisesc domnule doctor că mai sînt și acum, că mi-am dat seama că domnul consilier a vrut să ne cruțe, pe calea aceasta, de tot felul de lipsuri.

— Apoi, zi mai departe! stărui Lothar cuprins de o neliniște de moarte.

— Ieri a telefonat domnul Lustig din Budapesta și a aflat de la procurist de călătoria tovarășului său. Procuristul zice că d-l Lustig era foarte mirat de această călătorie despre care nu știa nimic și-i comunică înapoierea

sa cu primul tren. El sosi într-adevăr aseară foarte tîrziu și a venit direct de la gară la bancă. Cum avea a doua cheie a tezaurului își dădu îndată seama de dezastru. Tezaurul era gol, toate efectele, devizele, valutele și coroanele dispăruseră. După miezul nopții, domnul Lustig îl sculă din somn pe procurist și-i zise : „Domnule Siegel, Banca Schwarzseher și Lustig a încetat de a mai exista. Tovarășul meu n-a lăsat mai mult decît o scrisoare, în care îmi spune că a așteptat luni întregi scăderea coroanei cehe, că a jucat, fără știrea mea riscînd totul, că a ruinat banca prin ultima urcare a coroanei cehe, pierzînd toate depozitele încredințate de clienți. Încît el, Schwarzseher, e silit să se expatrieze în străinătate, pentru a scăpa de închisoare și declară că tovarășul său e complet nevinovat. A luat cu sine restul de bani ce se mai aflau în casă, pentru a nu-și sfîrși zilele cerșind. Domnul Siegel, care era ca lovit de trăznet, deși se aștepta de mult la o nenorocire, vru să vină imediat la birou, dar, domnul Lustig îl opri. „N-are nici un rost. Sînt mort de oboseală și vreau să mă duc acasă. Mîine dis-de-dimineață mă vei găsi la birou". Și a fost găsit azi-dimineață pe cînd femeile veniră să deretice, l-au găsit spînzurat de cîrligul oglinzii, în camera sa.

Contabilul începu din nou să se vaite. Lothar rămase cu privirea fixată în gol și repetă de zeci de ori cuvintele :

— N-am nici un ban, ce mă fac ? Casierul general, domnul Holzer și procuristul Siegel, ieșeau însoțiți de un comisar, din bancă. Siegel se opri în fața lui Leichtwag și zise cu voce sugrumată.

— Domnule doctor, și d-ta ești o victimă a acestui ticălos, ca și bietul Lustig și alte cîteva mii de oameni.

Lothar se întoarse cu un zîmbet către casier :

— Domnule Holzer, chiar astăzi vroiam să ridic cîteva milioane. Nu se mai poate acum ?

Casierul rîse, silit.

— D-tale îți mai arde de glumă ! Mie deloc. În casă se mai găsesc cincizeci de mii de coroane și cîteva mărci și acestea le-au sechestrat autoritățile. Tezaurul și mobilele vor acoperi tocmai primele cheltuieli de judecată.

Mulțimea se îmbrîncea vociferînd, blestemînd și amenințînd, așa că poliția porunci să se închidă porțile.

Lothar se trezi din nou afară înconjurat de oameni, care îl asediau cu întrebări pline de neliniște. Un băiat tînăr se vîrî în el, un domn mai în vîrstă, pe care îl cunoștea foarte bine, îl luă de braț și-i strigă :

— O sută de Alpine am avut la banditii ăștia ! ce spuneți de ticăloșia asta ?

Lothar se smulse de lîngă el și răspunse ridicînd din umeri :

— Ce să-ți spun ? Acum trebuie să plec — e tîrziu !

Duse în chip mecanic mîna la ceas. Ceasul dispăruse. Lothar își dădu seama, că tînărul care se vîrîse în el, îi furase ceasul.

— Așadar sînt cerșetor ! își zise Lothar, cînd ieși din mulțime, și se strecură încet, cu genunchii încovoiați, cu șira spinării țeapănă de spaimă spre Stuleenring.

CAP. IV

Un cerșetor fără picioare sta întins la soare în mijlocul străzii. Capela lui soldățească era plină pînă la vîrf, cu gologani. Lothar își duse în chip automat mîna la buzunar, și-o retrase, rîse tare și-i strigă din mers invalidului :

— Împrumută-mi ceva, camarade !

Tot felul de cunoscuți trec pe lîngă el fără ca el să-i salute sau să le răspundă la salut. O femeie frumoasă, cu un cățeluș pe braț — se oprește în loc și-i strigă provocatoare :

— Atît de-ngîndurat domnule doctor ?

El o privește cu ochii mari deschiși. Să fie oare vis, sau realitate ? Îndepărtat trecut ! Odată, cine știe cînd, frecventa casa acestei frumoase și tinere doamne aducîndu-i flori și bomboane și făcîndu-i curte.

Mormăi ceva și merse mai departe lăsînd în urma lui pe frumoasa femeie foarte indignată. Își scoase pălăria și ștergîndu-și cu mîna sudoarea de pe frunte, își aminti că luase abia, ieri ceaiul în casa ei.

Ieri, astăzi... și totuși sînt ani la mijloc. Pe Schwarzembergplatz se stropește într-un anumit fel, transformîndu-se praful într-o pastă murdară, care împroașcă în jurul ei și se transformă peste cîteva minute din nou în praf. Lothar intră într-o băltoacă și își stropește hainele, pînă la guler. Se oprește furios, își scoate mănușile de antilopă și începe să-și șteargă hainele și pantofii de piele galbenă. Acum toată îmbrăcămintea îi e murdară. Cuprins de dezgust, aruncă, blestemînd mănușile, dar pe

moment își amintește că pe cînd era tînăr transformase niște mănuși ieftine în bani, la un telal. O bătrînă le-a și ridicat și a plecat cu ele.

Soarele dogorește nemilos pe asfaltul plin de gropi, lui Lothar Leichtwag îi este sete și foame. Încep să-i țiuie urechile și simte junghiuri în tîmple. Se strecoară totuși încet înainte încovoiat, se clatină, respiră greu și se oprește în fața vitrinei unui magazin de lămpi. Într-o oglindă mare zărește un individ cenușiu, un individ cu o față galbenă și distrusă cu tuleie în bărbie, cu ochii încercănați, avînd gulerul și cravata murdare.

— Să fiu eu acesta ? se întreabă Lothar.

Clatină din cap și omul din oglindă face același lucru. E cu neputință, își zise el, oglinda aceasta îmi arată o zdreanță omenească, un derbedeu. Și doamna Lola pe care am întîlnit-o acum, mi-a spus abia ieri : „Doctoraș'ule, începi să te îngrași și devii inofensiv. Îți merge pea bine"... Dar omul acesta din oglindă are obrajii scofîlciți și nu are deloc aerul unui om căruia îi merge prea bine. Dar de unde vin tuleiele acestea ? Știu doar precis că m-am bărbierit acum două ore și încă cu o lamă nouă Gilette. Îi poate crește cuiva barba atît de curînd ?

Lothar merse mai departe și se izbi la colțul străzii de procuristul de bursă al Băncii samsarilor, domnul Hirschler.

Domnul Hirschler ar fi vrut să-i vorbească, dar deodată își scoase pălăria, o puse la loc pe capul chel, mormăi ceva care părea să însemne, — am onoare ! — și merse mai departe. Și Lothar simți cum d-l Hirschler, rămase cîteva secunde în loc, privind în urma lui.

— Aș putea paria că își clatină capul, gîndi Leichtwag. De obicei, individul acesta mă plictisea cu ploconelile și întrebările lui, ca să-i fac cinstea să-i devin client ? Desigur știe că am pierdut totul !

Gîndurile se îngrămădeau și jucau în mintea lui. Am pierdut totul. Nu mai am nici ceasul ca să-l amanetez ; în schimb am datorii de onoare, chiria doamnei Beschke neplătită și stomacul gol.

La stomac, gîndurile lui rămaseră în loc și un glas profund îi șopti repede înlăuntrul ființei sale.

— N-am luat încă nimic în gură.

Avu o idee. Mă voi duce să iau masa la Landtmann!

Aruncă o privire asupra ceasului de la răscruce. E unu și jumătate. Voi face ca și cînd aș veni de la un chef monstru. Îmi voi comanda șuncă, două ouă, unt, numeroase franzelute și o porție de ceai cu lapte și apoi voi pleca foarte calm, spunînd că revin în curînd. Dar nu, nici nu era necesar! Voi găsi acolo zeci de cunoscuți, așa de exemplu pe Geiringer cel gros, căruia îi voi spune între două glume: „Ascultă, Geiringer, sînt într-o situație penibilă din pricina falimentului de la Schwarzseher și Lustig; aș avea nevoie de cîteva sute de mii, căci mi-am mutat contul la Bankverein și voi putea vinde abia mîine Kredite și Anglo". Și Geiringer va răspunde: „— Mă rog, vă trebuie un milion? Vă dau o sută de mii numerar și un cec, pe care să-l puteți încasa numaidecît". Restul va merge de la sine.

Spinarea încovoiată a lui Lothar, se îndreptă la gîndul acesta consolator, își trase pălăria pe frunte și se îndreptă, cu pași mari, în umbra copacilor, de-a lungul Ringului, către Cafeneaua Landtmann.

CAP. V

Terasa era plină de soare și consumatorii se adăposteau în umbra cafenelei. Masa de mijloc din odăița cea mică era arhiplină. Ziariști, funcționari de bancă și directori, crupieri și bancheri, păreau să se fi întreținut asupra crachului Băncii Schwarzseher și Lustig, dar la intrarea lui Lothar se întrerupseră iar Geiringer cel gros exclamă :

— Iată și o gîscă jumulită ! Servus doctore ! Să sperăm că nu sîngerezi prea tare, căci trebuie să fi știut d-ta dinainte că firma va da faliment !

Lothar epuizat peste măsură, se rezemă de masă și șopti cu glasul răgușit :

— N-am știut nimic ! Și dacă ai știut ceva și nu m-ai prevenit, a fost o mare ticăloșie din partea d-tale.

Priviri curioase îl măsurară, se opriră la gulerul său murdar, la petele de noroi de pe haine. Geiringer care se ridicase în picioare, se așeză ostentativ, ridică din umeri și răspunse rece.

— Onorate domnule doctor, nu poate fi vorba de nici o ticăloșie. Se știu multe lucruri, care nu se pot dovedi ușor, dar oricine s-ar feri să împrăștie un zvon care i-ar putea atrage cu ușurință un proces de calomnie. De altfel cine joacă la bursă, trebuie să se ocupe singur. Bursa nu e ocupație secundară pentru cavaleri, care vor să-și cîștige banii pentru automobile și femei frumoase. Asemenea oameni nu fac altceva decît să încurce afacerile și e foarte bine, dacă li se întîmplă să-și piardă peste noapte ceea ce au cîștigat cu greu.

Întoarse spatele și întrebă pe tovarășii săi de masă :

— Domnilor, ce-ar fi să facem o partidă de block-tarock ?

Lothar nici nu mai exista.

El luă cu mîna tremurîndă un pahar cu apă pe jumătate golit și îl dădu pe gît, apoi se așeză singur la o masă, într-o ușă. Chelnerului îi făcu semn că „mai tîrziu". Gîndi. Dacă aș mînca, și aș pleca fără să plătesc, ar observa bandiții aceștia. Și poate că m-ar urmări chelnerul spunîndu-mi : „Domnule doctor, faceți vă rog plata căci predau socotelile și plec". Nu, mai bine rabd o oră foamea, trebuie să-mi vină ceva în minte ! Împunsăturile în tîmplă se repetară, picioarele îi ardeau, pleoapele îi erau ca de plumb, dar două pahare cu apă rece îi mai potoliră foamea și amuțiră concertul stomacului. Puse mîna pe gazeta de amiază. Pe prima pagină sta scris evenimentul de senzație al zilei :

Prăbușirea băncii Schwarzseher și Lustig.
Dispariția consilierului de bursă Schwarzseher.
Sinuciderea lui Lustig

Literele îi jucau pe dinaintea ochilor. Citi cu mare greutate :

„În cercurile bine informate nu mai era un secret că consilierul Schwarzseher, unul din cei mai scrupuloși speculanți ai pieței vieneze a avut pierderi enorme în coroane cehe, cu speculații baissiste nereușite, pierderi cărora nici cîștigurile fabuloase din ultimii ani ale băncii, nu le puteau face față". Și mai jos : „Printre victimele prăbușirii se află, cu numeroase miliarde și domnul doctor Lothar Leichtwag, o personalitate cunoscută în lumea bancară și mondenă".

Lothar oftă din greu. Ce să mai facă ? Nu mai exista nici o scăpare. Dacă ar fi avut cel puțin tabacherea lui de aur ; ar fi ajuns pentru plata chiriei și întreținerea pe cîteva zile. Dar i-o furase Paul. Mai avea o haină căptușită cu lutru și guler de samur, dar era la reparat și blănarul nu i-o va elibera pînă nu-i va plăti reparația,

care se urca la vreo două milioane. Avea și o duzină de costume și tot atîtea perechi de încălțăminte, dar proprietara nu-l va lăsa să scoată nimic fără să plătească.

— Alo, doctore! Condoleanțele mele. Consolează-te! Cîștigi, pierzi, iar cîștigi. Astăzi sus, mîine jos!

Directorul Medinger de la Banca de Export, al cărui virament oportun în Elveția era foarte lăudat, sta drept în fața lui. Lothar nu l-a putut suferi niciodată pe colosul acesta, cu obrajii căzuți, cu ceafa plină de osînză și cu urechile uriașe de trădător. Îl ocolise întotdeauna. Acum sări în sus, îi oferi un scaun și strigă aproape:

— Domnule director ia te rog puțin loc!

Medinger, sensibil la toate nuanțele de lingușire sau dispreț, ridică sprîncenele stufoase. O privire cercetătoare și buzele lipicioase de arap se ascuțiră ca pentru a fluiera.

— Nu-i timp, domnule doctor! Veneam numai să arunc o privire.

— Numai un moment, domnule director! Aș vrea să mai stau de vorbă cu d-ta.

— Altă dată, doctore, trebuie să mai dau o fugă pînă la bursă. Nu mai e chip să te odihnești și apoi fiecare are grijile lui! Lipsa asta de bani e de nesuferit. Trebuie să caut să găsesc la cineva cîteva milioane. Sînt scuturat ca un sac gol.

Medinger dispăru cît ai clipi din ochi, scoțîndu-și pe jumătate pălăria și Lothar rămase cu obrajii dogorînd de furie și rușine, din nou singur.

Închise ochii care îi ardeau, își răcori cu vîrful degetelor ude tîmplele, care îl dureau. Totul i se părea atît de neverosimil. Cu cîțiva ani mai înainte era un biet pîrlit, dar care își urma aceeași cale, chiar dacă era spinoasă. Apoi norocul își întinsese aripa asupra lui și a trăit o viață lipsită de griji în lux și risipă. Cele mai frumoase femei, cele mai bune vinuri, cele mai scumpe costume, excursii cu automobilul, dans, joc, mormane de bancnote. Și acum: Un cerșetor și dinaintea lui nici un drum deschis, o prăpastie neagră, adîncă și foamea!

Ceasul din perete arăta ora două. Acum Greta se întorcea de la ospătărie la biroul domnului Laufer și se așeza la mașina de scris. Greta dacă ai știi...

O milă mare de el însuși îi aduse lacrimi în ochi. Dacă s-ar duce la domnul Laufer și i-ar spune : „Domnule doctor, sînt ruinat. Vreau să muncesc din nou cinstit, ia-mă ca secretar". Și către Greta : „Ascultă, a fost un vis urît, lasă-mă să mă deștept lîngă tine !"

Lothar se cutremură. Laufer îi va arăta ușa cu cuvinte mieroase și Greta îl va privi disprețuitor și-i va spune : „Du-te la cocotele tale, cărora le-ai dat bani din belșug, în timp ce eu răbdam și munceam, du-te la femeile măritate, care sînt mai rele decît cocotele. Pe cînd erai bogat nu eram destul de bună pentru tine, astăzi nu ești tu destul de bun pentru mine".

Localul se umplea cu oameni bine îmbrăcați și hrăniți, care veneau să-și ia o „moka" după o masă copioasă. Aroma cafelei, fumul țigărilor, mirosul cozonacului proaspăt îi gîdilau nările lui Lothar, și îl făceau să adulmece aerul ca un cîine flămînd. Un invalid cu un picior de lemn, trecea de la o masă la altă masă, dar nu cu aer umilit și implorător, ci sfidător, lua bancnotele fără să mulțumească ; aruncă o privire fugitivă spre omul cu hainele stropite de noroi, cu paharele goale dinainte și-și văzu de drum.

Lothar îl urmări cu priviri pline de invidie. Calculă : „Numai aici, în cafeneaua aceasta, adună pe puțin cinci mii de coroane. Dacă face ocolul a douăzeci de localuri, strînge o sută de mii de coroane pe zi. Frumos venit. Știu că se poate trăi bine.

Chipul i se strîmbă într-un rînjet. „Am început să invidiez cerșetorii pentru cîștigul lor ! Ce-ar fi dacă m-aș duce și eu de la o masă la alta și mi-aș spune refrenul : „Un jucător de bursă scăpătat, vă cere o mică pomană". Nu merge. N-am drept legitimație un picior de lemn, nici o mînă infirmă. Și nouăzeci și nouă de oameni dintr-o sută se vor bucura, că a mai scăpătat un jucător de bursă.

CAP. VI

Un bătrîn, sărăcăcios îmbrăcat, cu o barbă căruntă încîlcită, se așeză la masa de alături. Leichtwag îl cunoștea, cum îl cunoștea toată lumea. Era Ionas Herzfelder. „Asta e deștept", gîndea Lothar, pe ăsta nu-l va ruina nici un bancher.

Herzfelder citea o gazetă, fără să slăbească un moment din mînă geanta de pînză cenușie, pe care o ținea sub braț. Și Lothar știa că geanta aceea păcătoasă ascundea o avere formidabilă în dolari. Ionas Herzfelder a fost odată unul din cei mai cunoscuți cămătari ai Vienei, care împrumuta studenților, medicilor, cavalerilor și fiilor de fabricanți, bani pe dobînzi fantastice. Și Lothar se numărase printre clienții lui pe cînd era student și urcase în nenumărate rînduri cele cinci etaje pînă la Ionas Herzfelder să semneze o poliță de două sute de coroane, pentru trei sute. Și după trei luni, cînd expira termenul, se ducea din nou la Herzfelder pentru a o plăti sau a o prelungi dînd o sută de coroane.

Cînd izbucni războiul mondial, Herzfelder își schimbă tactica. Dîndu-și seama de deprecierea coroanei începu să lucreze în dolari, să mijlocească afaceri de export, cumpără dolari la o sută, trei sute, cinci sute, îi vindea pe același curs cînd scăzură din nou la trei sute, cumpără iar și atunci începu să se șoptească pe ici, colo că Ionaz Herzfelder poartă iarna ca și vara același costum, din anul 1900, nu dă bacșiș la cafenea și are în geanta de pînză cenușie de care nu se desparte nici ziua nici noaptea, o avere.

O salivă acră inundă gura lui Lothar, ochii îi ieșiră din orbite. Strînse pumnii și respiră adînc, simțind că se înecă.

Porcul acesta avea miliarde și nu știa ce să facă cu ele, pe cînd oameni tineri mureau de foame și nu aveau unde găsi o bucățică de pîine. Insectele dezgustătoare se stîrpesc ; de ce e lăsat omul acesta să trăiască. De ce ? Spre bucuria cui ? În folosul cui ? Să pun odată mîna în buzunarul acesta și aș putea să-mi refac viața. Întrucît ar fi o faptă rea, dacă m-aș azvîrli asupra lui și i-aș răpi banii adunați din camătă. De ce ? Fiindcă e concurența prea mare. Și pentru că sîntem niște pui de lingușitori, care privesc avutul altuia ca pe un lucru sfînt, chiar dacă avutul acesta prinde mucegai la posesorul lui și e strîns din jumulitul a mii de oameni. Dar ce-mi pasă mie de toate astea ? Eu stau astăzi în afară de orice legi, sînt un izolat, care poate să facă tot ce vrea și ce-i place. Pentru mine e ceva mai mult în joc decît banii, e în joc viața. Dacă nu găsesc astăzi, ba chiar în clipa aceasta bani, atunci mi-am jucat viața la loterie, trebuie să mă arunc în apă, neavînd revolver, sau să-mi desfac vinele cu dinții. Dar nu vreau încă să mor și nu văd de ce ar lua ploșnița asta dezgustătoare, toate miliardele în groapă, cînd aș putea să-mi răscumpăr viața mea tînără cu o parte, o foarte mică parte ! ?

Gîndurile se succedau formînd un lanț logic. Herzfelder se va duce în curînd acasă. Întotdeauna la ora aceasta se duce acasă în Naglergasse numărul șase. E o casă veche mizerabilă, cu o scară întortocheată și întunecoasă. Fiecare treaptă are cîte o firidă și la fiecare firidă se găsește o fereastră care dă în curtea întunecoasă. Herzfeld locuiește la etajul al cincelea. În ultima firidă întunecoasă îl voi aștepta și îi voi vorbi. Apoi brusc îi voi pune mîna în beregată, îi voi suci gîtul, îi voi rupe laringele. El nu va scoate nici un strigăt, iar eu îi voi lua geanta, și voi coborî liniștit scara. Și pe urmă voi fi iar bogat. Voi alerga repede acasă mă voi bărbieri cu o lamă nouă nouță și îmi voi pune costumul cel mai frumos. Doamnei Beschke îi voi spune că îi

plătesc mîine, cînd voi schimba niște bani. Apoi mă duc la cafeneaua Wögerer și vînd o hîrtie de o sută de dolari. Și pe urmă mă voi duce la restaurant : nu, nu la restaurant, fiindcă la ora aceasta nu mai găsești nimic bun, ci la magazinul de delicatese pe Kohlmarkt și voi mînca sandviciuri cu icre negre și felii roze de rostbif și șuncă fină, voi bea apoi un ceai cu prăjituri. După aceea îl voi căuta pe Geiringer cel gros, voi provoca un schimb de cuvinte și-i voi trage o palmă. Lui Medinger îi azvîrl pălăria de pe cap și-i spun că e un hoț murdar și că nu-i dau voie să mă salute.

Lothar zîmbi fericit, dar o voce huruitoare, care striga plata, îl deșteptă din vise. Ionas Herzfelder era stăpînul acestei voci și Leichtwag începu să tremure urmărind cu ochi mari fiecare mișcare a bătrînului, care strigă încă o dată nerăbdător : „plata", pe cînd i se mișca nodul din beregată.

Beregata aceasta ! Lothar simți o senzație dureroasă în stomacul său gol. Îl cuprinse scîrba, dezgustul. Oare nodul acesta rotund, învăluit în piele, nu-i va intra bătrînului în stomac ? Nu, se va apăra oare cu mîinile, picioarele, nu va horcăi, scrîșni din dinți ? Prostii ! o plăsea de fier și gata ! Să nu devin slab tocmai acum. Trebuie să mă gîndesc bine că pentru o viață aproape sfîrșită, voi recîștiga pe a mea care n-a atins încă amurgul.

Chelnerul se apropie morocănos, ulă banii calicului cu un zîmbet de dispreț în colțul gurii, în timp ce bătrînul își strînse geanta sub brat și se strecură încet afară.

Acum **la lucru.**

Lothar Leichtwag sări de pe scaun și ieși prin altă ușă care da spre Ring. Trecu statuia lui Liebenberg, în Schohtengasse prin Freyung spre Naglergasse.

Aici era casa cu numărul 6. Avea noroc căci, nimeni nu-i ieși în cale. Poarta întunecoasă îl înghiți ! Sări cîte trei trepte deodată și urcă fără să întîlnească pe nimeni. Acum se afla pe ultima treaptă, lîngă mansarda unde

locuia Herzfelder. Iată și firida cu fereastra plină de murdărie și de pînze de păianjen.

Gîfîind, omul acesta pornit spre crimă, se așează pe marginea ferestrei. Își auzea inima bătînd și sîngele fierbînd în vine.

Liniște, sînge rece! Lothar începu să se roage: „Doamne, fă să izbutesc". Își dădu seama de profanarea ce-o făcea cu această rugăciune. „Și totuși — Doamne, nu pot face altfel — lucrul acesta trebuie să se întîmple, altfel sînt pierdut! Doamne ajută-mi numai de data aceasta.

Pași tărăgănați se apropiau din ce în ce, amuțeau cîtva timp întrerupți de tuse și iar răsunau.

Lothar se ascunse în fundul firidei. Acum bătrînul trebuie să fi ajuns la etajul al treilea. Să fie oare el? Nu se mai auzea nimic. Și iar hm!... hî... hm! — tuse și gîfîială. Lothar își luă inima în dinți.

O umbră se distinse în întuneric. Bătrînul era gata să treacă pe dinaintea lui, fără să-l vadă. Lothar sări ațînîndu-i calea și bolborosi cu o voace aproape străină lui:

— Domnule Helzfelder, trebuie să-ți vorbesc!

Bătrînul tresări speriat.

— Doamne! cine e acolo?

Acum ar fi putut să-și execute planul. Întinse mîna dreaptă și o așeză pe umărul bătrînului, căutînd o trecere la faptă, în timp ce mușchii i se contractau de groază și dezgust.

— Vin să fac cu d-ta o afacere, o afacere mare și discretă.

Mîna alunecă de la umărul lui Herzfelder la guler.

— Cine ești d-ta? Eu nu fac afaceri în întuneric, pe scară! Nu fac în genere, afaceri! Dacă dorești ceva, vino cu mine în casă!

Ultimele cuvinte le strigase aproape.

Nu trebuia pierdută o secundă. Pune mîna, strînge, sucește-i gîtul!

O dîră de lumină căzu orizontal pe scară și un glas de femeie strigă prin ușa întredeschisă:

— Tu ești Ionas ? Cu cine vorbești pe scară ? Domnul Rappaport te așteaptă de un ceas !

S-a isprăvit ! Prea tîrziu ! Neizbînda !

Lothar lăsă să-i cadă mîna, mormăi :

— Vin altă dată, și alergă jos pe scară, în timp ce Herzfelder mîrîi în urma lui :

— Frumoase maniere, să te arunci asupra cuiva pe scară, pentru afaceri !

Poticnindu-se și clătinîndu-se urcă Leichtwag spre Wahringerstrasse, căutînd să se îndepărteze de strada aceea. Uită pentru moment nenorocirea lui, prăbușirea, foamea și se simți ușurat. Creierul îi lucra mecanic, ca și cînd nu s-ar fi aflat în capul său ci în al altcuiva, care ar fi aflat întîmplător despre toată întîmplarea. Așa dar, acum am comis o crimă. O crimă ordinară pentru a jefui. Nici nu poate fi vorba de circumstanțe atenuante. Nevoie ? Ridicul. Sînt voinic și tînăr, pot munci ca atîția alții. Dar sînt deprins cu viața ușoară și am comis o crimă pentru a avea bani mulți.

Adică de comis, n-am comis-o, decît în imaginație. Sînt încă un om de onoare și dacă m-aș duce la poliție să mă predau, aș fi refuzat desigur, și mi s-ar explica în chip politicos, că nu se pedepsește gîndul cuiva, ci fapta lui. Curioasă lume, ciudat semn al dreptății omenești. Un individ care pune la cale să-și ucidă mama, și-i umple paharul cu otravă, dacă are norocul ca ea să moară cu cinci minute înainte, de moarte naturală, e considerat, om onorabil, iar dacă un nenorocit fură o pereche de pantaloni rupți pentru a-și acoperi goliciunea și e prins, e un tîlhar. Dacă doamna Ionas nu și-ar fi chemat bărbatul la vreme, eu aș fi acum un criminal. Dar așa sînt un gentilom, care ar putea căpăta oricînd un certificat de bună purtare din partea poliției.

Leichtwag în care se redeșteptase juristul, vru să-și depene mai departe gîndurile, dar oboseala îl răzbi între-atît, încît picioarele refuzară să-l mai ajute. Odată cu picioarele și capul. Avea dureri îngrozitoare în tîmple, urechile îi vîjîiau și fu silit să se lipească de un zid pentru a nu cădea. Dar fiindcă trecătorii îl priveau curioși,

scoase din buzunarul vestei o oglindă mică și se uită în ea ca și cînd ar fi vrut să-și scoată ceva ce i-ar fi intrat în ochi. Ceea ce văzu însă în oglindă, făcu să-i treacă un fior de-a lungul șirii spinării.

Așadar aceasta e înfățișarea unui criminal ? Indiferent dacă fapta i-a reușit, sau nu. Ochii tulburi și pierduți în orbite, nici' o picătură de sînge în obraji, părul vîlvoi căzut pe frunte ca în romanele polițiste... „O idee minunată pentru o gazetă ilustrată : Portretul meu de ieri înainte de faptă — și după !"

Lothar puse oglinda la loc, se îndreptă cu greu și vru să traverseze strada pentru a ajunge în parc, unde se putea așeza pe-o bancă.

Un șuierat ascuțit, o înjurătură a unui șofer îl deșteptă. Era cît p-aci să fie călcat de o superbă limuzină. Stăpînul ei, un bărbat uscat cu nas de vultur se aplecă și-i strigă :

—Nu poți să bagi de seamă, firea-i al dracului... ah ! doctorul Leichtwag ! Ei ! iată ce se cheamă o coincidență fericită. Era să calc pe acela la care mă gîndesc de două ceasuri. Te rog dacă n-ai ceva urgent, urcă în mașină, doctore !

Zăpăcit, pe jumătate aiurit, Leichtwag se urcă alături de omul cu nas de vultur care îi oferi, cu multă amabilitate locul din dreapta.

Cine era omul acesta ? A, da, așa-zisul domn director general al noii Bănci a asociaților, domnul Guido Coletti, escroc de primul rang ; se da drept italian, dar, după cum se povestea, cu cîțiva ani înainte își zicea Gedale Kragen ; astăzi foarte bogat și renumit pentru talentul de a acapara averile altora.

În timp ce notițele acestea biografice treceau prin capul obosit al lui Lothar, signor Coletti privi cu uimire exteriorul deplorabil al omului pe care îl știa arbitrul eleganței. Iar Lothar care simți privirea și o înțelese, întrezări o scăpare, își adună toată energia și încercă să joace comedie.

— Nu-i așa că sînt frumos, domnule director general ? Ca un derbedeu, ce zici ? Am făcut un marș de

trei ore. Ai auzit desigur de crachul firmei Schwarzseher și Lustig ?

Directorul general clătină din cap.

— Ei bine pe mine mă costă afacerea asta o grămadă de bani. Dar slavă Domnului pot să suport lovitura. Îmi este numai necaz, că vroiam de mult să scot banii de acolo. Eu cînd sînt supărat umblu. Și așa m-am dus per pedes pînă la Freudenau. Acum mă simt din nou mai ușurat.

Domnul Coletti îl lovi amuzat pe genunchi. Se potrivește de minune ! Ai pierdut parale și vei primi mai lesne propunerea mea, grație căreia îți vei recăpăta jumătate din ceea ce ai pierdut. Dar de asta vom vorbi pe îndelete, la mine acasă. A, iată-ne și ajunși.

Automobilul stopă în fața unei vile de un aspect feudal, în Turkenschanzstrasse și Guido Coletti zise, în timp ce urcau scara, acoperită cu covoare groase :

— Căsuța aceasta am cumpărat-o acum șase luni, pe o nimica toată, de la văduva profesorului Wenzel. Închipuiește-ți : Trei sute de milioane cu tot ce e întrînsa ! Astăzi merită numai sufrageria atît.

Directorul general își conduse musafirul într-un birou special amenajat și sună. Dar aruncă o privire asupra ceasului de platină.

— Așa-dar abia ora patru. Prea de vreme pentru ceai. Iei un coniac ? Henessy veritabil, trei stele.

Lothar vărsă conținutul paharului în stomacul său gol, și băutura îl arse ca focul, apoi aprinse țigara pe care i-o oferi directorul și a cărei aromă îl zăpăci într-atît încît abia auzea cuvintele domnului Coletti. Dar acesta spuse :

— Știi, domnule doctor, ce-ți propun eu nu e de loc dezonorant și cel puțin pentru d-ta, nicidecum primejdios. Pentru mine și oricare altul ar fi foarte riscant, de aceea mă adresez d-tale. Datorită relațiilor mele cu Ministerul de finanțe, și te rog să mă crezi că aceste relații mă costă destui bani, am aflat că se vîntură ideea de a se rechiziționa toate devizele și valutele străine și că se va decreta un moratoriu pentru datoriile externe ale Austriei. Poate că lucrul acesta se va întîmpla chiar poimîine, sau

peste trei zile. Aceasta ar avea ca urmare, neputința de a mai vinde aici cecuri. Și mai departe, străinătatea va răspunde moratoriului cu închiderea contului austriac, ca să evite o pagubă. Așa că aș putea pierde o avere enormă căci posed o mare cantitate de creanțe pe piața din Zürich. Să mă urc singur în tren și să plec la Zürich pentru a preface acolo devizele în bani, nu e cuminte, căci fie vorba între noi, în urma atacurilor cîtorva ziare rău intenționate, sînt supravegheat cu multă atenție. De altfel nici pașaportul nu-mi e în regulă și nu voi căpăta destul de curînd biletul de impozit și viza elvețiană. Oamenii din biroul meu, nu-mi par nici ei indicați și cu siguranță că li s-ar face greutăți la graniță. În afară de asta, nu am încredere în ei, nici de aici, pînă dincolo. Tot gîndindu-mă astăzi în chip și fel, mi-ai venit d-ta în minte. Mi-ai plăcut întotdeauna, întîi pentru că ai jucat la bursă cu atîta inteligență și noroc; apoi pentru că numai uitîndu-se cineva la d-ta, vede cale de-o poștă pe gentilom, ceva ce e foarte important. D-tale nu ți se va face o inspecție corporală, pentru asta garantez eu. Și iată propunerea mea. D-ta îmi dai pașaportul, pe care îl vizezi încă în după-amiaza aceasta și pleci cu expresul de noapte la Zürich. Plicul cu cecuri îl pui fără grijă în portofel, sau unde vrei. Poimîine seară ești la Zürich, prefaci cecurile imediat în bani și depui milionul de franci francezi, pe care îl vei căpăta, în hîrtii a cîte o mie, într-o casetă a Băncii Cantonale din Zürich, în schimbul cheii și al secretului. Apoi te arunci în tren și vii înapoi la Viena. Îmi dai cheia și eu îți plătesc pentru acest serviciu prietenesc — să zicem cincizeci de milioane de coroane. Ei, ești de acord?

CAP. VII

Lothar care simți trezindu-se în el toată energia se hotărî fulgerător de repede. Gînduri peste gînduri i se ciocneau în minte. „În definitiv" ar trebui să-l pălmuiesc pe hoțul acesta, care îmi propune mie, om cinstit asemenea afacere. În afară de asta, e o obrăznicie fără margini, să-mi ofere cincizeci de milicane, în loc de cel puțin de zece ori pe atît. Dar trebuie să mă prefac că primesc. Se înțelege că nici nu mă gîndesc să mă întorc la Viena. Îmi voi băga milionul de franci elvețieni în buzunar și voi trăi în fericire la Paris. Canalia asta, care mă ia drept un prost, nici nu mă poate reclama, căci s-ar distruge și chiar dacă în furia lui ar face o plîngere, nu va avea niciodată dovezi împotriva mea căci nu vom face nimic înscris și asemenea devize nu se fac pe numele nimănui.

Toate acestea „ecuseră prin mintea lui Lothar într-o jumătate de secundă. Apoi își mai turnă un pahar de coniac, cu cea mai mare liniște și zise încet :

— E ciudată afacerea pe care mi-o propui și-ar trebui să mă socotesc ofensat. Dar îmi place partea aventuroasă dintrînsa și ca să fiu sincer, aș vrea să cîștig acum ceva din banii pierduți. Dar se înțelege că nu poate fi vorba numai de-o sărăcie de cincizeci de milioane. Cheltuielile de călătorie înainte și o sută de milioane, altfel nici nu stăm de vorbă !

Coletti ascultase cu ochii aprinși și sări deodată în sus.

— Cam mult pentru o călătorie de plăcere în Elveția, asta trebuie s-o recunoști. Dar nu mă voi opri la asta! Pașaportul d-tale e în ordine?

— Se înțelege, și, ceva mai mult, îl am chiar la mine.

— Admirabil, atunci plecăm imediat îndărăt în oraș la consulul elvețian, pe care îl cunosc personal. După aceea ne îngrijim de bilet de drum, luăm masa împreună și la orele zece seara, pornești.

La vorba: „luăm masa" lui Lothar îi lăsă gura apă. Stăpînindu-se cu greu, zise, după ce mai dădu pe gît un păhăruț de coniac:

— După cum ți-am spus, cheltuielile de călătorie trebuie să mi le plătești înainte, căci n-am decît o sumă foarte mică la mine și astăzi nu pot lua de la bancă.

— Se înțelege, facem asta numaidecît!

Domnul director general dădu la o parte o fotografie din dreptul biroului și în dosul ei se zări o deschizătură. În deschizătura aceea se introducea o cheiță în miniatură de construcție americană, și o ușă de vreo treizeci de centimetri, se deschidea.

— Un mic dulăpior secret, lămuri Coletti rîzînd și scoase din el un portofel gros, din care răsăriră hîrtii de sute de mii și jumătăți de milioane. Zece milioane vor fi deocamdată de ajuns. Cînd vei schimba devizele la Zürich poți să-ți retragi imediat suta d-tale.

Inima lui Lothar batea cu putere, obrajii îi dogoreau. Zece milioane chiar de-acum! Imediat ce va avea pașaportul și biletul se va duce acasă, va plăti d-nei Beschke, va face o baie rece, se va schimba și va deveni un om nou. Nu, întîi va mînca cu prudență ceva ușor și apoi, la gară mai mult, mult de tot chiar. Niciodată nu se va mai întoare la Viena aceasta urîcioasă, orașul care era să-l bage înainte de vreme în groapă. Domnul Coletti numără tocmai cu grijă bancnotele, cînd telefonul de pe masa de lucru, începu să zbîrnîie.

— Aici directorul general Guido Coletti. Omagiile mele, domnule consilier de legație. Da, da, înțeleg. Asta îmi face foarte multă plăcere. Da, desigur, prin telefon nu se poate vorbi prea mult. Bine, în cel mult douăzeci

de minute sînt la barul Bristol și rezolvăm chestiunea numaidecît.

Domnul Coletti puse receptorul la loc, bagă bancnotele la loc în portofel, închise ușița secretă, puse tabloul la loc și i se adresă puțin cam încurcat lui Lothar :

— Te-am obosit degeaba, domnule doctor. Consilierul de legație al unei națiuni balcanice îmi face tocmai cunoscută plecarea lui în Elveția și se arată dispus să-mi facă el acest serviciu. Înțelegi cred că prefer s-o fac cu el, întrucît, ca diplomat, prezintă toate garanțiile de reușită. În ce te privește pe d-ta, dragă doctore, trebuie să-ți cer iertare și să te rog să păstrezi cea mai mare discreție. De altfel, asta se înțelege de la sine. În definitiv, noi financiarii, avem întotdeauna nevoie unii de alții. Plec imediat în oraș și te conduc și pe d-ta. Te depun unde vrei.

Lothar simți că prăbușirea lui completă e o chestie de minute. De ar fi acum singur. Singur ! Să nu ofere spectacol acestui individ ! Își vîrî unghiile în palmă și zise răgușit, dar cu un aer indiferent :

— În definitiv, e mai bine așa. Afacerea ar fi putut ieși prost. Cît despre discreție, nu te îndoi o clipă. Ții să mă conduci cu mașina. Nu, mulțumesc, am de făcut o vizită aici prin apropiere.

Întinse directorului o mînă umedă și rece ca gheața și plecă. Pînă în parc Lothar se mai tîrî cum putu, apoi se strecură în dosul unui tufiș și se aruncă în iarbă cu un rîs isteric care deveni gemete disperate.

Ce amăgire, ce mare și grozavă amăgire. Am avut dinaintea ochilor o avere colosală și mi-a alunecat din mîini. De ce n-am cerut măcar o franzeluță la coniac ? Cînd vii din Freudenau pe jos, e foarte firesc să-ți fie foame ! Dobitoc ! Măgar ! Idiot ! iată ce sînt. De ce nu am cerut să-mi împrumute cîteva sute de mii ? Sau să-i fi spus că îl denunț, dacă nu-mi dă o sută de milioane ? Prostii ! M-ar fi ucis și ar fi spus că am venit să-l fur. Ce ar fi dacă m-aș duce acum la poliție și l-aș reclama în schimbul unui premiu ? Dar pînă voi ajunge eu la poliție cu picioarele mele obosite, a predat plicul

cu devizele acelui cinstit diplomat balcanic și poate să nege totul. Și apoi în starea în care sînt nici nu mă pot duce la poliție și dacă m-aș încumeta s-o fac, aș cădea pe jos de foame și de slăbiciune, înainte de a deschide gura.

Lothar adormi în cele din urmă pe tăpșanul verde. Visă că bancherul Schwarzseher îl strîngea de gît, dar repede se transformă chipul lui Schwarzseher în acela al lui Herzfelder. Greta sărea, îl elibera, zicea cu ton mustrător :

— Vezi, întîi mi-ai rapit viața mie, apoi lui Lustig, lui Herzfelder și lui Coletti, iar acum e rîndul tău. Dar mai bine te strîng de gît întîi pe tine și apoi pe mine, căci noi ne aparținem unul altuia, dacă nu în viață, măcar în moarte.

Erau orele șapte, soarele își arunca oblic ultimile-i raze, cînd se deșteptă Lothar și privi uimit în jurul său. Se reculese cu greu, se ridică în picioare anevoie, ca și cînd ar fi avut optzeci de ani, se scutură de firele de iarbă agățate de haine și se tîrî încovoiat, ca un om care ar duce în spinare o mare greutate, de-alungul șinelor de tramvai, căutînd să recapituleze întîmplările de peste zi dar totul i se părea atît de îndepărtat și neverosimil. Să fi fost oare aseară cheful acela cu șampanie și pateu de „foie" cu trufe ?... Aruncase oare aseară pe masa verde milioanele cu o ușurință de nabab ? Erau oare numai cîteva ore de cînd străbătea bine dispus orașul pentru a ridica bani de la bancherul său ? Era adevărat că făcuse o crimă și săvîrșise o mare escrocherie fără să suporte vreo consecință. Scurta bucată de drum pînă la stație, dură o oră întreagă, căci Lothar se oprea mereu. Deodată nu mai putu înainta, îmbrățișă ca un om beat un stîlp roșu de fier, care purta numerele tramvaielor ce treceau. Un vagon de tramvai venea dinspre Nussdorf și din el coborîră cîteva persoane, una din ele aruncă biletul de care nu mai avea nevoie. Lothar se aplecă instinctiv și-l ridică. Într-adevăr, nu era încă expirat, putea fi întrebuințat pentru o bună bucată. Leichtwag se urcă într-un tramvai, care mergea din Währingerstrasse spre centru,

cu genunchii tremurînd, ochi un loc liber și căzu apatic pe bancă.

La stația următoare vagonul se umplu și se făcu îmbulzeală. Lîngă el sta un om mic și gros care scoase cu greu portofelul din buzunarul pantalonului, cînd veni controlorul. Pe cînd vorbea gesticulînd, cu tovarășul său de drum ungurește, își băgă portofelul în buzunar, atît de stîngaci încît rămase pe jumătate afară. Lothar îl avea sub nasul lui, îl vedea necontenit, era cu degetele numai la cîțiva centimetri de o sumă mare de bani, de o masă copioasă, de mijloacele de trai pe o zi cel puțin. Instinctiv ținu mîna dreaptă în așa fel, încît atingea marginea portofelului. Îmbulzeala se făcu și mai mare, portofelul îl lovea în față. Lothar îl apucă ușor cu degetul cel mare și arătătorul și-l trase de un centimetru afară din pantaloni. Omul răcnea pe ungurește către tovarășul său și nu băga nimic în seamă. Așa, încă o bucățică și încă una și acum Lothar scosese de tot portofelul și îl ținea strîns în mînă. Se pregătea tocmai să-l ascundă sub haină, cînd inima încetă să-i mai bată. Privirea unei femei bătrîne care sta lîngă cei doi unguri căzu asupra mîinii lui, asupra portofelului, asupra lui. Lothar văzu cum femeia se pregătea să scoată un strigăt, cum ochii ei mici, verzi îl fulgerau. Se simți pierdut, demascat, luat drept hoț. Dar își căpătă numaidecît prezența de spirit, îl lovi pe individul cu portofelul și-i zise, rînjind silit :

— Bagă de seamă, iubite, aș fi putut să-ți scot portofelul fără să bagi de seamă. În tramvai trebuie să fii mai prudent !

Bătrîna rîse înveselită, ungurul mulțumi călduros, își puse cu grijă portofelul la piept și lăudă cinstea vienezilor. Lothar se ridică, se dădu jos din tramvai și se pierdu în noapte. Abia după ce făcu vreo cîțiva pași băgă de seamă că ploua cu găleata. Rîzînd singur, ca un om beat sau ca un nebun, coti spre Schwarzspanierstrasse. Și stăpînirea lui de sine devenise atît de slabă, încît vorbea în gura mare cu el însuși.

— Ca să fii hoţ de buzunare trebuie să înveţi. Sînt un stîngaci chiar şi în domeniul acesta. De cîte ori vreau să ucid, să înşel, sau să fur, mi se pune ceva în cale. Ghinionul nu e altceva decît incapacitate. Păcat că e atît de întuneric. Aş vrea să ştiu cum sînt acum degetele mele. Desigur lungi ca de hoţ. Chipul mi-i de asasin, de pungaş, de escroc. Dar nu mai pot...

Lacrimi dese i se rostogoleau pe obraji, buzele îi tremurau, picioarele i se împleticeau.

Acum ploua cu găleata, Lothar era ud pînă la piele, dar hotărîrea îi era luată.

— Mă duc pur şi simplu acasă, îi spun doamnei Beschke că îi voi plăti mîine şi o rog să-mi servească un ceai şi cîteva franzeluţe cu unt. Îi spun că sînt foarte răcit şi trebuie să stau cîtva timp la pat. Mîine, aştept pînă se duce ea după tîrguială, mă îmbrac repede, iau cîte costume pot duce pe braţ şi le vînd. Pentru costume bune se capătă acum foarte mulţi bani. Cu banii aceştia plec la Baden, sau în altă parte, mănînc pînă mă satur, las să treacă vreo cîteva zile şi mă gîndesc apoi ce e de făcut. Da, aşa voi face.

Ajunse în curînd în Schlosselgasse. Lothar descuie uşa casei sale, intră în ambele camere, aprinse lumina. Lux, linişte şi bună stare, îl înconjurau. Obosit peste măsură, se aşeză în fotoliul din faţa biroului. Lumea lui mică, prietenoasă şi simpatică, pe care o părăsise cu cîteva ore mai înainte ca să se arunce în iad.

— De ce nu m-am întors mai devreme acasă pentru a sta liniştit, cu mine la sfat între cei patru pereţi ai mei. Doamna Beschke care a luat milioane de la mine n-ar fi crîcnit dacă i-aş fi spus că îi voi plăti peste cîteva zile. Mi-ar fi servit un dejun, poate că mi-ar fi împrumutat şi ceva bani. Nu, dar asta nu se putea, că trebuia să comit o crimă, o escrocherie şi un furt. Dar acum vreau să am linişte, linişte ! Voi mînca întîi ceva apoi voi dormi adînc !

Abia acum îşi dădu seama Lothar că îi sosise poşta şi se afla ceva pe biroul lui. O citaţie de la poliţie. „În chestiunea firmei Schwarzseher şi Lustig“ apoi un plic

mare, neînchis. El cuprindea o invitaţie tipărită pe hîrtie japoneză. „Lilli Marlow şi consilierul comercial Borner îşi anunţă logodna".

Lothar rîse încet. Cu Lilli Marlow era vorba să se căsătorească. Frecventa casa părinţilor ei, care erau foarte bogaţi şi Lilli era îndrăgosttiă ca o nebună de el, în văzul lumii întregi. Şi papa Marlow un mare industriaş cu fabrici în Cehoslovacia, i-a propus direct pe fiica sa.

— E singurul meu copil şi dacă vrei poţi să intri de pe acum tovarăş în firma mea. În cîţiva ani facem din întreprinderea noastră o societate pe acţiuni şi duci cea mai frumoasă viaţă. Ştiu că eşti destul de bogat şi banii nu te ispitesc. Dar orium o industrie este cu totul altceva decît „hausse" şi „baisse" la bursă.

Dar Lilli nu-i plăcea, i se părea prea mică şi greoaie, şi tenul ei nu avea delicateţea, pe care o cerea el la femei. A refuzat deci cu răceală şi s-a retras din cercul lor. Dar iată încă o scrisoare! Lothar recunoştea culoarea hîrtiei şi parfumul. De la doamna Molli. Aşa şi era. Doamna Molli soţia unui consilier de la Curte încă foarte tînăr, cu care avea de cîtva timp o intrigă amoroasă, îi scria :

„Dragul meu, astăzi îţi vin cu o rugăminte, pe care sper că mi-o vei împlini. Prefer să-ţi scriu pentru că mi-ar fi penibil să privesc în ochii tăi dragi şi buni. Îmi trebuiesc bani, mulţi bani, pentru o rochie nouă de vară, pentru o pălărie şi pentru a plăti tot felul de mici datorii. Nu vreau să mă adresez bărbatului meu, ştii cît e de zgîrcit şi de meschin. Ştiu că tu te vei bucura de cererea mea şi o vei lua drept ceea ce este : dovada încrederii mele în tine. Te rog telefonează-mi şi spune-mi cînd pot să vin la tine".

Lothar îşi duse mîna la inima care îl durea. Nu pentru doamna Molli, acea capricioasă păpuşă. Dar îşi dădu seama că era un cerşetor, un biet calic incapabil de-a mai face cuiva vreo bucurie.

Se ridică obosit și frînt, pentru a se duce la doamna Beschke, dar în momentul acela se auzi o bătaie în ușă și gazda lui apăru în prag, oarecum încurcată. În spatele ei se afla un domn mai bătrîn, chel, cu barbă și ochelari. Doamna Beschke rămase în ușă cu gura căscată, cînd își văzu chiriașul de obicei atît de elegant, palid, cu părul vîlvoi, cu hainele murdare și ghetele pline de noroi.

— Isuse !... Domnule doctor...

Dar domnul din spatele ei își înalță capul și zise demn :

— Dragă cumnată, nu vrei să mă prezinți ?

Doamna Beschke se ului iar și prezentă :

— Cumnatul meu, domnul August Beschke, domnul doctor Leichtwag.

Domnul Beschke adăugă pe un ton mieros :

— „Casier general la pensie".

Apoi făcu vreo cîțiva pași înainte, se așeză, la un semn al lui Leichtwag, își înălță din nou capul, scoase pieptul și zise :

— Scopul vizitei mele, este, ca să zic așa, apărarea intereselor scumpei mele cumnate, care e, după cum știți, o văduvă singură pe lume, care nu se poate lipsi de sfatul meu. Aceasta cu atît mai mult, cu cît am servit timp de patruzeci de ani la stat, într-o vreme cînd, ca să zic așa, mai domnea ordinea și cinstea.

Lothar simți mirosul de gulaș de la bucătărie, deveni nervos și îl întrerupse oarecum întărîtat.

— Da, și cu ce vă pot servi, domnule casier general pensionar ?

— Ajung imediat la fapt, domnul meu. Am citit ca să zic așa în Neues Wiener Abendblatt de prăbușirea băncii Schwarzseher și Lusig, a cărei victimă ați căzut și d-vs. după cum scrie în gazete.

Cînd am venit, după aceea la scumpa mea cumnată să discut cu ea evenimentul, care aruncă o lumină, ca să zic așa, asupra spiritului care stăpînește omenirea, am aflat din vorbă în vorbă, că astăzi la termen, nu v-ați plătit încă chiria, pe care o plăteați de obicei înainte. Și cum scumpa mea cumnată e văduvă și singură pe

lume și eu sînt ca să zic așa, singurul ei sfătuitor și protector, aș vrea să știu dacă domnul doctor, mai păstrează și de aici înainte această costisitoare locuință și al doilea, dacă d-l doctor va putea plăti astăzi, sau cel mai tîrziu mîine, chiria.

Doamna Beschke roși, deveni foarte încurcată și-l întrerupse brusc :

— Dar August, nu trebuie să te grăbești. D-l doctor e o persoană atît de fină.

— Știu, dragă cumnată, știu. Dar mai știu și că îți trebuiesc de urgență bani și în afară de asta aș vrea să-ți atrag atenția, ca să zic așa, că vremurile în care trăim sînt foarte grele și că un străin bogat din Olanda, optează pentru locuința aceasta, pentru care vrea să plătească dublu și pe deasupra se obligă să nu primească vizite feminine, ceea ce pentru reputația unei văduve face foarte mult. Lothar era atît de abătut din pricina tuturor loviturilor primite în ziua aceea, din pricina oboselii și a foamei încît nu mai avea puterea să-l contrazică. Plecă distrus capul și răspunse, aproape fără glas :

— Nu știu încă dacă voi mai păstra locuința, dar în tot cazul, doamna Beschke își va primi mîine banii.

Și fără să mai ceară de mîncare, fără să se spele și să se schimbe, ieși încet în urma lor și părăsi casa.

CAP. VIII

Nu mai ploua, aerul era călduț și umed. Lumina felinarelor își făcea cu greu loc prin ceață. Lothar Leichtwag făcu același drum pe care îl mai făcuse înainte de amiază, pe la orele unsprezece. Exact cu opt ore înainte, ieșea, bogat, fără nici o treabă, după o noapte de petreceri, să-și ridice de la bancherii săi milioanele, pe care din prudență nu le purta cu sine. La Schottenthor se opri și încercă să pună ordine în haosul gîndurilor sale învălmășite. Dacă m-aș duce acum la berăria din Schottengasse, aș găsi o mulțime de cunoscuți, dintre care unii foarte prieteni, în jurul mesei obișnuite. Aș putea să mă aproii de masa lor și să le spun : „Dragii mei, sînt ruinat, n-am un gologan și nici n-am mîncat astăzi. Nu vreți să-mi veniți în ajutor ?“

O, ce senzație ar face lucrul acesta ! Fiecare și-ar scoate portofelul și mi-ar oferi bani. S-ar comanda, în grabă o masă copioasă. Nimeni nu mi-ar refuza ajutorul. Ille cel lung și plin de viață, de la „bursă“, mi-ar oferi tabacherea lui întotdeauna plină cu țigări și s-ar declara gata să tapeze cîțiva directori de bancă, pe care îi are la mînă, pentru mine. În tot cazul aș fi ajutat pentru cîtva timp.

Era un lucru foarte simplu, dar pe care nu-l puteam face. Curioasă pornire la noi oamenii de a ne îndepărta de tot ce e natural, simplu. Mai bine să mă usuc în stradă, decît să cerșesc de la acei care mi-au fost pînă mai ieri prieteni. Mai bine ucid, înșel, fur ! Nu, nu mă voi putea apropia de masă. Nu voi putea scoate nici un

cuvînt! Fără voia lui pașii îl conduseră din nou spre Wipplingstrase și trecu din nou pe dinaintea casei, în care își avea fostul său șef, avocatul Laufer, biroul și în care comoara lui blondă își cîștiga pîinea ca stenotipistă.

Îl cuprinse un dor aproape dureros.

— Greta! Poate că se gîndea tocmai la mine. Foarte probabil, căci a citit cu siguranță despre nenorocirea care m-a lovit. Cred că doctorul Laufer i-a arătat notițele, spunîndu-i, zîmbind ironic: „Așa se întîmplă cînd în loc să muncești cinstit, faci de miliardarul!“ Să-i fi părut Gretei rău și să mă fi compătimit? S-au s-a deșteptat într-însa femeia părăsită, ofensată, care a găsit că soarta s-a răzbunat pentru dînsa?

— Ce urît și crud m-am purtat față de sărmana și buna copilă! Mult mai urît decît față de Herzfelder, Coletti și ungurul din tramvai. Herzfelder ar fi simțit durere o secundă numai, Coletti ar fi furat noi milioane, ungurul ar fi urcat puțin prețul porcilor și al osînzei. Dar Gretei i-am distrus poate întreaga viață, poate că am făcut dintr-un suflet bun, o viperă? S-a dus, s-a dus! Acum trebuie să salvez resturile vieții mele sau să crap.

Lothar trecu pe la Stefansdom.

— Ce păcat că bisericile nu sînt deschise și noaptea. Cînd vine seara, bietul păcătos se moleșește și se întristează — atunci toate consolările mistice îi sînt bine venite. Poate că aș îngenunchia acum în fața icoanelor, aș plînge și aș cere scăpare de la acea putere necunoscută, care ne hotărăște soarta.

CAP. IX

În Kärntnerstrasse, Lothar fu din nou cuprins de slăbiciune și se rezemă respirînd greu de zidul unei case, unde se afla intrarea la Carlton-bar. Un sergent îl privi bănuitor și se apropie să vadă dacă nu era beat. Cînd auzi însă respirația lui greoaie, își văzu de drum. De ce să-și facă de lucru și să fie silit să rămînă poate după orele de servici ?

Erau aproape ceasurile nouă, din local se auzea muzică veselă, cîteva femeiușți trecură pe lîngă Lothar, îndreptîndu-se spre intrare. O siluetă junonică, avînd buzele mult vopsite și kohl în jurul ochilor mari, blînzi dar lipsiți de expresie, se opri îl privi drept în față și exclamă :

— Isuse, doctore tu ești ? sufletul meu ? Dar ce ți s-a întîmplat ? Nu mă recunoști ? Eu sînt Irma !

Lothar își recăpătă regulata bătaie a pulsului, se îndreptă și rîse amețit.

— Desigur că te recunosc, Irma ! Nu sînt atît de ingrat să te scot cu totul din minte.

Prin capul lui se perindară tablouri dintr-un trecut foarte apropiat. Atunci cînd o părăsise pe Greta, o întîlnise pe Irma. Fusese vînzătoare într-un magazin de costume bărbătești și devenise metresa lui, fără să stea prea mult pe gînduri. Cu un umor plin de cinism i-a declarat : — „Tu ești pentru mine regele Lothar al doisprezecelea". Legătura a durat două luni, și a fost ruptă de Lothar, care nu avea poftă să împartă favorurile ei cu frumosul servitor al magazinului de confecții,

cu șeful și cu chelnerul barului Carlton. Irma plecă, după scurtă vreme din slujbă, coborî, din treaptă în treaptă și-a devenit în cele din urmă, una din acele ființe lipsite de grijă, care se dă aceluia care plătește mai mult.

Lothar încercă să se țină drept, întinse Irmei mîna și zîmbii silit :

— Ce s-a întîmplat cu mine ? Nimic deosebit ! Mahmur, obosit, poate puțin bolnav.

Dar Irma clătină capul ei frumos așa că buclele-i roșcate, tresăriră sub pălăria de mătase albastră.

— Ești bolnav ! Nu ușor, ci tare bolnav. Și mai cu seamă e ceva care nu-i tocmai în regulă la tine. Și cum arăți ! Ascultă, Lothar, noi am fost odată atît de buni prieteni, spune-mi ce s-a întîmplat ? Știi ceva, vino cu mine în bar.

— În halul în care sînt nu-ți voi face cinste ! Nu mă pot arăta acum între oameni.

— Atunci hai să ne plimbăm puțin. E atît de frumos acum, după ploaie. Hai, mergem prin Anagasse în parcul orașului, acolo nu te vede nimeni cu mine.

Îi luă brațul și-l tîrî în strada îngustă și întunecoasă. Simți cum tremura la brațul ei și deveni deodată o mamă care mîngîie, ajută, consolează.

Dar Lothar se muiase, devenise slab și sfios, propriul său glas îi suna străin și simțea nevoia să vorbească cuiva, care nu era din cercul său și care i-ar fi putut înțelege nenorocirea.

În parcul orașului se așezară pe o bancă singuratecă și într-un loc întunecos. Lothar se căznea să-și ascundă emoția și să povestească simplu.

— Închipuiește-ți Irma că ieri mă gîndeam încă dacă să-mi cumpăr o mașină de trei sute de milioane, sau nu. Și astăzi sînt un cerșetor care trebuie să-și fure un bilet de tramvai ca să poată călători cu el. Un cerșetor care n-a băgat încă nimic în gură de azi-dimineață !

Irma își împreună mîinile cu degetele pline de inele cu pietre bune și false.

— Fugi de acolo ! Cum se poate una ca asta ? Nu-mi spune povești !

— Din nenorocire nu sînt povești. Bancherii mei au dat faliment, unul a șters-o, celălalt s-a spînzurat și fiindcă o nenorocire nu vine niciodată singură, servitorul meu Paul mi-a furat tabacherea de aur și un hoț mi-a scos din buzunar ceasul, așa că nu mai am ce amaneta. Acasă nu vreau să mă duc, fiindcă trebuie să-i plătesc d-nei Beschke, tu o cunoști doar, chiria. Pe scurt Irma sînt prăpădit, n-a fost nici cînd un om mai prăpădit ca mine. Tu ai relații bune, nu știi vreun post pentru mine ca argat sau camerist ?

Irma simți ascunzîndu-se sub aceste cuvinte strigate pe un ton isteric, toată disperarea bărbatului ; ochii ei mari și proști se umplură cu lacrimi, fu silită să-și sufle cu putere nasul, ceea ce nu era tocmai plăcut, căcii se ștergea tot roșul de pe buze. Se cutremură, ea, femeia de pofta de mîncare a unui om sănătos la gîndul că, după spusele lui Lothar și după mirosul respirației lui, nu mîcase nimic în ziua aceea.

Sări brusc de pe bancă.

— Săracul de tine ! Acum trebuie să vii cu mine și să mănînci ceva. A mai rămas destul de la prînz, nici nu te mai poți ține pe picioare, sufletelule ! Știi ! Voi lua un automobil ! Nu prea face pînă la Schleifmühlgasse, dar nu te mai las să faci un pas pe jos.

— Lothar se lăsă condus fără voință ca un copil, se tîrî în urma Irmei într-un taxi închis, amintiri uitate din copilărie îi reveniră în minte, cînd femeia îi lipi capul de pieptul ei și-i dezmierdă părul. Cu o poftă de animal se gîndi la prînzul ce-l aștepta. Vedea în imaginație feliile subțiri de pîine cu mult unt pe ele, friptură rece, poate chiar și compot. Crachul, asasinatul, înșelătoria, ungurul, Coletti, Herzfelder căzură în subconștientul său și ieșiră la iveală feliile, compotul, friptura.

Irma rîdea înfundat fericită, ce curios i se părea să ofere și ea odată unui bărbat, o masă. În jurul acestei mese, se încrucișară în mintea ei tot felul de calcule, cărora le dădu grai pînă în Schliefmühlgasse.

— Știi ce Lothar, aș avea o idee. Eu sînt în veșnică luptă cu oficiul de închiriere, care vrea să-mi ia o cameră din cele trei pe care le ocup. Și afară de asta, de la o vreme nu vin la mine decît străini și cîte odată am o teamă grozavă, căci nu se poate ști dacă unul din ei nu e un asasin sau hoț. Și m-am gîndit dacă n-ar fi bine să te muți la mine. Ai avea casă și masă, chiar și țigări. Mai tîrziu cînd vei găsi ceva, te poți muta. Cît privește de chestia cu d-na Beschke, o aranjez eu, ca să-ți poți scoate lucrurile. Dacă trăiești cu mine trebuie să arăți ca un cavaler.

Din mare depărtare ajungea la urechea lui Lothar, un glas, care îi șoptea :

— Tu, n-ai decît să-i rîzi în față, dă-te jos din mașină și spune-i că nici chiar fără bani în pungă nu primești să fii întreținut de o femeie ! Să omori, să înșeli, să furi, mai merge, că nu știe nimeni, sau cînd se află, te curăți. Dar întreținut, asta nu !

Lothar nu răspunse acestui glas, care abia se auzea, ci vedea dinaintea ochilor fripturi de vițel și o masă bună, fără ca doamna Beschke să bată, în ușă, și zile de odihnă și vindecare.

Și cînd Irma îi șopti, răsfirîndu-i părul :

— Știi ceva, rămîi chiar de astăzi la mine ! el clătină afirmativ din cap, lipsit de puteri.

CAP. X

La etajul al treilea, în Schleifmühlgasse nr. 20, se afla locuința Irmei Greuner. Intrară în curte pe un coridor, pe care se aflau trei uși. Lothar citi ca în vis cărțile de vizită de pe uși : Armin Goldfinger, Varieté impresorio, Martha Huschka, moașă cu diplomă, Doamna Katharina Woudratschek, casnică și la ultima ușă, „Irma Greuner". Pretutindeni mirosea a bucătărie rîncedă, a latrină, karbol și rufe umede.

Irma răsuci butonul electric în antreu și se grăbi să-i arate noului și totuși vechiului ei prieten, locuința.

— Aici, cabinetul acesta îți va aparține numai ție. Se înțelege că vor rămîne cuferele cu lucrurile mele. Iată o sofa pe care vei putea să te odihnești foarte bine.

Lothar se uită apatic în jurul său. Trei dulapuri ordinare de brad, o masă mică acoperită cu o față ferfeniță, două scaune de trestie, cu găuri și un divan mare, din care ieșeau pe ici, colo cîlții. Tapete murdare și rupte, un buchet de flori artificiale într-o vază spartă și pe perete o pendulă, care nu mai fusese întoarsă de mult.

— Așa, de aici e o ușă care dă de-a dreptul în dormitorul meu. Are să-ți fie foarte comod, Bubi !

Irma rîse strident lăsînd să i se vadă o mare cantitate de aur, în gura deschisă.

— Tare-i frumos aici, ce zici ?...

Lothar clătină din cap și un fior rece îi trecu de-a-lungul șirei spinării. Un pat dublu dedesubtul căruia se zărea un vas de noapte și un bideu ; deasupra patului Leda și lebăda ; pe noptieră, pe masă, pe fereastră, pre-

tutindeni, farfurioare cu scrum de țigară și mucuri ; cutii de pălării de mucava lîngă pat, pe o blană de oaie mîncată de molii, imitînd un urs alb, cu botul deschis și ochii scoși, un capot, într-un colț al camerei niște rufe murdare, și peste toate acestea un miros puternic de parfum, de apă de colonie și dezinfectante.

Lothar își închise ochii obosiți, mormăi :

— Foarte frumos ! și o urmă pe Irma în camera alăturată, în care se afla o pianină, tablouri în ulei, o garnitură de pluș, un gramofon și o etajeră mică plină cu Hackländer-Courth-Maler și Stössen, cu reviste picante ; acesta era tot salonul.

— Așa, acum șezi jos, îmi schimb numai rochia și vin să-ți aduc de mîncare.

În cîteva minute pălăria zbură pe sofa, fusta căzu, nasturii bluzei de descheiară. Rămasă numai în pantofi de lac, ciorapi de mătase, pantalonași și cămășuță, Irma își legănă mîndră șoldurile și zise :

— Nu-i așa că m-am îngrășat ?

Cu instinctul pe care îl are și cea din urmă dintre femei, Irma înțelesese că bărbatul din fotoliu nu era dispus pentru scene erotice și strigîndu-i :

— Îți aduc imediat, puișorule, — fugi din cameră.

Lothar se rezemă de speteaza scaunului și închise ochii.

Cum a ajuns aici, în camera unei femei de stradă ? Ce se întîmplase cu el ? Visa ? Tablourile din ziua aceea goneau unele după altele în mintea lui. Mulțimea din fața băncii, scena din Cafeneaua Landmann, Herzfelder cu geanta lui, care ascundea averi, vila princiară din Cottage, și Coletti cu nasul lui de vultur, omul din tramvai, casierul general, care l-a gonit din casa lui. Lothar rîse tare : „Ca să zic așa“ bine, dar cum a ajuns el aici ? A, da, în Kärftnerstrasse n-a mai putut și a întîlnit-o pe fata aceasta bună și ușuratecă, și acum trebuia să mănînce să doarmă și să trăiască aici...

Lothar Leichtwag holbă ochii, se uită țintă înaintea lui și văzu clar, plastic ceea ce avea să urmeze. După amiază va ieși cu Irma la plimbare și se va duce la

cafenea. Un sîrb, sau român, un domn din Agram sau Jungbunzlau, va schimba o privire, cu Irma, de la masa de alături. Apoi ea se va ridica și va pleca, legănîndu-și șoldurile și încurajîndu-l cu privirea s-o urmeze. Și el, Lothar, o va aștepta jucînd cărți cu alți întreținuți, apoi va primi bani de la dînsa, va căsca și în sfîrșit se va duce în Schleifmühlgasse, se va strecura în cabinetul lui și va rămîne treaz, auzind cum Irma se întoarce acasă cu domnul ei, cum foșnesc rochiile, cum cad ghetele pe podele, cum gem, cum pleoșcăie apa, cum se sărută, poate cum strigă, se înjură și așa pînă ce Irma va rămîne singură și-l va chema. Abia atunci femeia plătită, jignită, uzată, va simți nevoia dragostei și va căuta în brațele sale uitarea.

Ușa scîrțîi și Lothar sări în sus speriat. Irma intră cu o tavă de tinichea în mîini. Purta un capot murdar de mătase roșie, prin ale cărui găuri se zărea carnea ei roză. Picioarele goale, erau ascunse în pantofi de mătase și din părul roșiatec alunecau mereu ace de cap. Pe tava de tinichea se afla niște friptură de porc rece, aproape numai slănină. Alături o farfurie cu unt topit, care mirosea a rînced și o bucată de pîine.

— Așa, mai mult n-am, dar îți mai fac și un ceai. Și acum am să te hrănesc ca pe un Bubi mititel.

Irma se așează lîngă el, pe brațul fotoliului, doi nasturi de-ai capotului ei roșu, se deschiseră pocnind. Din cămașa de dantelă răsăreau sînii ei plini și cînd se aplecă să-i taie friptura, Lothar simți sînul, care mirosea a sudoare și a parfum, lipindu-se de obraji lui. Șoldul ei drept se rezema de genunchii lui și i se părea că are o greutate de zeci de kilograme. O groază nemărginită îl cuprinse. Trăgîndu-și cu greu respirația, deschise gura și luă o îmbucătură. Alunecoasă, grasă, rîncedă și acră, i se opri în gîtlej. Stomacul gol se revoltă, o salivă acră îi umplu gura, înghiți și iar înghiți, mestecă, strînse maxilarele, dar în zadar, bucata de carne nu vroia să alunece.

Atunci îl cuprinse un acces de nebunie : O redeșteptarea ultimului pic de voință, de umanitate. Înfipse cu brutalitate cotul în masa de carne ce se afla pe genunchii săi, o îmbrînci pe femeie așa că ea scoase un strigăt și se ținu să nu cadă, sări în sus, scuipă bucata de carne mestecată pe covorul zdrențuit și gîfîi :

— Nu pot ! Nu pot ! Lasă-mă !

Se repezi ca un nebun spre ușă, în timp ce Irma, ai căror sîni își căpătaseră cu totul libertatea, îl urmări cu privirea, înmărmurită. Deschise brusc ușa, ieși în antreul întunecos, pipăi ca să găsească clanța ușei, o închise zgomotos în urma lui și, lăsîndu-și pălăria, fugi cu pași mari, coborînd scările și dispăru în stradă.

CAP. XI

Foamea și oboseala dispăruseră cu desăvîrșire. Dezgustul din ultimele momente, deșteptase în Lothar toată puterea de viață. Și deodată se simți înveselit. Rîse tare și mai scuipă odată. Așadar și pentru a fi întreținut îți trebuie talent și pregătire. „E o meserie foarte grea, mai cu seamă pentru mine, care sînt deprins să-mi las curs liber capriciilor mele erotice din care pricină n-am înțeles niciodată cum se poate căsători cineva pentru bani. Să fii silit să îmbrățișezi o femeie fără s-o dorești.

Dante a uitat lucrul acesta în infernul său.

Aproape amuzat, străbătu Lastenstrasse, tot felul de gînduri îi veneau în minte. Filozofă asupra eternei probleme dintre femeie și bărbat.

Ce greoaie și stîngace e și biata fată, tot atît de stîngace ca toate celelalte. O lipsă totală de bun simț. Lucru ce pare să lipsească majorității femeilor. Aș fi fost foarte lesne prins, dacă Irma s-ar fi prezentat altfel. Dacă ar fi așternut o masă curată, dacă n-ar fi făcut reflecția grosolană asupra comodității trecerii din camera mea în dormitorul ei, dacă ar fi evitat tot ce reamintește pe femeia de stradă, dacă nu m-ar fi obosit pe mine, biet nemîncat, cu grațiile ei planturoase și s-ar fi comportat cu blîndețe maternă. M-aș afla acum la dînsa, sătul, obtuz și aș fi devenit poate cu vremea un întreținut ideal, după cum fusesem pe cale să devin un asasin, un hoț și un escroc. Dar femeile nu știu cum și cînd să ne speculeze dorința, cînd se poate stabili contactul erotic și cînd nu. Ele nu bănuiesc că un picior descoperit poate să ne

deştepte, într-o clipă dorinţă şi într-alta dezgust. Nu ştiu că acelaşi cuvînt, acelaşi gest, poate să ni se pară astăzi fascinant şi mîine dezgustător. Mamele ar trebui să-şi instruiască fiicele în privinţa acestor lucruri foarte necesare, care joacă un rol hotărîtor şi în căsnicie. Dar mamele nu ştiu acest lucru nici pentru ele. Ce ar fi dacă s-ar înfiinţa şcoli superioare de dragoste pentru fete de măritat ?

Dintr-un restaurant veni miros de bere şi friptură, gîdilîndu-i nările. Altădată ar fi reacţionat. Dar jalea lui interoiară, revolta împotriva soartei amare, s-au potolit. O pace binefăcătoare îl cuprinse ; pacea hotărîrii de-a se resemna. Plecă puţin capul vorbindu-şi sieşi :

— Am încheiat cu mine, cu viaţa şi cu lumea. Şi ce e cu asta ? Am fost cruţat de o experienţă lungă. Am trăit zece vieţi în cîteva ore, am îmbătrînit şi am sărăcit. M-am mînjit cu toată murdăria vieţii şi acum nu-mi rămîne altceva decît să mă strecor pe poarta întunecoasă, cu cinste, în neant. Pe crucea de lemn, care peste cîteva zile va indica mai mult decît împodobi, mormîntul meu dintr-un colţ de cimitir, vor trebui scrise cuvintele :

— Acesta a fost un om fără pată şi totuşi cel din urmă dintre păcătoşi.

În timp ce se îndrepta grăbit spre casă, îşi făcu liniştit programul pentru orele următoare. Va sosi acasă unde n-o va găsi pe doamna Beschke, care se culcă odată cu găinile, se va spăla şi bărbieri, ca să nu fie prea respingător, apoi va lua lama cea încă neîntrebuinţată, de ras, se va aşeza în faţa biroului şi cu mîna dreaptă îşi va deschide uşor vinele de la mîna stîngă. Pentru a nu vedea sîngele, care se va revărsa, va ţine braţul în jos şi va urmări conştient cum dispare încetul, cu încetul viaţa din el, cum slăbeşte din ce în ce — şi cum se lasă asupra lui umbrele morţii.

CAP. XII

Trecuse de ora zece cînd ajunse Lothar la casa din Schlosselgasse. Descuie poarta, urcă încet scările și intră aproape ceremonios în locuința lui de celibatar. Se plimbă de cîteva ori în sus și în jos prin anticameră, apoi potrivi fotoliul în fața biroului, în care vroia să pună capăt vieții sale ratate.

Un gînd secundar și totuși apăsător, îl veni în minte. Sîngele care va curge în valuri o va speria pe doamna Beschke a doua zi, cînd va găsi cadavrul lui. Ce lovitură pentru biata bătrînă, care a fost întotdeauna drăguță cu el și nu i-a făcut niciodată vreo neplăcere ! Sîngele, cadavrul din casă, poliția, citațiile, ancheta, curiozitatea vecinilor, șoapte și vorbe, în toată casa. Nu ! s-ar putea evita aceasta ?

Ce sentimente frumoase pentru un individ, care era gata să comită în chiar ziua aceea o crimă, o escrocherie, un furt, și să devină întreținut, șopti un glas străin în el și un zîmbet îi flutură pe buze.

— Nu mă voi duce de aici pe lumea cealaltă, ci din parcul Președenției consiliului, scutind pe biata femeie de toată bătaia de cap. Și ca să nu semăn cu un derbedeu, voi face o ultimă sforțare și mă voi îmbrăca mai ca oamenii.

În timp ce își punea un costum nou gri de vară, pantofi ireproșabili, rufe curate și se bărbierea, Lothar își torcea mai departe firul gîndurilor :

— N-ar fi bine să lase Gretei și [illegible]enilor săi cîteva rînduri ? Hm, prieteni, n-avea, cel mult cunoscuți, cu care petrecea și bea, dar care n-au găsit cu cale să se informeze cum a suportat greaua lovitură. Și Greta, de ce s-o întristeze pe biata copilă ? Va afla și așa de moartea lui și-l va plînge sincer dar poate că va avea și satisfacție. Mai tîrziu amintirea lui o va obseda și nu va mai fi fata părăsită, ci mireasa unui mort. Nu, nu va scrie nimic. Fără gesturi patetice, simplu și repede !

CAP.. XIII

Clopotul bisericii din apropiere bătu de unsprezece ori cînd Leichtwag străbătu pentru a treia oară în ziua aceea, strada. Noaptea era înstelată și răcoroasă, un tremur ușor îi scutură făptura. Acum începea să se tulbure. Simți plumb în picioare. Respiră adînc ca și cum ar fi vrut să-și sea sfîrșitul și merse mai departe, privind îndurerat spre cerul înstelat, pe care nu-l va mai vedea niciodată.

Așa ajunse în dreptul Cafenelei Alserhof, în dosul ferestrelor luminate stăteau oameni care citeau gazete și flecăreau ; oameni care i se păreau nespus de fericiți, oameni cărora le surîdea ziua de mîine și de poimîine, care nu bănuiau, că în momentul acela trecea pe dinaintea lor un om, care pînă ieri era foarte fericit și care astăzi vroia să dezerteze din viață.

Sări deodată speriat căci, i se pusese o mînă pe umăr și un glas sonor îi strigă :

— Bună seara, domnule doctor Leichtwag, de unde ? Încotro ?

În fața lui în lumina unei lămpi de la ușa cafenelei, sta un om din lumea cealaltă, din lumea de ieri, domnul Reisser, disponentul de bursă al firmei falite Schwarzseher și Lustig. În urechile lui Lothar sună o avalanșă de cuvinte, care îl aduseră încet, încet la realitate și îl făcură să se gîndească la acest domn Reisser, care își asurzea șefii, pe Dumnezeu și lumea întreagă și care desigur nu s-a ruinat prin crachul băncii căci își va fi pus miliardele în siguranță.

— Domulne doctor ce ai ? Ești palid ca moartea. Mare mirare ! Ai avut destule emoții. Ce zi și asta ! Eu m-am mirat întotdeauna că țineai toți banii la o singură bancă, în loc să operezi în zece locuri ! Bine, că a trecut și poți să spui că ai avut noroc !

Lothar se uită prostit la Reisser, care urmă cu o volubilitate uimitoare.

— Știi de unde vin acum ? Direct de la poliție. Cinci ceasuri am lucrat acolo cu polițistul Meier și cu procuristul nostru, măgarul acela. Ei slavă Domnului nu stăm atît de prost cum se credea. Ce pungaș Schwarzseher asta, dar la urma urmei, păcat de el. Nu era om rău, dar ușuratec, foarte ușuratec ! Și vroia să salveze pentru el destul ca să nu-si sfîrșească zilele ca un cerșetor. Acum fiindcă e mort să nu-l mai vorbim de rău.

Lothar îl crezu nebun, îl apucă de haină, îl scutură și-i strigă :

— Ce tot vorbești prostii domnule ? Lustig a murit, nu Schwarzseher, care își rîde în pumni de noi, undeva prin Olanda, unde a fugit cu banii noștri.

— Cine vorbește prostii ? Eu vorbesc prostii ? D-ta vorbești prostii ! N-ai citit că Schwarzseher s-a sinucis ?

— Lustig, nu Schwarzseher !

— Și Schwarzseher ! Omule, dar unde ai fost ? N-ai citit că Schwarzseher s-a sinucis.

— N-am citit nimic. De ce s-a sinucis ?

Toate se învîrteau în jurul lui Lothar și el începu să tremure atît de tare din tot trupul încît d-lui Reisser, i se păru ciudat.

— Omule, ți-ai pierdut cu totul sărita. Vino cu mine în local, să citești cu ochii d-tale.

CAP. XIV

Se așezară la o masă liberă, pe niște fotolii verzi de pluș și Reisser îi puse sub ochi ediția specială de seară :

— Uită-te, citește !

Bancherul Schwarzseher cu o parte din prada sa, descoperit. Sinuciderea din momentul arestării. Miliardele sustrase, în cufărul de lemn.

Senzaționala prăbușire a băncii Schwarzseher și Lustig, în urma căreia au fost ruinați numeroși jucători de bursă, a avut astăzi la orele unu după amiază, un epilog și mai senzațional. După cum au aflat cititorii noștri, unul din asociații băncii, domnul Lustig s-a sinucis în biroul său, cînd la întoarcerea din Budapesta, a descoperit, că tovarășul său, care făcuse în ultimul timp speculații foarte riscante pe cont propriu, a fugit cu restul de capital în efecte, cecuri, valute și numerar. Tezaurul era cu desăvîrșire gol, așa încît nu mai exista nici un activ. Polițaiul Spiegefeld a telegrafiat imediat la toate frontierele, dînd semnalmentele fugarului. Măsură inutilă, căci acesta se afla de mult pe unul din teritoriile neutre, în care nu există drept de extrădare pentru asemenea delicte. La orele douăsprezece amiază, domnului polițai i se aduse la cunoștință de către jandarmeria Siebenhirten din Mödling, un fapt foarte ciudat. Fabricantul vienez Meisl, unul din păgubiții firmei Schwarzseher și Lustig trecu în automobilul său prin Siebenhirten, pen-

tru a se duce la fabrica sa din Vösendorf. Tocmai în fața hanului „La ulciorul verde“ automobilul lui se lovi de un camion, dar rămase nevătămat. În schimb unul din cai muri și vizitiul fu rănit. În mijolcul zgomotului general și al învălmășelii d-l Meisl observă la fereastra etajului întîi, pe un individ, care se aplecă să vadă ce se întîmplase. Și d-l Meisl a recunoscut în omul acela, care a dispărut imediat, pe bancherul fugar Schwarzseher. D-l Meisl nu trădă nimic din ceea ce observase, dar luă la o parte pe inspectorul de jandarmi venit la fața locului și-i comunică discret descoperirea. Inspectorul își culese informații de la stăpînul hanului și află că Schwarzseher se mutase acolo cu cinci zile înainte, dîndu-se drept d-l Iosef Hansheber și avînd drept bagaj o valiză și un cufăr de lemn. S-a dat drept negustor și spusese că venise să cumpere prin partea locului terenuri. Inspectorul jandarmeriei chemă Direcția poliției și întrebă ce trebuia să facă. Aceasta dădu, se înțelege, ordin ca Hansheber să fie arestat și adus la Viena, împreună cu cufărul său.

Însoțit de un jandarm, inspectorul bătu în ușa bănuitului, care era închisă pe dinăuntru. La bătaia lor în ușă, cel dinăuntru întrebă ce doreau. La răspunsul lor, urmat de sacramentalele cuvinte „în numele legii, deschide, urmă o pauză de cîteva minute, apoi se auzi o detunătură, jandarmii sparseră ușa și-l găsiră pe Schwarzseher mort pe jos. Își trăsese un glonte în tîmpla dreaptă ceea ce-i atrase fulgerător moartea. Cadavrul fu urcat, împreună cu valiza și cufărul de lemn negru într-un automobil și transportat la Direcția poliției, unde polițaiul Spiegelfeld, constată sinuciderea, în prezența disponentului de bursă al firmei, d-l Reisser și a procuristului, d-l Laufer. Percheziția dădu loc unui nou eveniment de senzație. Pe cînd în valiză nu se aflau decît ceva rufe și haine, în cufărul de lemn...

Literele începură să-i danseze lui Lothar pe dinaintea ochilor, lăsă în sfîrșit gazeta din mînă și murmură :

— Nu mai pot, te rog povestește d-ta...

— Bine, zise Reisser, îmi comand numai un schwartz și apoi povestesc. Chelner, ei, ce servici e ăsta ?

Chelnerul veni, Reisser își comandă schwartzul.

— Și d-ta, domnule doctor ?

— Mai tîrziu, mai tîrziu, întîi vreau să știu...

— Atunci ascultă. Polițaiul era foarte drăguț cu mine și cu Laufer și ne invita să luăm loc.

— Omule, asta nu mă interesează ! Spune-mi ce era în cufăr.

— Ha, ha ! ce tulburat ești ! În sfîrșit în cufăr erau dacă nu te superi efecte, numerar, valute, cecuri, de te apuca amețeala : cinci sute de ale căilor ferate de nord, trei sute căile ferate ale statului, trei sute Dunărene, patru sute Buschtehrader, o mie de dolari, opt sute de funzi și bani olandezi și franci elvețieni, mormane de lire, coroane cehe — pe scurt, Laufer și cu mine, am socotit o oră și am dedus că erau vreo zece miliarde la cursul de azi. Apoi am revizuit registrele pînă ce a început să ne uruie capul și pot să-ți spun, dragă domnule doctor, că vor căpăta creditorii cel puțin cincizeci la sută ! Cel puțin, dacă nu vor căpăta chiar cincizeci sau șaizeci.

Lothar se rezemă, să nu leșine și întoarse, fără să vrea capul, spre strada întunecoasă. Acolo era pentru el iadul, ciuma și moartea, păcatul și groaza. Și dinaintea lui viața, viața nouă ! Numai de nu s-ar deștepta să-și dea seama că totul era un vis. Își înfipse unghiile în palme, înghiți de cîteva ori în sec, se înecă, pînă ce putu în sfîrșit vorbi :

— Vezi totul prea în roz, domnule Reisser ! Se vor da desigur cîteva procente, dar atît cît spui d-ta...

— Cînd îți spune Reisser ceva, știe el ce spune. Dar dacă nu crezi îți fac o propunere : Îți cumpăr toate creanțele asupra lui Schwarzseher și Lustig, cu... să zicem patruzeci la sută. Una, două, trei și s-a făcut. Așa ! Și de aici încolo te rog să-mi faci cinstea de a fi clientul meu. M-am asociat cu cunoscuta bancă Ignaz Beisser, Tuchlauben II. Firma se va numi : Beisser și Reisser.

Lothar se și pregătea să rîdă de sonoritatea firmei, dar încordat și înfrigurat întrebă :

— Asta înseamnă că-mi cumperi creanțele cu patruzeci la sută, iar banii să rămînă la noua d-tale firmă. În definitiv faci o afacere bună, cu patruzeci la sută, dar eu nu mai am poftă să fac de aici înainte speculații de bursă...

— Înțeleg, înțeleg, cine se frige cu supa... Dar vei reveni. Nici vorbă nu poate fi de a-ți lăsa banii la mine. Slavă Domnului, că mai am destui bani, afară de ceea ce bag în bancă. Și pentru că știu la ce sumă se ridică creanțele d-tale, pot să-ți dau imediat un cec asupra celor patruzeci la sută, pe care îl poți încasa chiar mîine dimineață.

Lui Lothar i se părea că se află pe un vapor, care se clătina. Numai de n-aș începe să urlu sau să rîd fără rost. Își contractă mușchii și zise liniștit :

— Bine, accept propunerea d-tale și încheiem totul în scris. Aș mai avea o condiție de pus. N-am decît valute străine, și aș vrea să cumpăr mîine dimineață la opt un dulap vechi, o antichitate, pe care mi-l ia cineva de sub nas. Poți să-mi dai acum să zicem trei milioane, numerar ?

— Cu plăcere.

Reisser de la Firma Reisser și Beisser scoase portofelul său enorm, trase din el un teanc de bancnote, asortă diversele feluri în timp ce Lothar îi urmărea mișcarea degetelor.

Așa, aici sînt exact trei milioane ! Numără te rog, dacă e exact. Și apoi îmi dai o chitanță și o scrisoare, în care declari pe scurt că creanțele d-tale la Schwarzseher și Lustig, ca și numerarul, valutele, cecurile, efectele, cupoanele și alte aranjamente eventuale, trec în posesia mea.

În cîteva minute se rezolvă și aceasta : domnul Reisser umplu un formular de cecuri al Asociației Băncii vieneze, cu semnătura sa, puse data și numărul seriei, — apoi îl întinse lui Lothar, care abia își stăpîni un nou acces de isterie, și-i zise căscînd :

— Acum mă duc în chilia mea ! Sînt mort de oboseală și de atîta enervare. D-ta mai rămîi ? Bine ! Te rog plătește schwartzul meu și hîrtia de scrisori. Și după cum ți-am spus, dacă vrei să-mi faci cinstea să fii clientul meu, vei fi bine servit. La mine nu se face crach.

Lothar rămase singur și închise ochii.

O nu ! Nu va mai deveni niciodată clientul unei bănci. Astea-s lucruri dispărute ca și tot trecutul vieții sale, acum atît de departe de el.

Chelnerul veni, se uită speriat la clientul cu fața albă ca zăpada și ochii închiși, îl bătu ușor pe umăr și întrebă dacă domnului doctor nu-i e cumva rău.

Lothar tresări și-și reaminti abia acum că n-a mîncat. Simți o foame grozavă și se gîndi repede : Dacă ar comanda, acum de mîncare, și-ar pierde toată stăpînirea de sine și ar începe să înghită ca un animal flămînd. Nu ! trebuia să fie singur cu gîndurile și poftele sale. Își comandă o porție de șuncă, unt, cîteva bucăți de cozonac, țigări și spuse să i se împacheteze totul. Apoi se îndreptă spre casă.

CAP. XV

Întors la omenie, printre oameni, Lothar Leichtwag, redeveni stăpînul voinței sale. Tocmai pentru că era singur și putea să facă tot ce ar fi vrut, se controlă și căută să aibă ținută și măsură.

Tăie încet franzelușele, le unse cu untul, al cărui miros îi gîdilă nările, puse șunca deasupra și mîncă, cu o distincție care îl caracteriza. Un sentiment delicios de saț îl cuprinse; cînd termină își aprinse țigara de care se lipsise atîta vreme și se așeză la biroul în fața căruia vroia să-și curme viața, cu cîteva ore înainte. Căutînd chibriturile în buzunar, dădu peste lama de ras, care era să-i servească de unealtă. Și atingîndu-i oțelul rece își dădu seama de emoțiile prin care trecuse în ziua aceea, plină de evenimente.

Își acoperi obrazul cu mîinile și cutremurat ca un om care a urcat și se uită în fundul prăpastiei. Un glas strigă în el: „Pot și trebuie să mai trăiesc!“ Nu e existența mea murdărită, pătată pentru totdeauna? Mai am eu dreptul să trăiesc printre oameni, după ce am vrut să mă alătur asasinilor, escrocilor, hoților și întreținuților? Pot să mai fac parte dintr-o organizație socială, în care se mai face o deosebire între omul cinstit, și cel necinstit, între nelegiuit și omul cu frica lui Dumnezeu? Nu voi fi cel mai mizerabil cînd la masa unui restaurant voi condamna fapta rea descoperită? Trebuie să continui să trăiesc într-o bogăție, în care m-a aruncat o împrejurare, scoțîndu-mă din mocirla vieții,. N-ar trebui să pun capăt, unei vieți, care dacă

ar urma pe calea pe care a pornit, ar trebui să mă ducă la închisoare ?

Capul lui Lothar căzu și atinse cu fruntea marginea mesei.

Dar, din adîncuri îi vorbi glasul, care îi mai vorbise în ziua aceea de atîtea ori : „Nu osîndi pentru a nu fi osîndit". Niciodată nu se simțise atît de încălzit interior. Se ridică și își continuă rechizitoriul cu sine însuși :

— Nu osîndi, pentru a nu fi osîndit. Cu acest cuvînt pot continua să trăiesc. Nimeni nu știe ce ar face, dacă soarta l-ar lăsa pe stradă gol și lipsit de ajutor. Nimeni nu știe dacă nu va întrebuința într-o zi foarfeca de tăiat cupoane în loc de pumnal, nimeni nu știe dacă n-ar fura, dacă s-ar vedea furat. Nimeni să nu mă osîndească pentru a nu fi osîndit. Dar nici eu nu trebuie să mă fac judecătorul altora. Trebuie să fiu modest și blînd, numai așa am dreptul să trăiesc.

Lothar Leichtwag își rezemă fruntea de geam și privi afară în noapte și îndărăt la ziua aceasta ciudată. Cum începuse oare ? Nu venise o bătrînă să ceară grațierea fiului său, în timp ce el se strecura sub plapuma de mătase, ametit de joc și de alcool ? Și el cu corectitudinea lui nu răspunsese că băiatul trebuie să-și ispășească greșeala față de societate ?

Lothar simți cum roșește de rușine. Trebuie să ajute pe acest băiat să-și regăsească libertatea. El plînge poate acum cu lacrimi amare în celula sa. Și nu numai atît trebuie să caute a-l îngriji și sprijini să poată trăi o viață cinstită. Că în afară de el, mai sînt mii de oameni, pe care o soartă nemiloasă i-a făcut să fie necinstiți, pentru că nu au avut voință și totuși ar fi fost atît de ușor să fie oameni cinstiți, că drumul drept e mai comod. Lui Lothar îi veni în minte un gînd, care i se păru atît de ispititor încît scoase o exclamație : Își va relua profesia părăsită, va redeveni avocat. Nu avocat, ci apărător al nedreptățiților ! Și cu uriașa experiență din ziua aceea va coborî în sufletele rău-făcătorilor și va cerceta pînă ce va da de motivul greșelii lor, apoi va vorbi judecătorilor nu ca apărător, ci ca reclamant împotriva nepăsării

inimii, împotriva îngîmfării și a linguşirii, asupra judecării acelora care nu sînt mai răi decît judecătorii

Gîndurile îi zburară cu ani în urmă și își aminti vorba minunată pe care i-o spusese odată Greta :

„A înțelege totul, înseamnă a ierta totul". În modestia ei, nu știa că făcuse o descoperire, spunînd : „Cred că atunci cînd știi pentru ce a greșit cineva nu mai poți fi supărat pe el".

Rîse încet și fericit.

— Poate că îi voi reaminti aceste cuvinte mîine cînd mă voi duce la ea.

Se simți atît de obosit încît abia avu puterea să se dezbrace și să se bage în pat. Dar înainte ca somnul să-i închidă pleoapele, își zise conștient :

— Trebuia să devin asasin, tîlhar, escroc și întreținut, pentru a deveni dintr-un om normal un adevărat om.

— SFÎRȘIT —

UCIGAȘUL FEMEILOR

CAP. I

Domnișoarele Müller, Möller Jensen și Pfeiffer

— Trebuie să limpezim afacerea asta, iubite Krause! Să fie o simplă întîmplare? Nu cred și nici d-ta nu crezi, după cum îți citesc pe față! Să dispară în decurs de patru săptămîni, patru fete între douăzeci și doi, și douăzeci și șase de ani, toate ahtiate după măritiș, cu cîte un logodnic dubios, lăsîndu-și tot calabalîcul? Nu, dragă Krause, aici nu e vorba de o simplă întîmplare, ci de o crimă pe care trebuie s-o descoperim!

Krause privi cu ochii săi spălăciți și lipsiți de viață spre șeful poliției berlineze, dr. Clusius, și zise, mușcîndu-și nervos buzele subțiri, anemice, de om spînatec:

— Domnul doctor e foarte agitat! Și asta e foarte rău, căci întotdeauna cînd domnul doctor e agitat nu izbutește să-mi facă un tablou precis al situației. Pot să-mi permit să-l rog pe domnul doctor să-mi spună în liniște ce-l face să presupună că un demon s-a pornit să răpească fete și să le piardă?

Cicatricele de pe chipul purpuriu al înaltului funcționar polițienesc se colorară în roșu întrucît dînsul crezu că distinge o ușoară ironie în cuvintele lui Krause. Își trecu nervos mîna prin părul cărunt, rărit pe alocuri și răsfoi prin hîrtiile ce le avea în față.

— Astăzi ești iar insuportabil, Krause! Dar prea puțin îmi pasă! Ia te rog note! Eu îți voi povesti totul întocmai cum a fost.

Krause rămase nemișcat.

— Domnul doctor binevoiește să uite că nu iau niciodată note. Am avut destule prilejuri să-mi ascut memoria.

— Desigur, domnule von Krause, mi-am permis să neglijez un moment biografia d-tale. Ei bine n-ai decît să nu iei note, dar șezi te rog și nu mă exaspera !

„Ți-am spus, că s-au anunțat Prefecturii poliției patru dispariții în decurs de cîteva săptămîni. E vorba de următoarele cazuri :

O fată, după foaia de populație, Trude Müller de douăzeci și trei de ani, a închiriat la întîi iulie o cameră la văduva Wendler, Splaiul Waterloo, șase. Fata făcea o impresie bună ! se dădea drept profesoară și urma să se mărite. Chiria camerei o plăti Trude Müller pe o lună înainte. La șase iulie îi spuse gazdei că întreprinde o călătorie cu logodnicul ei, care vroia să-și cumpere o proprietate la Hawel nu departe de Ketzin și dorea s-o vadă și ea, înainte de a încheia tîrgul. Avea să înopteze la o mătușă a logodnicului ei și să se întoarcă a doua sau cel mai tîrziu a treia zi. Își făcu repede valiza și-i prezentă d-nei Wendler pe logodnicul ei, care a venit s-o ia cu automobilul. Logodnicul acesta se numea îmi pare Schollern sau Schullern, purta ochelari și e descris ca un bărbat uscățiv, blond de vreo treizeci de ani. Domnișoara Müller nu se mai întorsese și la șaisprezece iulie d-na Wendler anunță absența ei la circumscripția respectivă care nu-i dădu prea mare importanță. Cufărul de lemn lăsat de domnișoara Müller se află încă nedeschis la Prefectura poliției.

„Al doilea caz : La cinci iulie își făcu apariția la pensiunea d-nei Zinkenbach din strada Nürnberg o fată, care își închirie o cameră cu pensiunea respectivă. În ziua de zece iulie ea se mută și completă sumar buletinul, cu numele de Greta Möller, născută în Hamburg, de douăzeci și cinci de ani, casnică. După două zile de ședere, spuse într-o dimineață servitoarei, că va pleca pentru două zile cu logodnicul ei spre Hawel, să vadă o casă. Pe logodnic nu l-a văzut decît portarul, cînd a venit s-o ia

cu automobilul și n-a reținut alte amănunte, decît că era blond și purta ochelari. Nici domnișoara Möller nu s-a mai întors.

„Al treilea caz : La cincisprezece iulie închirie domnișoara Anne-Marie Jensen, de douăzeci și patru de ani, născută tot la Hamburg, o cameră modestă, la pensiunea pentru străini a d-nei Lesti Row în strada Motz. Spunea că vine din America și caută un post de menajeră. După cîteva zile destăinui doamnei Lesti Row că făcuse cunoștință cu un domn, care părea că o simpatizează. Spunea că e foarte bine situat, are vîrsta cea mai frumoasă, e foarte cult, naturalist și că vroia să se instaleze în împrejurimile Berlinului ca să se poată ocupa în liniște de cercetările sale. La douăzeci și unu iulie, domnișoara Jensen veni tîrziu acasă și comunică d-nei Lesti Row vestea logodnei sale cu naturalistul și că pleacă în ziua următoare la Ketzin spre Hawel, în căutarea unei case cu grădiniță. Logodnicul, care a venit a doua zi s-o ia pe la orele zece dimineața, fu prezentat d-nei Lesti Row cu numele de doctor Schindler. Era zgîrcit la vorbă, foarte grăbit, purta ochelari, era înalt și blond. Domnișoara Jensen nu se mai întoarse, cu toate că își lăsase bagajul și își plătise camera înainte.

„Al patrulea și ultimul caz : Käthe Pfeiffer, născută în Bavaria, locul nașterii necunoscut, de douăzeci și cinci de ani, birocrată, închirie la 20 iulie o cameră mobilată la văduva Klappholz, în strada Krummen în Charlottenburg. Doamna Klappholz își vedea chiriașa, care ieșea foarte rar din casă. La douăzeci și cinci iulie, ora șase dimineața, domnișoara Pfeiffer părăsi casa și lăsă următoarea scrisoare :

„Stimată d-nă Klappholz !

Plec din oraș pentru două zile, deoarece logodnicul meu vrea să-și cumpere o casă la Hawel, pe care se înțelege că aș vrea s-o văd și eu ! Mă întorc cel mai

tîrziu poimîine. Vă rog să aveți grijă să nu dispară nimic din camera mea. Afectuoase salutări.

Käthe Pfeiffer"

„Pe logodnic nu l-a văzut nimeni, domnișoara Pfeiffer nu s-a mai întors, iar doamna Klappholz a înștiințat circumscripția la 5 august, adică tocmai acum o săptămînă.

Dr. Clusius, răsuflă, își întinse picioarele larg desfăcute, împinse țigările către Krause, își aprinse și el una, apoi zise :

— Eu am terminat și aș fi foarte mirat, dacă din ce am spus, mai ții minte ceva ! Și acum, dragă Krause, ce crezi despre astea ?

Krause păru că se deșteaptă. Se ridică, se îndreptă spre fereastră, aruncă o privire spre piața Alexander și izbucni în hohote de rîs, fiindcă două femei grase, încărcate cu cîte un coș de tîrguieli, se ciocniseră, vrînd să ocolească o băltoacă. Lucrul acesta i se păru comic. Se întoarse apoi și spuse calm, ca și cînd ar fi fost vorba de un rămășag, pe cînd chipul lui slăbănog, împodobit cu un nas încovoiat, care-i dădea înfățișarea unui actor, unui jokeu sau aristocrat degenerat, fu deodată numai zbîrcituri.

— Am ținut seamă de fiecare detaliu, și nu mi-a fost tocmai greu pentru că din rapoartele circumscripțiilor, lipsește orice detaliu. Ce cred despre asta ? După toate aparențele, ar putea fi vorba de patru crime comise de una și aceeași persoană.

Funcționarul superior al poliției din Berlin, privi cu interes la omul slăbănog și cărunt, îmbrăcat în haine cenușii.

— Te exprimi cu multă prudență, Krause ! După toate aparențele... ar putea fi vorba...

Vrei să iei în cercetare cazul ?

— Fără îndoială, e destul de serios, și mă interesează.

Dr. Clusius surîse și dădu din cap mulțumit.

— Ce întreprindem, deci, întîi ?

— Foarte simplu, domnule doctor ! Mîine dimineață trebuie să avem în camera aceasta obiectele lăsate de femeile dispărute, foile lor de populație și să fie de față și cele patru gazde la care au stat, precum și portarul din strada Motz. Mă ia groaza de pe acum, cînd mă gîndesc la pălăvrăgeala celor patru femei, dar trebuie să trec și peste asta, apoi o pornesc !

Cuvintele : „Apoi o pornesc", plăcură șefului atît de mult, încît își frecă mîinile mulțumit. O pornesc — însemna la Krause că se transformă dintr-un apatic, într-un dinamo, care pornește ca un automobil de optzeci de cai putere : Krause nu o pornea prea des, dar cînd o pornea, atunci lucra cu sute de creiere și simțiri.

CAP. II

Ioachim von Dengern alias Krause

Pe cînd d-rul Wilhelm Clusius nu se deosebea prea mult de ceilalți funcționari superiori ai poliției centrelor mari și nu-și datora succesul unor însușiri strălucite, ci mai degrabă vieții ireproșabile, conștiinciozității și tactului, dovedite cu prilejul unor afaceri penibile în cercurile cele mai înalte ale societății, Krause se deosebea fundamental de toți acei ce poartă numele de detectivi.

Cariera, povestea vieții sale, ca și situația lui, erau cu totul excepționale. Dar nici cei mai inițiați nu știau despre el mai mult, decît că nu-l chema Krause, ci că numele acesta era numai un pseudonim și că nu a fost ursit din leagăn să vîneze pungași. Lucruri mai precise despre el nu știa, în casa Roșie din Piața Alexander, decît dr. Clusius — și fiindcă le știa, îl prețuia pe acest grozav de urîcios Krause și-l stima mai mult ca pe oricare alt om din cercul său.

Krause era un om nenorocit, suferise o lovitură din care nu-și venise încă în fire. În realitate se numea Ioachim von Dengern, se trăgea dintr-o familie, pe cît de puțin avută, pe atît de înaltă, își făcuse armata cu termen redus, la cuirasierii din gardă, de unde ieșise locotenent în rezervă, și, după obținerea diplomei de drept și trecerea examenului de referendar, intră în cancelaria unuia din cei mai renumiți avocați ai Berlinului. Era tînăr, avea în Pommerania un frate moșier, care devenise prin însurătoare putred de bogat. El huzurea cîte puțin, cheltuia cam mult cu fetițele nostime, ciupea

cam des pe fratele său mai mare, venea cam tîrziu la birou și oarecum mahmur. Pe scurt, trăia la fel ca sutele de ciocoiași, băieți veseli, pînă în ziua cînd se însură și își luă viața în serios.

Într-o zi se petrecu însă ceva îngrozitor și neașteptat. Consilierul de justiție, Rodenbach, la care lucra, primise de la un client, pe care-l servise într-un proces, un depozit de cîteva milioane de mărci în numerar.

Suma aceasta o pusese în prezența tînărului său ajutor, în casa de bani, adăugînd că e cam imprudent să țină o sumă atît de mare în casă, mai cu seamă că e destul de veche și n-ar opune prea multă rezistență unui spărgător. Observație la care Ioachim von Dengern, răspunse aprobativ, ceea ce nu-l împiedică să gîndească în același timp, că nu i-ar prinde rău să aibă jumătate din sumă, în buzunar. În ziua aceea avu mult de lucru, și după părerea consilierului, trebuia să isprăvească tot.

Ioachim von Dengern fu nevoit să facă ore suplimentare și rămase încă o oră în birou, după plecarea șefului la operă. La plecare, luă, ca de obicei, cele două chei de la birou cu el, după ce încuie toate ușile, pe cînd bătrînul servitor August, care venea dis-de-dimineață, păstra restul garniturii. Se înțelege, că și consilierul avea cheia lui proprie.

A doua zi, cînd se întoarse Dengern la birou, după o noapte albă găsi totul într-o stare haotică. Se întîmplase ceva îngrozitor! Casa de bani fusese spartă cu instrumente primitive și golită de conținut.

Doctorul Clusius pe atunci simplu comisar al poliției criminale, condusese cercetările și într-o oră fusese edificat. Numai referendarul Ioachim von Dengern putea să fie hoțul! Numai el știa de existența milioanelor din casă, numai el rămăsese singur în birou. Tot el știa de existența unei cutii, ținute în anticameră, cu unelte, dintre care lipsea una, aceea care servise la spargere. În afară de asta, Dengern avea datorii și primise în ajun o scrisoare de la fratele său prin care-i refuza orice ajutor. — Viața dezordonată pe care o ducea era cunoscută de toată lumea — pe scurt arestarea lui era de neînlăturat.

Cu atît mai de neînlăturat cu cît se găsise în buzunarul blanei sale și un pachet cu o sută de mii de mărci, în hîrtii. Se descoperi apoi că unele din mărci erau din seria acelora pe care le primise consilierul Rodenbach în depozit.

În zadar strigă Ioachim von Dengern că nu știe cum au ajuns banii în haina lui — în zadar striga neîncetat: „Sînt nevinovat!“ — Dovezile aduse de dr. Clusius erau mai puternice și Dengern fu condamnat la patru ani închisoare. Fratele său avu atitudinea unui om crud dar de caracter, căci răspunse lapidar, unei scrisori în care Ioachim evoca memoria părinților săi, pentru a-l face să creadă în nevinovăția sa:

„Nu mă mai obosi cu scrisori pe care le iau în mînă cu dezgust. Nu mai am frate! Fratele meu a murit în ziua cînd mi-a murdărit numele!“

În cei trei ani lungi, de închisoare, căci pedeapsa i-a fost prescurtată cu un an, pentru buna lui purtare, Ioachim Dengern lipi pungi de hîrtie, legă cărți de rugăciune, învăță să facă cheutori la ghete. Și pe lîngă astea se gîndea ziua și noaptea, cînd închisoarea răsuna de strigătele oamenilor ferecați, care vorbeau prin somn, cum să-și dovedească nevinovăția.

— Cum să adune probe mărunte, care să servească drept mărturii?

Își redactă memorii în cap, — hîrtie nu căpăta pentru asemenea nimicuri, — și ele formară cam vreo sută de pagini scrise cu mașina, pe care le știa pe dinafară.

După trecerea celor trei ani își recăpătă libertatea, cîteva sute de mărci economisite și niște lucrușoare de aur găsite la el cînd fusese arestat și pe care le vîndu numaidecît.

De aici înainte începu Ioachim von Dengern o activitate, din care s-ar putea face un roman. Se vîrî în viața particulară a fostului său șef Rodenbach, îi scormoni trecutul, și-i urmări soția, copiii, personalul de servici dibui pe negustorul de lucruri vechi care cumpărase casa de bani, după catastrofă. Cumpără bună-credința negustorului, dădu, prin șiretenie și mită peste daltă, cu

care s-a spart broasca. Se deghiză în comisionar de stradă, jucă rolul unui agent de asigurare contra incendiului, cunoscu în felul acesta pe adorabila Lolotta de la teatrul Eliseum, îi făcu o propunere de căsătorie, care fu primită, cercetă proveniența bijuteriilor ei, angajă cu restul averii lui o cărturăreasă, pe care o introduse la Lolotta și care avea să-i ghicească viitorul, dar s-o și tragă de limbă asupra trecutului și cînd nu-i mai rămăsese în buzunar decît cinci mărci, apăru într-o zi în biroul d-rului Clusius, înaintat la gradul de șef al poliției criminale și-i aruncă un caiet, de cincizeci de pagini scrise cu mașina, pe birou.

Era alb ca varul și strigă, răsuflînd din greu.

— Arestați numaidecît pe ticălosul de Rodenbach, care m-a băgat în închisoare, ca să-și ascundă incorectitudinile.

Și căzu apoi în nesimțire.

Consilierul Rodenbach se împușcă înainte de a i se pune cătușele la mîini și cîteva săptămîni mai tîrziu se dădu citire la curtea cu juri din Moabit broșurii lui Ioachim Dengern, prin care își dovedea nevinovăția.

Rezultatul fu că auditoriul îl aclamă pe Dengern redevenit dr. Ioachim von Dengern iar dr. Clusius îl copleși cu admirația sa. În afară de aceasta, statul îl despăgubi împărătește pentru închisoarea făcută pe nedrept, iar fratele său îl felicită printr-o telegramă, care rămase fără răspuns.

Ioachim von Dengern se schimbase însă complet.

Retras într-o margine a orașului, deveni mizantrop, își ocolea vechile cunoștințe, bea mult, cu sete și își cheltuia încet, dar sigur banii.

Într-o zi se întîlni într-un restaurant cu dr. Clusius. Acesta, deși rușinat de greșeala comisă îl rugă totuși să stea la masă cu el, apoi dîndu-și seama de starea sufletească a lui Dengern, care era acum un om de treizeci și șase de ani îi zise brusc :

— Vino la noi ! Lucrează în slujba poliției și a dreptății ! Ai dovedit că în d-ta se ascunde unul din cei mai geniali detectivi !

Pe fața lui Dengern se arătă, pentru prima oară, după mulți ani de zile, un zîmbet și el strînse cu prietenie, mîna ce i se întindea.

De atunci intrase d-rul Ioachim von Dengern, care purta acum numele de Krause în slujba poliției și avu succese ce întrecură toate așteptările doctorului Clusius și ale prefectului poliției.

De cinci ani i se încredințau cazurile cele mai complicate din care ieșea întotdeauna biruitor. Senzaționalul asasinat al prințesei H. de către propria ei fiică, falsificarea internațională de bancnote, descoperirea „Fraților verzi" denumire sub care se ascundea o bandă de spărgători internaționali — toate acestea și multe alte isprăvi, erau șoptite pe coridoare de cîte ori trecea Krause, acum cu părul de culoarea hainelor sale cenușii.

Același Krause trebuia să descurce de data aceasta o afacere de asasinat colectiv, ce avea să devină în curînd evenimentul cel mai senzațional al întregii Germanii.

CAP. III

Patru fete fără pretendenți

Pe cînd Clusius lua, cu un aer grav, interogatoriul celor patru femei, Krause cotrobăia prin cuferele, genţile şi coşurile fetelor dispărute. Ceea ce povesteau femeile agitate în faţa mesei plină de pete de cerneală, părea a nu-l interesa şi atît privirile pline de reproş ale şefului, cît şi tusea lui nervoasă, îl lăsau foarte rece.

— Patru bagaje, patru destine ! gîndea Krause. Cufărul acesta negru prăpădit, geamantanul de pînză rupt, valiza din imitaţie de piele şi cuprinsul lor : rufe ordinare, bluze asudate, ghete scîlciate formează povestea a patru vieţi. Rămăşiţe pămînteşti ale unor fete prostuţe, care mînate de teama unei bătrîneţi singuratice şi de dorinţa nepotolită de a iubi, de a avea un cămin şi de a fi mame s-au apropiat de un ticălos, care le-a suprimat viaţa în desişul vreunei păduri, sau pe malul vreunei ape.

Dr. Clusius terminase tocmai interogatoriul ultimei femei, văduva Klappholz, din Charlottenburg, cînd Krause se întoarse brusc şi zise :

— Doamnele mele, voi recapitula acum, pe scurt, ceea ce aţi declarat dvs.

— Voi spune ! îl întrerupse, încruntat şeful, care nu putea suferi cuvinte străine.

— Atunci nu voi recapitula, voi spune, glumi răutăcios Krause. — Să vorbim întîi de domnişoara Trude Müller, care a locuit la d-ta d-nă Wendler. De talie mijlocie, zveltă, vorbea o germană de salon cu accent berlinez, păr castaniu à la Cléo de Merode, dinţi frumoşi,

ochii mari, a căror culoare nu se poate preciza. E o fată de o frumusețe rară, excepțională și fire pătimașă; va vorbit despre logodnicul ei. Pe acest logodnic nu l-ați văzut decît odată și v-a făcut o impresie bună. Era un bărbat frumos blond, spîn, cu ochelari.

La aceste cuvinte toate cele patru femei dădură din cap și se auzi un „Da" spus pe tonuri diferite.

— Nu știți nimic despre vreo rudă sau cunoscut al acestei Trude Müller?

— Nu, răspunse d-na Wendler, „biata domnișoară n-a vorbit niciodată despre altcineva decît despre logodnicul ei, despre nemernicul ăla, nu l-ar mai răbda Dumnezeu — și ea acum plutește desigur pe apă, pe cînd ticălosul petrece cu alte fete pe care desigur le va omorî pînă în cele din urmă.

D-na Wendler oftă, celelalte trei răsuflară greu — pălării și pene se clătinară cîtva timp, ritmic.

— La d-ta, d-nă Zinkenbach, n-a stat decît două zile dispăruta Greta Möller, din Hamburg. Avea coade castanii, era bine făcută și vorbea cu un pronunțat dialect hamburghez. Și ea povestea de un logodnic cu care avea să plece pentru două zile spre Hawel. Logodnicul veni s-o ia și pe aceasta, dar nu fu văzut decît de portar. Să-l chemăm aici pe portar.

Domnul Zimmermann, portar, din strada Nürnberg, intră. Krause făcu un semn șefului, care vroia să înceapă interogatoriul și-l făcu el.

— Domnul care a venit în ziua de 5 iulie, s-o ia pe domnișoara, chiriașa d-nei Zinkenbach, era blond și avea o mică mustață, nu-i așa?

Zimmermann negă contrariat:

— Nu, după cît îmi amintesc era ras, cum sînt nerozii ăia de englezi.

Krause dădu din cap zîmbitor.

— Purta ochelari sau monoclu?

— Dacă nu mă înșel purta ochelari.

— Mai ai ceva de spus despre el?

— Nimic important. Mi se părea un om cumsecade și cînd i-am ajutat domnișoarei, să-și suie valiza în mașină, mi-a strecurat în mînă, cinci mărci.

— Bine, d-ta poți să pleci.

— La d-ta d-nă Lesti Row, a locuit de asemeni domnișoara Anna-Marie Jensen, tot din Hamburg. Avea părul roșcat, purta cărare, ochelari, era slăbuță și vorbea o germană de salon.

Era guralivă, vorbea mult de logodnicul ei, care era naturalist și în seara din ajunul dispariției și-a anunțat plecarea. Spunea că s-ar fi logodit și că pleca la Ketzin, cu logodnicul ei, să vadă acolo o casă. D-ta îl descrii pe logodnic la fel cu ceilalți așa că nu poate fi vorba decît de unul și același individ.

— La d-ta, d-nă Klappholz, a locuit Käthe Pfeiffer, care venea din Bavaria. N-ai văzut-o decît de două trei ori și atunci cu pălăria în cap, așa că nu știi dacă avea părul blond sau de culoare închisă. Vorbea în dialectul germanilor de sud și își anunță plecarea prin scrisoarea pe care ne-ați predat-o. Și acum, doamnele mele, vă cer iertare și vă rog să vă gîndiți bine, dacă n-ați observat la chiriașele dvs., dispărute în chip atît de misterios, un anumit gest, un semn din naștere, un cuvînt, sau o îmbrăcăminte deosebită ?

— Da, domnule, ceva m-a izbit, sau mai bine zis, pe Minna, fata mea din casă. Domnișoara Jensen avea picioare atît de mici, cum nu se întîlnesc decît rar la hamburgheze. Odată mi-a adus Minna ghetele d-rei Jensen, pe care le punea seara dinaintea ușii și mi-a spus : „Ia uitați-vă la ghetuțele astea, curat ghete de copil !“

— După cît îmi aduc aminte avea și domnișoara Müller picioare frumoase, — concură, puțin supărată, doamna Wendler, pe cînd Krause scormonea încet valiza rămasă la d-na Lesti Row, din care scoase un ciorap negru de mătase, pe vremuri elegant și un pantof.

— Încă ceva, doamnelor, n-ați întrebat, sau aflat nici una cum a ajuns chiriașa dvs. la logodnicul ei ?

D-na Lesti Row lămuri din nou.

— Da, eu am întrebat-o în seara cînd mi-a vorbit de logodna ei, unde i-a făcut cunoștința. Acum îmi dau seama că d-ra Jensen era cam încurcată. Mi-a răspuns, că i-a făcut cunoștința într-o împrejurare foarte nostimă și a schimbat vorba.

Cu obrajii roșii, enervate și grave, cele patru doamne se retraseră și dr. Clusius rămase singur cu Krause.

— Ei ? întrebă intrigat, Clusius.

Krause lăsă încă odată să-i alunece privirea pe cele patru buletine de populație și pe scrisoarea d-rei Pfeiffer. Literele drepte, gotice sau latine, stîngace îi jucară pe dinaintea ochilor. Zbîrciturile de pe fața-i se înmulțiră, scăzură și iar se înmulțiră ; apoi ținu un fel de cuvîntare, plimbîndu-se în sus și în jos, cu mîinile în buzunare.

— E desigur cazul cel mai greu din cîte mi-ați dat, spre cercetare, pînă acum, domnule doctor.

Patru fete dispar, purtînd nume din cele mai banale Müller, Möller, Jensen, Pfeiffer.

Asemenea nume se găsesc cu miile în Germania. Niciuna n-a lăsat vreo adresă, niciuna n-a avut prieteni sau rude. Apoi, toate patru, par fete cu oarecare cultură, dar fără avere și fără noroc. Nu erau însă nici cu totul lipsite de mijloace, cu toată sărăcia bagajelor ce au lăsat în urmă. Că nu erau sărace de tot, o dovedește chiria, pe care au plătit-o toate pe o lună înainte, și după cum povestește fiecare dintre gazde, aveau, una cercei frumoși, alta inele, iar una din ele avea chiar o broșă cu briliante.

— Ce concluzie tragi de aici ?

— Privind superficial chestiunea, s-ar putea deduce, din aceste asemănări, că sînt coincidențe ciudate. În realitate, s-ar putea, ca tocmai aceste asemănări, nume comune, lipsa de relații în Berlin, și nevoia, să fi fost motivele, care le-au făcut victimele unui asasin.

— Nu prea înțeleg.

— E doar foarte simplu, domnule doctor ! Cinstitul logodnic a preferat să aibă legături cu fete care n-au nici familie, nici avere, și care posedă ceva bani sau bijuterii. Așa putea fi mai sigur de pradă și mai la adăpost

că n-o să fie descoperit, decît cu fete din familie berlineze.

— Și acum ce facem, domnule Krause ?

— În primul rînd va trebui să publicați anunțuri în gazetele berlineze, bavareze și hamburgheze, prin care să fie invitate persoanele care știu ceva despre fetele dispărute. Promisiuni de premii, cercetări prin Ketzin și împrejurimi, și în listele de pasageri ale transatlanticelor, asupra domnișoarei Jensen, care pretindea că a sosit în primăvară din New York. În timpul acesta, eu mă voi ocupa de rest. Vă rog însă, în orice caz, adunați chiar astăzi pe toți reporterii ziarelor la dvs., ca să interesăm toată publicitatea. Cine știe, poate mai aflăm amănunte sau dăm de urme importante. Desigur că trebuiesc lansate pretutindeni mandate de arestare împotriva blondului domn Schuller, Schullern sau Schindler.

Doctorul Clusius sări în sus enervat.

— Krause, afacerea asta va stîrni multă vîlvă, și vai de noi dacă nu dăm de firul ei. Trebuie să mă bizui, din nou, cu totul, pe dumneata.

Șeful poliției avusese dreptate. Vîlva pe care o stîrni vestea dispariției celor patru fete, fu grozavă. Faptul că nu se știa nimic despre ele, taina în care era învăluit domnul blond cu ochelari, perspectiva că se vor descoperi poate noi victime, toate aprindeau imaginațiile și formau o lectură pe care o urmăreau berlinezii cu patimă. Gazetele își satisfăceau în parte interesele, exploatînd cazul. Făceau din asasin, cînd un barbă-albastră, cînd un satir, ori tip pervers. Dar ajutau poliția pe cît puteau, alarmînd corespondenții din Hamburg, din München și, trimițînd un reporter la Ketzin, să facă cercetări. Peste noapte orășelul simpatic, dar mort, deveni celebru. Reporterii descriau primăria, piața, bisericile, hotelurile, în toate amănuntele, numai despre domnul cel blond, și miresele lui, nu aveau nimic de raportat.

Cum trecea, pe la hotelul „La leu“ sau „Bismarck“, cîte o pereche de îndrăgostiți, cumetrele se ghionteau și sîsîiau, descopereau pe domnul cel blond, în te miri ce trecător ; dar în cele din urmă, se dovedi că toate erau

simple invenții. În timpul acesta nici poliția nu stătuse degeaba. Făcuse cercetări în Hamburg, și în toate celelalte orașe bavareze ; răsfoise listele de pasageri ale vapoarelor, din ultimul an, făgăduise premii însemnate, trimisese detectivi însoțiți de cîini polițiști, iscodise prin împrejurimile Ketzinelui, prin luncile ce se aflau de-a lungul rîului Hawel. Scotociseră pădurile, chiar rîul — dar în zadar ! Nu se arătase nimeni, nu se descoperise nici o urmă, totul plutea în întuneric.

Curînd se alătură un al cincilea caz, celor patru. Cîteva zile după apariția reportajelor din gazete, se anunță la d-rul Clusius o doamnă Rosenbaum, care ședea pe lîngă Nollendorfplatz și închiria camere. Ea spuse că la 8 iulie, închiriase o cameră domnișoarei Selma Cohen, de fel din Berlin, în vîrstă de 24 ani. Domnișoara Cohen îi spusese că însoțise ani de zile pe-o doamnă în călătorii și acum vrea să se stabilească la Berlin pînă la măritiș. Era, de altfel, în vorbă cu un tînăr, care vroia să-și cumpere o proprietate pe lîngă Hawel. D-ra Rosenbaum nu și-a văzut chiriașa decît odată și o descria ca pe o voinică și probabil brunetă. Mai mult nu știa, fiindcă domnișoara Cohen purta un văl des pe obraz. Chiriașa care vorbea cu un accent evreiesc, pronunțat, plătise chiria pe o lună și plecase a doua zi cu o valiză în mînă, fără a fi văzută de nimeni, căci căpătase cheia casei. În aceeași dimineață, domnișoara Cohen se întorsese și spusese gazdei prin ușa odăii de baie, că pleacă împreună cu logodnicul ei, dar că va fi înapoi a doua zi. Nu se mai întorsese, dar fiindcă nu lăsase nimic în urmă, gazda fu convinsă că nu i-a plăcut odaia și se mutase, renunțînd la chirie. Abia cînd citi dările de seamă din gazetă, se alarmă și veni să aducă la cunoștință cazul. Nu mai exista nici o îndoială, că și d-ra Cohen a fost răpită de monstrul cel blond.

După ce dr. Clusius îi citi lui Krause protocolul, acesta fluieră odată a pagubă, și-și trecu mîna prin păru-i cărunt :

— Acum povestea începe să devină grotescă. A cincea fecioară dispărută, și de data asta, una pe care o mai cheamă și Cohen !

Ar fi putut să n-aibă nici un nume. De altfel nu există în toată Germania, o fată de evreu fără neamuri, și ar trebui ca dracul să-și vîre coada ca, după publicarea acestui caz nou, să nu se anunțe vreun unchi, văr, sau cumnat.

Dar se vede că dracul își băgase coada, căci cazul Selmei Cohen stîrni foarte mult interes, dar nimeni din cercul fetei, nu se ivi.

În timp ce ziarele deveneau nerăbdătoare, și începuseră să scrie articole înțepătoare la adresa poliției, Krause, nu stătea degeaba. Cînd văzu că cercetările în scopul descoperirii vreunei rude a uneia din cele cinci fete dispărute, sînt zadarnice, înțelese limpede, că cercetările în direcția aceasta, sînt de prisos, în timpul unei lungi plimbări prin Tiergarten, își zise :

— E evident că individul cel blond și-a ales în chip genial victimele printre fetele care n-au legături nici rude și care sînt gonite de împrejurări ca cenușa de vînt. Nu trebuie deci să caut fetele, ci să-l descopăr pe el și mijloacele de care s-a folosit pentru a-și atrage mirešele. Ar exista multe posibilități. S-ar fi putut să le fi cunoscut pe fete în cofetării, cafenele, localuri de noapte, sau săli de dans. Pare însă neverosimil, dacă ții seama de spusele gazdelor, care au declarat că toate victimele făceau impresia unor fete cinstite. Dealtfel ar fi trebuit să încurce mii de femei, ca să poată descoperi pe acele care aveau ceva bani și erau cu desăvîrșire singure, ca să le tragă astfel în cursă. Nu, omul acesta trebuie să fi avut mijloace vaste de alegere și posibilitatea de a-și găsi ceea ce-i trebuia, lucrînd pe căi indirecte. Așa dar nu se deschideau decît două perspective, petitoarea sau anunțul în gazetă. Pentru că nu sînt însă, o păsărică și nu pot

sta pe două ramuri deodată, sînt silit să pornesc întîi, numai pe una din aceste căi.

Zilele ce urmară Krause le petrecu pe la peţitoare, fără să culeagă vreo informaţie. Vizită pe d-na Buchholz, pe d-na Schulz, pe d-na Dattelbaum şi pe d-na Pfeffernnünz; pe d-na Grün pe d-na Blau şi nu mai ştiu cîte altele, în calitate de candidat. Se da întotdeauna drept inginer şi spunea aceeaşi poveste c-a făcut cunoştinţă în tren cu un domn, de al cărui nume nu-şi mai aduce, din nefericire, aminte.

Domnul s-a logodit prin mijlocirea ei, cu o fată încîntătoare, care nu numai că avea bani, dar avea şi calitatea de a nu avea nici un fel de relaţii şi rudenii. Că ar dori şi el să se însoare pe aceeaşi cale.

În felul acesta află Krause numele tuturor fericiţilor, care s-au unit prin mijlocirea lor, ascultă descrierea mireselor şi a mirilor, dar de fiecare dată pleca dezamăgit. Nu era printre ele nici una, care să aibă vreo trăsătură asemănătoare cu fetele dispărute şi nici un mire, care să aibă aerul unui ucigaş.

După opt zile Krause fu convins că în chipul acesta nu va ajunge la nici un rezultat şi în definitiv i se părea cu neputinţă ca un barbă-albastră să aibă naivitatea de a se da pe mîna unei peţitoare guralive. Se hotărî deci să recurgă la al doilea mijloc. Şi primul pas îi aduse un succes hotărîtor.

CAP. IV

Idilă lîngă Hawel

„Berliner Generalanzeiger“ era gazeta anunțurilor de căsătorie. Tineretul care căuta o legătură sufletească, omul matur în căutarea unei dote, fecioara singuratecă, văduva, tatăl care nu poate să-și mărite pe altă cale fetele, toți aceștia își încredințau durerile, dorurile, nădejdile, gazetei acesteia căreia multe căsătorii îșI datorau începuturile.

Krause se îndreptă într-acolo dis-de-dimineață, pe cînd era încă foarte puțină lume, la ghișeele de anunțuri. Faptul că ghișeele erau repartizate unul pentru cereri de posturi, altul pentru vînzări ș.a.m.d., îi ușură mult sarcina.

Arătă doamnei bătrîioare cu ochelari, de la ghișeu, care avea aici rolul lui Cupidon, semnul său distinctiv și ceru să-i acorde o scurtă convorbire. Îi arătă în puține cuvinte despre ce era vorba și-i puse o întrebare precisă.

„Omul pe care îl caut trebuie să fi dat în luna iunie, poate chiar ceva mai de vreme, vreun anunț. Acel anunț trebuie să fi fost foarte atrăgător, de vreme ce i-a adus atîtea răspunsuri. Era un bărbat blond, care făcea o impresie foarte bună și purta ochelari. Mai mult nu știu și restul depinde de memoria d-tale.

Domnișoara Lieblein se făcu foc și pară, strînse pumnii și ochii ei miopi se umplură de ură.

— Ce ticălos, ce bestie ? O, dacă aș putea face ceva ca să-l văd pe eșafod, aș fi fericită.

Își propti tocul de bărbia ascuțită și se gîndi.

— Luna iulie a fost o lună bogată în anunțuri, fiindcă primăvara a venit anul ăsta cam tîrziu. Atunci oamenii devin de obicei ca nebuni și vor să se însoare cu orice preț!

În sinea lui, Krause, rîdea de fata bătrînă care în legătură cu anotimpuri și intemperii, cunoștea mai bine sufletul omenesc decît mulți psiho-fiziologi, cu diplome.

— Dumnezeule, acum îmi aduc aminte de un tînăr blond cu ochelari, dar nu — nu poate fi ăsta. Era atît de de drăguț și de blînd — totuși a primit enorm de multe scrisori și îmi aduc aminte că m-a întrebat odată, zîmbind pe cînd își orînduia scrisorile în servietă: Domnișoară ce crezi d-ta, n-aș putea să-mi aleg o duzină de mirese deodată?

Krause se uită atent la ea.

— Vă mai aduceți aminte de textul anunțului?

Domnișoara Lieblein clătină din cap.

— Nu, de asta nu-mi aduc aminte dar de un motto, care mi-a atras atenția, da. Dacă l-aș avea înaintea ochilor, l-aș deosebi din o mie.

Oamenii băteau nerăbdători în fereastra ghișeului, domnișoara Lieblein rugă pe una din domnișoare s-o înlocuiască, îl conduse pe Krause, în fund la administrație și începu să cerceteze exemplarele gazetei, începînd cu jumătatea din urmă a lunei Mai. După o oră, ajunsese tocmai la numărul de duminică 2 iunie, Krause, care citise tot timpul, aplecat deasupra umărului ei, puse mîna pe un anunț și zise cu voce sigură:

— Ăsta trebuie să fie!

Anunțul suna:

Domn cu cultură universitară, 32 de ani, fizic plăcut, cu situație, care vrea să-și cumpere o proprietate în apropierea Berlinului, sătul de singurătate, caută tovarășă de viață. De dorit ar fi, doamnă bine crescută, care ar putea fi soție devotată unui bărbat iubitor și de caracter; să aibă ceva avere. Răspunsurile sub „Idilă lîngă Hawel" la Generalanzeiger.

— Da, exclamă domnișoara Lieblein, agitată, ăsta-i! Idilă lîngă Hawel, ăsta era motto! Știți, aceste cuvinte, m-au mișcat nespus de mult, și mă gîndeam cît de fericită trebuie să fie fata care s-ar afla la brațul unui om atît de drăguț. M-am și intristat puțin atunci.

Domnișoara Lieblein tăcu deodată rușinată. Și Krause învălui cu o privire compătimitoare chipul colțuros, lipsit de farmec, al fetei.

În cîteva minute intră, cu ajutorul șefului tipografiei în posesia manuscrisului. Krause privi dezamăgit hîrtia mototolită și mînjită, scrisă cu mașina.

— Tare departe n-am ajuns încă. Am dat de un fir care mă duce mereu înapoi. Totuși aș putea încerca ceva. Domnișoară Lieblein, voi redacta acum un anunț care trebuie să apară mîine. Mult folos n-o să-mi aducă; ceea ce fac e cam stîngaci, dar nu se poate ști. Cei mai rafinați criminali comit cîte odată cele mai mari nerozii.

Domnișoara Lieblein promise cea mai desăvîrșită discreție și a doua zi apăru în „Generalanzeiger“ următorul anunț avînd ca motto:

Idilă lîngă Hawel. „Am răspuns la anunțul cu motto de mai sus, apărut la 2 iunie, scrisoarea mea n-a fost însă ridicată. Rog, cu atît mai mult cu cît mă cred persoana indicată, să ridicați scrisoarea pe numele «Blondes Grätchen, Oficiul poștal Dorotheenstrasse».“

CAP. V

Domnul cel blond, cu ochelari

Krause stătu a doua zi de la opt dimineața pînă tîrziu după-amiază, dinaintea oficiului poștal, din Dorotheenstrasse, cu pelerină, și chipiu de factor poștal pe cap. Nu e tocmai plăcut să stai șapte, opt ore, într-un loc strîmt și murdar, și să aștepți ceva ce probabil nu se va întîmpla. În asemenea împrejurări, nădejdea dispare cu fiecare clipă ce trece și orice criminalist, cu experiență știe că asemenea însărcinări nu se dau decît oamenilor devotați, tenaci și disciplinați.

Ioachim von Dengern nu era tenace din fire și nici un devotat fanatic, dar cei trei ani petrecuți în închisoare, îi dăduse o mare doză de stăpînire de sine și răbdare.

Închisoarea nu înseamnă pentru acela care mai așteaptă ceva de la viață, altceva decît așteptare, chinuitoare așteptare — numărătoare de minute, ore și zile și iar așteptare, nimic mai mult decît așteptare.

Pe la cinci după-amiază cînd simți că devenise apatic și că amorțise de atîta așteptare, sosi un domn, care se uită îngrijorat în dreapta și în stînga.

Krause tresări. Bătăile inimii i se opriră. Domnul care intrase în localul poștei, era înalt, blond, purta haine ușoare de vară și prin ochelari i se zăreau ochii albaștri, puțin speriați. Krause se apropie de el, scormoni în geantă, ca și cînd ar căuta ceva și văzu cum domnul cel blond întinse oficiantului un bilet pe care sta scris „Blondes Gretchen“. Oficiantul, care era avizat, cotrobăi prin raft, ca și cînd ar fi căutat și răspunse : „Nimic !“ Dom-

nul plecă grăbit. Krause aruncă repede geanta, schimbă chipiul cu o pălărie de paie și se luă după el.

*
* *

Domnul cel blond mergea tîrîndu-și pașii cum fac de obicei oamenii care mergînd dau curs liber fanteziei.

Krause, care era la vreo treizeci de pași în urma lui, constată că mișcările celui urmărit, erau foarte armonice și-l făceau simpatic. Fără să vrea își aminti de plimbarea de o oră pe zi în curtea închisorii, de rondul pe care trebuia să-l facă trei ani de-a rîndul, zi de zi, pe orice vreme, avînd alături și în spatele lui pe aceiași osîndiți. Atunci a înțeles că poți să-i cunoști pe oameni mult mai mult după mersul lor, decît după figură. Ce nobile și moi erau mișcările aceluia care era osîndit la doisprezece ani închisoare, pentru că își ucisese nevasta și cîtă bunătate omenească, ce fel de a gîndi creștinesc, descoperise Dengern, la el pe cînd dormeau în aceeași cameră.

Un alt condamnat îl dezgustase prin felul lui pisicesc de a se strecura. Mai tîrziu îl cunoscuse de aproape — era un camarad dintre cei mai devotați — dar în cele din urmă fu demascat ca trădător al tovarășilor de suferință.

Domnul cel blond, din fața-i, avea mișcările unui om, care nu s-ar putea preface. Părea lipsit de convenționalism și încrezător.

El coti spre strada Friederich.

Krause îl urmărea cu multă atenție. Mergea tot mai repede și se pregătea să o ia pe strada Elsass cînd o întîmplare ciudată îl opri. La colțul străzii domnul se ciocni față în față cu o femeie care ținea de mînă un băiat de vreo cinci ani și cu cealaltă o fată cu vreun an mai mică Făcea asta însă cum fac de obicei persoanele plătite ; copiii erau obosiți iar ea îi tîra mai mult decît îi ducea. Soarele cădea fără milă peste căpșoarele lor descoperite și tocmai în clipa cînd se întîlniră, băiețașul începu să plîngă și nu vru să meargă mai departe. În loc să-l liniștească, femeia îl lovi peste față și copilul începu

să plîngă și mai tare, iar fetița îl privea cu ochii mari deschiși gata să izbucnească și ea în plîns. Domnul cel blond se opri din mers, luă copilul în brațe, și-l dezmierdă cu cuvinte atît de blînde, încît băiatul, încetînd să mai plîngă, începu să rîdă, împăcat. Fetița însă fie de spaimă, fie din gelozie, începu să scîncească tocmai în momentul cînd se apropie Krause și fără voia lui, se pomeni și el imitînd gestul urmăritului. Luă fetița în brațe, îi mîngîie părul și obrajii uzi de lacrimi și o liniști. Femeia își recăpătase sîngele rece. Luă copiii din brațele celor doi domni, le vorbi cu blîndețe și-și continuă drumul agale. Krause și domnul cel blond stătuseră cîteva secunde unul în fața altuia, cu cîte un copil în brațe, se măsuraseră unul pe altul și își zîmbiseră încurcați.

Cu asta se sfîrși micul „intermezzo" și Krause își reîncepu vînătoarea pe urma necunoscutului, asupra căruia plana bănuiala de a fi răpit și ucis niște biete femei.

Merseră deci de-a lungul străzii Novalis și domnul cel blond dispăru cam pe la colțul străzii Tieck, într-o casă mare, veche, cu adevărat berlineză, ce părea că adăpostește o pensiune. Krause așteptă un moment, apoi făcu o săritură în gangul întunecos al casei, se furișe pe prima treaptă și își lipi urechea de rampa scării. Așa! acum, omul a trecut, o treaptă — încă una — urca sus, tot mai sus. Numără exact unsprezece pași pe care-i făcuse urmăritul la dreapta, pînă se opri. Krause auzi cu urechea lui extrem de fină, clinchetul unei legături de chei, apoi descuitul și trîntitul unei uși.

Așa dar, domnul cel blond locuia pe scara a treia, unsprezece pași la dreapta.

Fu silit iar să aștepte, Dumnezeu știe cît, — poate pînă noaptea tîrziu și poate zadarnic. Numai să nu-i treacă prin minte cumva să rămînă acasă.

Krause stătu pe gînduri. N-ar fi mai simplu și mai sigur să alerge imediat la cea mai apropiată secție, să-și ia doi agenți voinici și să-l aresteze pur și simplu pe individ?

Krause zîmbi fin și pe chipul lui apărură și dispărură mii de zbîrcituri. Nu, asta ar fi ceva prea simplu, prea polițienesc.

Omul acesta nu-i va scăpa din mîini. El nici nu se gîndește la fugă, se simte probabil foarte sigur, cu toate că făcuse astăzi o prostie piramidală. O prostie atît de mare, încît Krause rîse în gînd. Nu, ăsta n-are să-i scape! Era cu siguranță burlac! Dar ce ar putea oare sili pe un burlac să stea pe o zi călduroasă de sfîrșit de august, la șase după amiază, în odaia lui?

Aștepta în toată liniștea.

CAP. VI

Thomas Hartwig

Krause se plimbă în lungul și latul străzii Novalis, fără să piardă din ochi casa cu numărul 10. Altă dată una din cele mai cu vază străzi ale Berlinului, mai tîrziu locuită de mici burghezi și astăzi cu desăvîrșire proletarizată, strada aceasta era plină de praf, de femei certărețe, de copii și de mirosuri grele. O stradă în declin, tristă și deznădăjduită, ca o femeie, despre care se știe că a cunoscut altădată vremuri de strălucire.

El avea astăzi o zi norocoasă.

După o jumătate de oră, omul blond își făcu din nou apariția. Detectivul, care abia avu timpul să dispară în dosul unei porți, deduse că omul își șterse ghetele de praf, își schimbase cravata și ieșea acum vesel și pornit pe aventuri, să se plimbe. Avea deci toată seara liberă, și nici prin gînd nu-i trecea să se închidă în odaie la el.

Detectivul, de astădată nu-l urmări, ci îl aștepta să dispară și intră liniștit în casa cu numărul 10, scara a treia, unsprezece pași la dreapta. Se opri în fața unei uși, pe care se aflau două nume. Unul pe o placă de email : Wilhelmine Armbruster, celălalt pe o carte de vizită, pe care citi :

Thomas Hartwig, publicist.

Krause se opri cu inima strînsă, nedumerit. Publicist — se poate — fizicul corespundea întocmai profesiei. Dar unde, și ce scria acest scriitor, al cărui nume nu-l mai auzise niciodată ? Și Krause citea doar foarte mult, chiar

era abonat la o bibliotecă, scotocea adesea ore întregi prin rafturile librăriilor și băga mai mulți bani decît s-ar fi cuvenit în cărți.

Se hotărî imediat și trase de cordonul soneriei vechi.

Un zbîrnîit prelung rupse tăcerea, dar nimic nu se mișcă, nici cînd trase cordonul a doua și a treia oară.

Vroia tocmai să se îndepărteze supărat, crezînd că în casă nu era nimeni, cînd auzi pași pe scări. Apăru o femeie bătrînă, în veșminte nespus de demodate.

Îl privi cîtva timp cercetător, apoi îl întrebă :

— Vreți să vorbiți cu domnul doctor Hartwig ? Nu se întoarce acasă înainte de ora unsprezece.

Își apucă legătura cu chei de la brîu și descuie ușa. Bucuros de gestul acesta, Krause își scoase cu un respect exagerat pălăria, și zise :

— Nu, doresc să vorbesc cu doamna Armbruster.

— Chiar eu sînt !

— Numele meu e Hauler. Ernst Hauler, din Neu-Strelitz.

— Încîntată ! Vă rog să poftiți înăuntru.

Intrară într-o cameră întunecoasă, cu mobila demodată, cu pereții brodați cu precepte brodate, așa cum găsești în mai toate camerele berlineze.

Doamna Armbruster aprinse o lampă cu gaz aerian și pofti pe domnul Hauler să șadă.

— Ce-mi procură plăcerea vizitei dvs. ?

Krause tuși înainte de a începe :

— Vin tocmai din Neu-Sterlitz unde locuiesc. În tren am cunoscut un domn, și întrebîndu-l dacă nu știe vreo gazdă în Berlin, mi-a vorbit de dvs. și mi-a lăudat foarte mult rînduiala casei. Știți, curățenia, e viața mea, și de aceea am venit.

Doamna Armbruster își frămînta, măgulită, bluza.

— Da, curățenie, pentru asta garantez. Domnul acela trebuie să fi fost d-l Richter, care a stat acum vreo doi ani la mine. Băiat de viață... dar să nu vorbim de rău pe aproapele noastru. Camera lui e ocupată de d-l Hartwig și regret că n-o să vă pot servi.

Krause se arătă foarte mîhnit, dar nu se dădu învins.

— Dragă d-nă Armbruster, nu-mi trebuie o cameră să locuiesc în ea. Eu vin numai de două-trei ori pe săptămînă în Berlin — vin întotdeauna înainte de masă din Strelitz și plec cu ultimul tren îndărăt ; așa că am nevoie de un popas unde să-mi scriu vreo cîteva scrisori și să dorm cîtva timp după masă. Nu mi-ar trebui mai mult decît o masă de scris ca asta de aici și o canapea tot ca asta. De plătit plătesc foarte bine, fiindcă nu plătesc din buzunarul meu, că mi se dau diurne.

Gura largă a doamnei Armbruster se lărgi și mai mult.

— Da, asta s-ar mai putea face ! Eu plec la 8 dimineața de acasă, și mă întorc seara tot la opt înapoi. Sînt ocupată la o spălătorie chimică. Așa că ați putea sta toată ziua în camera asta.

Partea pecuniară a problemei fu rezolvată repede, spre mulțumirea văduvei Armbruster.

Krause îi plăti imediat pe zece zile și primi în schimb cheia apartamentului.

CAP. VII

La cafeneaua literaților

— Bună seara, domn inspector !

— Bună seara, domn Krause !

— Trăiască Sherlock Holmes-ul Berlinului și al împrejurimilor !

O duzină de mîini se întinseră și Krause se așeză la masa gazetarilor din cafeneaua Romană.

Era aproape miezul nopții și, pe cînd burghezii se gîndeau la culcare, din diversele redacții veneau gazetarii să-și mai potolească nervii încordați și să mai respire o clipă. Krause era primt cu plăcere, ca un musafir prețios la masa lor, cu atît mai mult cu cît știa să povestească minunat întîmplări din viața lui, și chiar cei mai puțin inițiați descopereau în el pe omul de rasă, instruit și bine crescut. În afară de asta, făcea adesea comunicări pe care unii dintre ei, le puteau da a doua zi la gazetă drept fapte senzaționale, la ordinea zilei.

Micul și grosul Rot de la „Lokalpresse“ se apropie imediat de funcționarul poliției, pe care îl intitula de obicei „domnul inspector“.

— Spune-mi te rog, domnule inspector, cînd în sfîrșit va descoperi poliția pe ucigașul femeilor ? Sau vrea să aștepte, pînă vor mai fi omorîte cîteva fete din Berlin ?

Kunzendorf de la Mittagspost îi spuse pe un ton de reproș :

— Ești prea cinic dragă colega, nu se glumește cu lucruri atît de îngrozitoare ! Și apoi e o lipsă de tact să

întrebi asta, cînd știm cu toții că domnul Krause în persoană cercetează cazul..

Krause zîmbi.

— Vă rog nu vă jenați ! Și eu mă tem că ne vom face de rîs, căci niciodată n-am avut mai puține indicii ca acum Dacă am cunoaște ceva din viața fetelor ne-ar fi mai ușor să dăm de urma ucigașului. Dar nu se poate afla un cuvințel despre aceste Müller, Möller și Cohen și alergăm după un „oarecare" ins cu părul blond și ochelari. Ai putea să fii și d-ta, domnule doctor König !

Într-adevăr, doctorul König de la Abendkurier, era înalt, blond și purta ochelari. Rîseră cu toții și cel mai mult rîse chiar doctorul König !

La un moment dat veni cunoscutul Fritz Waldstock de la „Berliner Herold" un domn mărunt, cam în vîrstă, cu bucle cărunte, foarte prost îmbrăcat și totuși cel mai îndemînatec intervieweur și reporter, renumit pentru memoria-i fabuloasă și pentru relațiile sale. Era în stare să redacteze la un bal, la o premieră senzațională sau la Hoppegarten, lista cea mai completă a mii de persoane, fără să uite pronumele sau titlul vreuneia.

Discuția deveni generală și vioaie, fiecare povestea crime celebre, erori judiciare, procese senzaționale, pînă cînd Krause o întoarse cu îndemînare vorbind despre noile cărți apărute. Se bătu deodată cu mîna pe frunte și exclamă :

— Am citit recent ceva de un oarecare Thomas Hartwig ! Nu mai știu dacă era un roman, o nuvelă sau un foileton, în tot cazul mi-a plăcut foarte mult ! Dumnezeule, dacă aș putea să-mi amintesc numai ce era !

Waldstock își trecu mîinile neîngrijite prin păr, așa încît toată masa se umplu de mătreață.

— Dragă Krause, cînd nu știi ceva, să mi te adresezi întotdeauna mie ! Thomas Hartwig e un băiat tînăr și drăguț, care scrie într-adevăr bucăți frumoase — eseuri și alte inutilități de acestea. Ia stai, nu de mult a scos și un roman, al cărui titlu nu-l cunosc, într-o editură obscură din provincie. De altfel scrie din cînd în cînd și pentru „Berliner Herold" ; dacă vrei pot s-o întreb pe

secretara noastră de redacție, domnișoara Lotty Fröhlich. Dacă nu mă înșel are o mică legătură de dragoste cu el, cel puțin așa cred ; i-am întîlnit împreună de cîteva ori la cafenea.

— Nu te osteni, domnule Waldstock, voi trece eu mîine, poimîine pe la „Herold“ căci am puțină treabă și pot să mă informez singur. De altfel n-are prea mare importanță !

Krause plecă imediat. Aflase astăzi mai mult decît în toate celelalte zile și mai mult decît ar fi putut nădăjdui. Era obosit mort și-i era dor de camera lui liniștită din Wilmesdorf și de aerul curat, ce intra pe ușa balconului și-i întărea somnul.

CAP. VIII

Lotty Fröhlich

— Ascultă măi, omule,, pune odată mîna pe el ; nu pierde vremea degeaba ! Nu numai că președintele cere zilnic raportul și l-au enervat cîteva atacuri ale gazetelor ; dar imaginează-ți ce am face dacă individul ar tuli-o ?

Dr. Clusius era foarte agitat, Krause însă liniștit ca întotdeauna, nu se lăsa influențat.

— Nu, domnule doctor, te rog frumos să nu mă grăbești. Numai eu am răspunderea ; mă prind pe capul meu că Hartwig nici nu se gîndește să fugă. Înainte de a pune mîna pe el, vreau să știu precis, cum e omul acesta, trebuie să stabilesc starea lui de spirit și imboldurile care l-au îndemnat la asemenea fapte fioroase. La urma urmei poate că nici nu e el asasinul și atunci ne-am face într-adevăr de rîs și cum el aparține întrucîtva redacției lui „Berliner Herold“ ne-am încărca de Doamne ajută cu gazeta, pe-al cărei colaborator l-am acuza de cinci asasinate.

Argumentul fu convingător.

— Bine, Krause, mă bizui încă odată pe d-ta. Spune însă președintelui că am dat de urme importante și contăm pe un succes uriaș. Desigur că d-ta nu vei păgubi ! De data aceasta voi izbuti, fără prea multă greutate, să-ți capăt titlul și rangul de comisar regal. Atunci nu va mai exista nici un Krause, căci îi va lua locul doctorul von Dengern.

Cu toată bunăvoința, Krause nu izbuti nici măcar să zîmbească ; dimpotrivă, cuta de la frunte i se adînci, așa

încît chipul i se despărți în două. Salută corect și plecă, dar afară îl cuprinse dezgustul de meseria lui.

— Așa dar și de data aceasta nenorocirea unuia va face fericirea altuia! Un premiu pentru o împușcătură în inimă! Fiat justiția, pereat mundus! Să ucizi cinci femei, ca să îmbunătățești situația cuiva e de necrezut, grotesc, dezgustător. Cine știe prin ce a trecut acest Hartwig, dacă într-adevăr a comis... ei, dar vom vedea!

Krause ședea în eleganta sală de așteptare a lui „Berliner Herold" și răsfoia ultimele colecții în care da, din cînd în cînd, la micul foileton, de cîteva coloane semnate T. H. — g. concluzii scurte, inteligente și profunde simțite ale unei probleme de actualitate, ale unei întîmplări. Umor, ascuțime, generozitate sufletească, reieșeau din frazele-i scurte. Krause ridică din sprîncene. Găsi o frază ce reflecta propria sensibilitate a autorului.

Cîteodată, un gînd șăgalnic, răzleț, poate hotărî asupra unei vieți, transformîndu-te în apostol, martir, criminal sau tîlhar. O sămînță minusculă se strecoară în creier și dă roade îngrozitor de vătămătoare.

— Da, copilul meu, își vorbi Krause pentru sine, mergi prea repede, gesticulezi, bălăbănești picioarele, ești un om ireal, un fantast, vai de acei ce părăsesc calea cea dreaptă.

Krause se lăsă condus la secretara de redacție, domnișoara Lotty Fröhlich și se pomeni în fața unei fete încîntătoare, al cărei păr auriu despărțit printr-o cărare, descoperea o frunte albă ca zăpada. Gura ei voluntară, cu buza de sus ceva mai scurtă, lăsa să se vadă pe cînd vorbea, o dantură impecabilă, iar ochii de un albastru cenușiu, își schimbau probabil culoarea după lumină și dispoziție, și puteau să fie pe atît de înflăcărați pe cît erau de reci și potoliți acum în fața vizitatorului.

— Numele meu e Karl Recher. Sînt un cititor statornic al lui „Berliner Herold" și mă interesează colegul d-tale care semnează T. H. — g. Aș putea să-i cunosc numele întreg?

Domnișoara Fröhlich roși, în ochii ei se aprinse o flacără luminoasă, invită pe vizitator, cu o mișcare a mîinii ei albe și fine, să ia loc și răspunse cu vioiciune :

— Desigur autorul acestor articole nu are nici un interes să rămînă anonim. Se numește Thomas Hartwig și locuiește în strada Novalis nr. 10.

— M-a captivat cîteva din cugetările lui și aș vrea să-l cunosc personal. Credeți că aș întîmpina greutăți ?

— Deloc, domnule Recher ! Sînt sigură că Hartwig va fi bucuros să vă facă cunoștința.

— Bine, atunci voi căuta să-l văd chiar astăzi. Lucrări mai mari n-a făcut d-l Hartwig ?

— O, ba da, răspunse secretara de redacție. Acum cîteva luni a apărut un roman de-al lui, care se numește „Suflete agitate". Din nefericire a apărut într-o editură obscură, la frații Merker în Braunnschweig, care nu se pricep să lanseze o carte și nici nu au mijloacele necesare, așa încît cartea n-a fost prea răspîndită. De altfel dacă vă interesează, eu am cîteva exemplare aici !...

Domnișoara Fröhlich deschise un sertar și îi arătă o carte prost broșată, cu coperta cafenie.

— Dacă vă place și puneți preț pe asta, domnul Hartwig vă va face cu siguranță o dedicație.

Cînd se înclină Krause mulțumind și se pregăti să plece, chipul fetei se întunecă și ochi-i mari de copil deveniră aproape negri,

— Hartwig a scris și-o piesă de teatru pe care n-a putut să și-o reprezinte ! Nu face parte din nici o clică și n-are protectori.

— Curios, mai cu seamă că dînsul e colaborator al ziarului de mare influență care e „Berliner Herold".

Domnișoara Fröhlich ridică din umeri.

— Colaborator. Legătura lui cu „Herold" e foarte relativă : constă doar în primirea unui articol, din cînd în cînd. Și sînt destui aici care-l pizmuiesc și pentru asta

și care ar fi oricînd împotriva lui la teatru, dacă ar ști că a prezentat o piesă.

Cu mîna pe clanța ușii Krause spuse, cu un ton de sinceră compătimire :

— Atunci situația d-lui Hartvig trebuie să fie foarte critică.

Chipul fetei se împietri ; ea răspunse dînd capul pe spate, cu vădită rezervă :

— Nu cunosc viața intimă a d-lui Hartwig !

Krause rîse în gînd cînd ajunse în stradă și mintea lui începu să lucreze cu înfrigurare, să combine, să construiască.

CAP. IX

Descoperiți !

Era pe la unsprezece dimineața cînd se instală Krause într-o cafenea din strada Friedrich și începu să citească „Suflete agitate“ și patru după-amiază, cînd sfîrși cartea. Se duse apoi în strada Novalis, la gazda lui.

În locuința d-nei Armbruster nu se afla nimeni. Ușa care da în camera lui Hartwig era deschisă.

O cameră mobilată, tipică, din care nu lipseau nici canapeaua învechită, nici fotoliul care se clatină, nici ceasul care nu merge, nici covorul zdrențuit — dar care avea o notă discordantă, un birou comod și în locul obișnuitelor tablouri familiare, cîteva desene originale cu dedicații ca : „scumpului meu prieten, cunoscătorului de seamă“ ș.a.m.d. Pe birou un adevărat talmeș-balmeș și o fotografie înrămată a domnișoarei Fröhlich.

Krause scoase cuțitașul, desprinse cuiele și scoase fotografia din ramă. Pe verso sta scris de o mînă sigură și voluntară :

„A ta, pentru totdeauna, Lotty“.

Krause stătu puțin pe gînduri, apoi trecu în anticameră și întoarse cheia în ușă, așa că oricine ar fi venit era obligat să sune. În felul acesta știa că nimeni nu-l va mai deranja.

Scoase dintr-o geantă mică de piele cîteva unelte și deschise unul după altul sertarele biroului. Înaintea ochilor i se înfățișară manuscrise, tabachere, cutii de țigări pe jumătate goale, cărți poștale ilustrate, fotografii, documente. Sertarul cel de jos însă era plin de scrisori. Se aflau acolo pachete, peste pachete, duzini, sute de

scrisori unele din ele încă nedeschise, toate adresate „Idilei lîngă Hawel". Mica publicitate, Generalanzeiger.

Pe chipul lui Krause nu se putea citi nici urmă de surpriză, abia dacă îi luciră puțin ochii verzui.

Luă calm scrisoare după scrisoare și le parcurse repede cu privirea, ca și cum s-ar fi aflat în siguranță, la el acasă. Pe cele nedeschise le puse la o parte.

Trebuie să fi trecut cam vreo jumătate de oră ; scrisorile răsfoite formau o moviliță care exala diverse parfumuri, după vîrstă, sărăcie și dispoziție, miros de violete, levănțică și altele.

Pe cînd citea, urechea-i ațintită sta gata să prindă orice mișcare, orice zgomot — gata să strîngă într-o clipă totul, să părăsească odaia d-lui Hartwig pentru a se întoarce alături, la el.

Deodată i se măriră pupilele ochilor și citi atent o scrisoare.

Era a dispărutei Käthe Pfeiffer și imediat urmară scrisorilei d-rei Müller, Möller, Jensen și Cohen. Unele erau roze, altele albastre sau albe. Unele pe hîrtie de bună calitate, altele pe hîrtie proastă așa cum găsești prin cofetării și cafenele, iar altele împodobite cu porumbei ori cu floarea unui „nu mă uita".

Iată scrisoarea Anne-Mariei Jensen, din Hamburg :

Stimate domn !

Prin prezenta, îmi permit să răspund anunțului d-vs din „Generalanzeiger", deoarece cred că răspund tuturor condițiunilor. Sînt în vîrstă de 24 ani și mă trag dintr-o cinstită familie hamburgheză. Tatăl meu a fost căpitan la Woermann, a murit însă de mult, ca și biata mea mamă. Nu am pe nimeni pe lume și sînt absolut singură. Aș putea deveni soția iubitoare a unui bărbat bun, și cred că nu va avea ce să regrete. Sînt brună, de talie mijlocie, cum se spune, drăguță și am pe lîngă o zestre frumoasă și vreo 20.000 de mărci, de care pot dispune oricînd. Cum sînt hotărîtă să plec la Barlin, am putea să ne vedem și să ne convingem dacă ne potrivim. Vă rog

să-mi răspundeți sub „Fericirea vieții, 24“, Poste restante Dorotheenstrasse, Berlin.

Și aproape la fel numai cu alte cuvinte scria d-ra Müller, Möller, Jensen și Cohen.

Toate accentuau asupra singurătății, erau încredințate că sînt, cum s-ar spune drăguțe, aveau douăsprezece mii, sau mai puțin, de mărci vorbeau de economii, doruri și năzuința de a fi devotate și fericite.

Krause se rezemă de speteaza scaunului, respiră adînc, își acoperi fruntea cu mîna, rîse, cu rîsul său cel mai diabolic, sări, ascunse scrisorile în portofel, făcu pe birou cea mai perfectă ordine și se retrase încet cu prada, în camera lui, după ce descuie ușa anticamerei.

Ajuns în camera d-nei Armbruster, se plimbă cu pași mari n sus și în jos — oprea din cînd în cînd, la fereastră dacă se puteau numi ferestre, cele două deschizături care dădeau în curtea întunecată. Privea la o scrisoare, apoi la alta, iar fața i se acoperea cu obișnuitele-i zbîrcituri. Cădea mereu pe gînduri și nu-și veni în fire decît cînd auzi ușa deschizîndu-se, pași în anticameră și zgomote în camera lui Hartwig.

Krause așteptă un moment. Își luă apoi pălăria și bastonul, ieși din casă, mai așteptă puțin pe coridor, sună, și-și zise înainte ca d-l Hartwig să-i deschidă :

— Comedia poate să înceapă !

CAP. X

Convorbire cu un ucigaș

— Domnul Thomas Hartwig e acasă ?

— Chiar eu sînt ! Cu cine am plăcerea ?

— Numele meu e Recher, iertați-mă dacă vă deranjez, dar...

— A, domnul Recher ? Dar am fost prevenit de vizita dvs. Am întîlnit-o astăzi întîmplător pe d-ra Fröhlich.

— Vă rog poftiți.

I se oferi țigări, cu obișnuitele mulțumiri.

— Domnișoara Fröhlich mi-a povestit că vă interesați de lucrările mele. Asta mi se întîmplă foarte rar și e cu atît mai măgulitor ! Domnișoara s-a găsit datoare să vă ofere romanul meu... Nu sînteți obligat să-l citiți, iar la anticar nu veți lua nici un ban pe el.

Domnul Hartwig rîse, un rîs voios și cristalin. Dar nu numai gura îi rîdea, ci și ochii lui albaștri, ca de copil, rîdeau sub ochelari.

Domnul Krause rîse mai puțin vioi, rîsul său era silit și el însuși se simțea încurcat.

— Totuși, domnule Recher eu am impresia că v-am mai văzut undeva !

— Da, și mie îmi păreți foarte cunoscut. A, da, nu ne-am întîlnit ieri cumva pe strada Elsass, fiecare cu cîte un copil în brațe ?

— Da, da, adevărat ?

Cei doi bărbați rîseră cu poftă și ironizară ușor confuzia primei lor întîlniri.

— Cartea dvs. m-a prins atît de mult, domnule Hart-

wig, încît am citit-o dintr-odată și am uitat chiar să mănînc. Logica dvs. în dezlegarea problemelor căsătoriei, cinismul cu care puneți degetul pe rană, strălucita descripție a mediului, limba curată și frumoasă m-au cucerit! Cum se face că lucrarea dvs. n-a ispitit pe vreunul din marii editori germani?

Buzele lui Hartwig tremurară.

— Cum de n-a ispitit? Un an de-a rîndul am trecut manuscrisul din mîna unui editor într-a altuia, și mereu mi-l înapoiau cu fraze convenționale; nu cred ca vreunul din oamenii aceia peste măsură de ocupați să-l fi răsfoit. În cele din urmă am făcut cunoștința fraților Merker din Braunschweig, care țin acolo o librărioară. Și cum au avut amîndoi cîte o nenorocire în căsnicie, s-au entuziasmat de el și l-au luat.

N-am avut destui bani ca să acopăr enormele cheltuieli de tipar și am fost silit să-mi sacrific partea mea de moștenire, ca să-mi apară romanul în halul în care a apărut.

Acum stă de un an la depozitar și abia dacă s-au vîndut 300 de exemplare din cinci mii. Cine să cumpere o carte a unui autor necunoscut, care se mai prezintă și într-o ediție urîtă?

Krause clătină din cap.

— Ghinion! Mare ghinion! Romanul e o capodoperă, despre asta nu se poate îndoi nimeni. Sînt oare unele momente trăite, dacă nu sînt indiscret?

Chipul lui Hartwig se întunecă.

— Discordia din casa părintească, nenorocirea unicei mele surori, care și-a suprimat viața fiindcă n-a mai putut suporta jugul, căsătoriile nenorocite ale prietenilor, mi-au fost de ajuns, ca să-mi formez experiența.

— Veți rămîne oare celibatar, toată viața?

— Eu? De loc! Aș dori să mă pot căsători cît de curînd. Dacă ați citit cartea mea cu atenție, trebuie să vă fi dat seama, că nu sînt un dușman al căsniciei în genere, ci al căsniciei așa cum e astăzi!

„Un trai comun — în afară de legi — o prietenie independentă, în care să nu se spună „soțul meu", ci „prie-

tenul meu“ și în loc de „soția mea“, „tovarășa mea“, — ar putea oferi o viață fericită unor oameni civilizați.

— Domnișoara Fröhlich mi-a vorbit despre o piesă pe care ați scris-o.

Hartwig roși pînă peste urechi.

— V-a vorbit fata aceea mărinimoasă și despre asta ? Dacă vă interesează, pot să vă ofer o copie. Originalul se află la Teatrul Kleist. Al patrulea teatru, căruia i-am prezentat-o. Desigur că și directorul teatrului Kleist, domnul Holbaum, o va citi tot cum au citit-o și ceilalți. La Teatrul Popular a zăcut piesa patru luni ; cînd am stăruit și m-am prezentat directorului, a lăudat-o peste măsură și mi-a promis că o va juca cu orice preț, peste doi-trei ani. După cum mi-am dat seama, individul nu citise piesa mea, ci a altuia. Dacă aș avea destui bani, aș monta piesa, care se numește „Trei oameni“ pe socoteala mea, în vreun teatru mai bun de provincie. În sfîrșît, poate că voi izbuti s-o fac și pe asta !

Krause începu să șovăie. Nu-și putea da seama ce-l cuprinsese, milă, simpatie, groază ? Era ăsta un motiv de a curma cinci vieți nevinovate ?

Vanitate ? dorință de cîștig ? nevoia de a pătrunde cu orice preț în teatru cu piesa lui ?

Oare războinicii fac altfel ? Și totuși nu poate să meargă așa ! La o parte sentimentalismul, trebuie să fim răzbunători cum ne e menirea.

Și acum la fapt !

— Domnule Hartwig, în foiletoanele dvs., și mai mult în prețiosul dvs. roman, trădați unele gînduri temerare. Dreptul merituosului de a trece peste mulțime, pentru a se impune, cu orice preț, chiar de ar trebui să treacă peste cadavre. Nu e ăsta un gînd intim, care vă privește personal ? Sînteți un om rar și merituos și în primejdie de a vă pierde, pentru că vă stau în cale prea multe piedici. Ați fi în stare să suportați și consecințele ? Să spunem de pildă, c-ați fi în stare să ucideți oameni de o valoare inutilă, dacă ați putea trage foloase de pe urma morții lor ?

Hartwig deveni palid ; o tresărire de mirare și de spaimă, îi trecu pe față ; se uită în lături și ochii îi străluciră neliniștiți.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți, răspunse el, gîfîind.

— Nu mă înțelegeți, domnule Hartwig ? Vă întreb, dacă ați fi în stare să ucideți cinci, sau mai multe femei prostuțe, pentru a vă putea monta drama în provincie ?

Hartwig izbucni, cuprinse speteaza scaunului cu mîinile, holbă ochii la Krause, și din gîtlejul lui țîșniră răgușit cuvintele :

— Ce înseamnă ? — Cine sînteți ? — Ce înseamnă ?

— Înseamnă că trebuie să vă arestez, domnule Hartwig, cu toate că romanul dvs. mi-a plăcut, într-adevăr enorm de mult, și nu știu, la urma urmei, dacă drama dvs. nu face mai mult decît toate cele cinci fete la un loc, pe care le-ați atras, ucis și jefuit !

Tăcere grea ! Doi bărbați stau față în față și se privesc în ochi. Hartwig își înălță din nou capul.

— Faceți-vă datoria, vă voi urma liniștit, domnule, domnule Re...

— Nu, nu mă cheamă Recher, ci inspectorul Krause ! această mică înscenare mi-a fost mie însumi odioasă, dar era totuși necesară. Și acum vă rog luați-vă pălăria și... vă urmez.

Hartwig șovăi o clipă, privi cîtva timp țintă înaintea sa, ca și cum și-ar fi pierdut mințile.

— Spuneți-mi vă rog, pot să mă hrănesc pe cont propriu în închisoarea preventivă și să port îmbrăcămintea mea ?

— Da, domnule Hartwig ! Pînă la pronunțarea sentinței sînteți un gentleman și ca să zic așa, un cetățean cumsecade închis într-o celulă. Vă sfătuiesc să vă luați imediat o valiză, cu cele necesare. Luăm, se înțelege un taxi.

Pe cînd Hartwig își pregătea o mică geantă de mînă, gîndurile lui Krause alunecară cu mulți ani în urmă. Cît de bine înțelegea el groaza asta de hainele pușcăriașilor, de băile forțate, de mazărea fiartă și de supa cu cartofi. Închisoarea, munca manuală, necinstea, nu sînt lucrurile

cele mai grozave ; papucii de pîslă, cămașa groasă de pînză, acel „tu“ al gardianului, strachina de tablă cu lingura tocită, hîrdăul, iată ce otrăvește viața deținutului cu sensibilitatea încă neatrofiată. Legiuitorilor, vreți să pedepsiți ca să îndreptați și să răzbunați, dar faceți din oameni cu greșeli, fiare deznădăjduite, bestii, în clipa cînd tăiați cordonul ombilical care-i leagă de lumea în care au trăit.

La întrebările pe care i le puse Krause cu prudență în automobil Hartwig nu răspunse, își strînse buzele, ca și cînd n-ar mai fi vrut să le deschidă niciodată. Numai în ultimul moment, înainte de a se apropia de țintă, zise cu glas răgușit :

— Domnule Krause, trebuie să se găsească în sufletul d-tale de detectiv, un colțișor care mai simte omenește. Și acelui colț omensc mă adresez cu o rugăciune. Nu tîrîți în această afacere pe cea mai curată ființă din lume, scoateți numele Lotty-ei Fröhlich din joc !

Krause dădu din cap, iar zbîrciturile se înmulțiră pe chipul său.

— Vă făgăduiesc bucuros — vom spune că Lotty Fröhlich a fost prinsă în chip automat în vîrtejul acestei întîmplări.

CAP. XI

Suflete chinuite

D-rul Clusius îl mima pe Napoleon după victorie. Își încrucișă deci mîinile pe piept, îl pătrunse pe Hartwig cu privirea, păși în sus și în jos, fără să-l slăbească din ochii cu care vroia să-l străpungă și aștepta momentul prețios al venirii președintelui, care sosi agitat. Serenissim, cu nas încovoiat și cu monoclu, cu zece panglicuțe colorate la butoniera redingotei, salută aproape ca un camarad pe șeful siguranței, privi cu bună-voință spre ciudatul Krause, în care vedea un egal judecînd după origine, apoi întunecat, întorcîndu-se spre vinovat, zise „Bună ziua !“ grefierului ; și primul interogatoriu începu.

Nu era însă un interogatoriu propriu-zis. Hartwig declară scurt și concis că e în vîrstă de 32 de ani, născut la Colonia. Tatăl său a fost profesorul de liceu Wilhelm Hartwig ; pînă acum n-a suferit nici o condamnare, e de confesiune evanghelică — n-are avere și nici slujbă stabilă.

Apoi hotărît :

— Și acum, domnii mei, vă rog să nu vă mai dați nici o osteneală, fiindcă nu voi mai răspunde la nici o întrebare. Nici măcar la aceea dacă sînt, sau nu, vinovat. Mai tîrziu poate, față de adevărații mei judecători, mă voi justifica, dar nu pot ști de pe acum. Pînă atunci vă rog să renunțați la orice convorbire cu mine.

Președintele tună și fulgeră ; pe Clusius îl treceau sudori, Krause se rezemă calm de perete, ca și cînd toată afacerea nu l-ar fi interesat. Cuvinte ca „obraznicule“,

„neisprăvitule", „ucigașule", nu-l făcură pe Hartwig nici să clipească din ochi. În cele din urmă, Clusius recurse la rugăminți.

— Hartwig, dovezile împotriva d-tale, sînt zdrobitoare, nu ne ține în zadar pe loc! Scrisorile celor cinci fete s-au găsit la d-ta, asta ajunge ca să vezi că ți s-a înfundat. Recunoaște-ți vina, ușurează-ți conștiința, asta ar putea să-ți fie de folos, și poate pedeapsa cu moartea ți s-o preschimba.

Îmi pare foarte rău, răspunse politicos, Hartwig și din nou tăcu.

Domnișoara de la Mica publicitate a lui Generalanzeiger, sosi agitată, recunoscu în Hartwig pe acel care venise la începutul lui iunie să dea anunțul și să ridice răspunsurile, dar Hartwig rămase mut. Gazdele unde au locuit fetele și portarul veniră și-l identificară. Nu mai rămînea altceva de făcut, decît să fie ridicat și transportat într-o celulă.

Pe cînd cei doi funcționari superiori discutau furioși despre obrăznicia acuzatului, Krause se strecură în urma intendentului închisorii și-i ordonă să-i dea lui Hartwig o celulă curată, să-l lase singur și să-i satisfacă, pe cît îi va sta în putință, dorințele.

Între timp se făcuse tîrziu și d-rul Clusius se mulțumi să invite, printr-o circulară pentru a doua zi dimineață, pe toți reporterii de gazete.

Vestea arestării scriitorului Thomas Hartwig, ca ucigașul celor cinci fete, căzu ca o bombă. Clusius dădu o scurtă dare de seamă asupra mersului instrucției, sublinie faptul că el și colegul său Krause, nu s-au mai aflat niciodată, în fața unei probleme atît de complicate și zise zîmbind cu modestie.

— A trebuit să punem la contribuție toată experiența noastră, tot instinctul nostru polițienesc ca să putem da de urma ucigașului și mărturisesc că eu am petrecut cu ocazia aceasta multe nopți de nesomn.

La sfîrșit mai făcu o mărturisire senzațională :

— Domnul Krause, care după cum știu probabil unii dintre dvs., poartă numele de baron Ioachim von Dengern

și e doctor în drept a fost demis din postul de inspector și înaintat la acel de Comisar regal.

Gazetele de dimineață și cele de seară, comunicau pe coloane întregi știrile căpătate ; senzația și agitația erau enorme, vînzătorilor li se zmulgeau ziarele din mînă, pe stradă se făceau grupuri care comentau faptul unic pe lume ; iar seara la Teatrul Metropol, apreciatul umorist berlinez Adolfo Butterblum, povesti în formă de baladă presărată cu aluzii politice, jumătate picantă, jumătate fioroasă, isprava Barbei-albastre berlineze.

Dar adevărata senzație o stîrni romanul „Suflete agitate".

S-a mai pomenit oare ca un ucigaș care s-a făcut vinovat de patru crime, să scrie un roman și încă un roman care să fie tipărit ? Nu, asta nu s-a mai întîmplat și abia acum se putea vedea, cu cît întrecea Berlinul în evenimente, toate celelalte mari orașe ale lumii.

Gazetele de duminică publicau fragmente din roman iar puținele exemplare care se aflau în Berlin, fură cumpărate de reporteri. Redactorii principali ai gazetelor citiră însă cu adevărat romanul și a doua zi publicară foiletoane inteligente și judicioase despre „Suflete agitate" în care se arătau zdrobiți de întîmplarea, care le-a descoperit pe acest scriitor și declarau că se află în fața unei probleme psihologice din cele mai complicate. Cel mai reprezentativ dintre criticii berlinezi scria :

— E o carte care scormonește adînc în suflet, o carte plină de bunătate omenească, un roman despre care s-ar putea spune că nu s-a scris ceva mai bun de un secol încoace. Și autorul acestui roman să fie un monstru, un ucigaș și un hoț ? Ce taină întunecată se ascunde oare sub toate acestea ? Ce trebuie să se fi petrecut în inima și mintea acestui Thomas Hartwig, înainte de a fi coborît din lumea lui, superior spirituală, în adîncimile păcatului ?

Pentru librăriile germane începură zile de istorie universală. Toată Germania, Austria, țările Scandinave, cereau cu insistență romanul „Suflete agitate". Și cînd frații Merker, care căzuseră de mult de acord, să vîndă

toată ediția ca maculatură, își veniră în fire din prima spaimă, puseră la contribuție toată priceperea lor negustorească, pînă atunci lîncezită. Ridicară prețul cărții de trei ori, dădur comenzi noi celor mai bune tipografii din Leipzig, încheiară contracte cu traducători rapizi, și anunțară după o săptămînă în „Gazeta bursei librarilor" că prima sută de mii de exemplare s-a epuizat și roagă pe domnii depozitari să aibă răbdare, pînă la apariția celeilalte sute de mii. De la sine, în săptămînile următoare, cartea cunoscu cel mai mare succes mondial, din toate vremurile. Cînd apăru ediția franceză, engleză, rusă, italiană, turcă, olandeză, spaniolă și japoneză, ediția germană figura în capul istoriei literare cu un milion de exemplare.

Hartwig stabilise dinainte, ca drept de autor, un procent de cinsprezece la sută și jumătate din onorariile traducerilor și în timp ce el își urma tactica tăcerii, la poliție și mai tîrziu la închisoarea preventivă, contul deschis la bancă de frații Merker pentru el, creștea zilnic.

Hartwig ar fi putut să mănînce acum la cele mai bune restaurante, să se scalde în șampanie, să-și plătească cei mai scumpi apărători, și ar fi rămas totuși cel mai bogat om. Dar el nu făcea nimic din toate acestea. Mînca simplu și modest, citea cărți vechi și nu vroia să facă destăinuiri judecătorului de instrucție sau să încredințeze apărarea-i vreunui prieten avocat. Căpătă totuși unul din oficiu, care se prezentă în persoana avocatului Nagelstock. Dar și față de el rămase Hartwig la principiul :

— Nu am nimic de spus ! Eu nu trebuie să-mi dovedesc nevinovăția, ci acuzatorii trebuie să-mi dovedească vinovăția. Eu am încheiat socotelile și aștept liniștit desfășurarea evenimentelor.

CAP. XII

Trei oameni

D-l Holbaum, directorul teatrului Kleist, se afla în seara cînd se reprezenta „Domnișoara Iulia" de Strindberg, în biroul său particular și se certa cu primul său dramaturg dr. Weisl, din Viena.

— Dragă doctore, nu mă plictisi ! Vrei să dau faliment pentru că teatrul poartă numele răposatului Kleist ? Nu dau o ceapă degerată pe literatura aleasă de d-ta. Îmi trebuiesc piese de atracție și rețete grase, nu fleacuri literare, care sînt lăudate la gazetă și n-aduc o pisică în teatru. Obligat, e bine zis ! Dar cine e obligat să plătească chiria și lefurile ? Kleist sau eu ?

Atunci dacă eu sînt obligat, ești și *d-ta* obligat să-mi procuri bucăți tari.

Un servitor aduse rețeta.

— Poftim privește încasările de astăzi ! Nici măcar atît cît îmi trebuie să acopăr jumătate din bugetul pe o zi. Dragă Weisl am o singură satisfacție, dacă dau faliment, intri messa cu mine !

Dr. Weisl deveni furios și strigă :

— Din partea mea dă și „Basmul cu cocoșul roșu" poate că asta va fi o afacere.

— „Basmul cu cocoșul roșu" nu, dar dacă aș găsi pe cineva să-mi dramatizeze în trei zile cazul Hartwig, n-ar fi rău ! „Romancierul criminal" sau „Romanul sîngeros" sau simplu „Suflete agitate" cum se numește romanul lui.

Weisl făcu un gest de dezaprobare, și profitînd de un moment de nebăgare de seamă, luă trei țigări din cutie, apoi zise :

— Așa-dar, aducem, ca pe o ultimă noutate, monstruozitatea la ordinea zilei ?

Dar Holzbaum nu răspunse. Se uita țintă înaintea sa, cu ochii holbați, lăsînd să-i cadă scrumul de țigară pe vestă și începu să respire atît de greu, încît Weisl se temu să nu-l apuce un acces de astmă.

Directorul Holbaum sări deodată în sus, făcu un pas spre dramaturg și gîfîi răgușit :

— Ascultă, Weisl, sînt nebun, sau mi-a prezentat acum cîteva luni cineva cu numele Thomas Hartwig sau Hartweg sau Hartung, o piesă. Nici nu ne-am uitat la ea și am pus-o în sertar. Dar, pe cuvîntul meu că individul era înalt, blond, așa cum îl descriu gazetele pe criminal — poate că a fost chiar el ?!

Weisl fu cuprins de aceeași neliniște ca și directorul. Începură să cotrobăiască într-un dulap din care se ridica un nor de praf, ce-i făcu să strănute.

„Zeița visătoare", „Nunta Elsei", „Amarul sfîrșit". Titluri și nume, ieșiră la iveală, nădejdi îngropate și Weisl strigă furios :

— De ce ții toate astea la d-ta, și nu mi le dai mie ? Sînt eu, sau nu, consilierul d-tale ?

Un strigăt strident ieși din gîtlejul lui Holbaum, drept orice răspuns !

— E aici doctorașule, piesa e aici ! „Trei oameni" de Thomas Hartwig ! Iată și adresa : Strada Novalis, 10. Ei, Weisl, ăsta e lozul cel mare, iată salvarea noastră. Iată marea senzație ! Weisl, îți măresc leafa, — adică, în cazul cînd prindem piesa !

Manuscrisul se afla în fața lor, curat, scris cu mașina.

Trei oameni, dramă din viața burgheză, de Thomas Hartwig.

Directorul comandă bere și sandviciuri, dădu ordin ca nimeni să nu intre și dr Weisl citi rar drama omului, care avea să dea socoteală de cinci asasinate, în fața curții cu juri. Cînd termină de citit, era palid, și-și șterse

sudoarea de pe frunte. Și directorul Holbaum se rezemă de spetează scaunului, cu ochii închiși, cu mîna la frunte și-și aminti de timpuri trecute, cînd mai era încă om și purta în suflet focul entuziasmului sincer pentru teatru și literatură.

Weisl zise încet :

— E o operă uriașă, care ar fi meritat să fie jucată, chiar dacă autorul n-ar fi fost acuzat de crimă.

— Da, e o bucată rară ! Weisl, asta o să țină afișul toată stagiunea, și dacă Hartwig e decapitat, donăm tantiemele, societății osîndiților eliberați. Asta face impresie bună.

A doua zi, la nouă dimineața, sosi la închisoare, administratorul teatrului Kleist, și ceru să vorbească cu Hartwig, ai cărui ochi străluciră de bucurie, cînd auzi că piesa îi va fi reprezentată.

Dădu autorizația fără nici o dificultate, dar puse condiția ca premiera piesei să aibă loc în ziua cînd procesul lui la jurați, va începe. Își mai rezervă și dreptul de a spune un cuvînt la distribuirea rolurilor. După cîteva schimburi de cuvinte prin telefon, lucrul fu aranjat, și la ora prînzului gazetele anunțară noul eveniment senzațional al zilei, în lumea teatrelor. După amiază, se scoaseră rolurile, a doua zi avu loc prima repetiție, și în curînd întreg Berlinul, aștepta cu încordare procesul și premiera celor „Trei oameni", la teatrul Kleist.

CAP. XIII

Problema cea mare

Avocatul Fritz Nagelstock, apărătorul din oficiu al lui Hartwig, își luă rolul în serios.

Era tînăr, abia de doi ani avocat, lupta cu greutăți materiale, avea însă încredere în sine, și aștepta de mult un caz, care să-l poată face cunoscut.

Un proces mai senzațional n-ar fi putut să-și dorească, nici cel mai mare avocat. Totuși rezerva lui Hartwig îl exaspera.

— Omule, — îi repeta el mereu, — nu-și juca la loterie capul! Ai numai unul și încă foarte prețios! Dacă nu vrei să spui nimic judecătorului de instrucție, mie trebuie să-mi spui totul, ca să știu pe ce să-mi clădesc apărarea. Tot Berlinul, ce spun eu, toată Europa se interesează de d-ta. Ziarele consacră zilnic articole romanului d-tale și piesei; te-au disecat fiind încă în viață. Profită de asta, dă-mi posibilitatea să conving pe jurați de construcția d-tale sufletească anormală, și am cîștigat partida. Căci într-adevăr, ai un sistem nervos foarte zdruncinat — o structură psihică și fizică, bolnavă. Nu omori cinci femei cum ai omorî niște pui de găină, ca să-i mănînci făcuți ciulama, numai de dragul unei sume mizerabile, de treizeci-patruzeci de mii de mărci! Spune-mi, ce s-a petrecut în d-ta, explică-mi pornirile mistice, de care suferi, descrie-mi paralizarea voinței de care ai fost cuprins și lasă restul pe seama mea. Cînd îți voi cunoaște taina, voi ști s-o prețuiesc. Paralizarea voinței, sugestia, tulburarea conștiinței — pornire irezistibilă —

astea sînt lucruri minunate, domnule Hartwig! Nu vei fi condamnat, ci internat la Dalldorf, de unde vei fi eliberat peste un an, complet vindecat. În Dalldorf poți trăi cu venitul pe care ți-l aduce cartea d-tale, ca un prinț, și să scrii încă două piese. Dar trebuie să vorbești, omule, mie trebuie să-mi spui totul!

Potopului acesta de cuvinte, Hartwig îi răspundea cu un zîmbet liniștit.

— N-am să-ți spun nimic, dragă domnule avocat! Vreau înainte de toate să mi se dovedească vina. După ce se va fi făcut asta, poate că voi vorbi.

Lucrurile rămaseră aici și Nagelstock își zise că asta nu e tocmai o tactică rea. Căci în mai mare încurcătură decît el —, se afla primul procuror al justiției berlineze, Helmuth Röhrlich, care avea să țină acuzarea.

Care acuzare? Fără îndoială că Hartwig a ucis și jefuit pe d-rele Müller, Möller, Jensen, Pfeiffer și Cohen. Deci, e de cinci ori asasin.

Dar unde sînt corpurile delicte, unde sînt cadavrele sau cel puțin resturi de îmbrăcăminte de-ale femeilor ucise, care să dovedească asasinatele? În zadar cercetaseră împrejurimile Berlinului, pe un parcurs de sute de kilometri, pădurile, rîurile. Nu s-a descoperit nimic. De asemenea perchezițiile în camera lui Hartwig și în toată locuința d-nei Armbruster rămaseseră fără nici un rezultat. Nici o panglică, nici o bijuterie, care să fi aparținut vreuneia din victime. Și la asta, se mai adaugă faptul că, de cînd se numea Ioachim Dengern, Krause lăsase baltă, lucrurile, pe capul autorităților. Întrucît doctorul von Dengern rămînea departe de biroul său de poliție, pentru a cerceta cazul Hartwig, nimeni nu mai avea vreun ajutor de la el. Cazul Hartwig era pentru el rezolvat, polițistul se învăluia într-o tăcere de nepătruns, și, de cîte ori primul procuror îl chema să-i vorbească în această chestiune, declara ridicînd din umeri:

— Eu mi-am făcut datoria, faceți-o acum pe a dvs. și retrageți-vă acuzarea.

Și chiar într-o zi din luna octombrie procurorul se hotărî să-și retragă acuzarea asupra lui Thomas Hartwig,

învinovățit de crimă prin seducere și furt ; acuzare pe simple indicii, cum nu s-a mai pomenit în analele istoriei de drept germane.

Nagelstock își frecă însă mîinile mulțumit. Știuse dinainte că putea să facă apel pentru retragerea acuzației, că n-ar fi fost atît de greu, dacă nu să împiedice procesul, cel puțin să-l prelungească la infinit. Dar despre asta nu putea fi vorba. El voia și trebuia să pledeze în acest proces, și cu cît acuzarea va fi mai aspră, cu atît mai mare va fi succesul său în fața juraților. Cunoștea romanul lui Hartwig aproape pe dinafară ; luă parte la toate repetițiile piesei „Trei oameni", studie pe Montegazza, Lombroso și Krafft-Ebing, schimbă scrisori cu Freud, consultă pe cei mai mari psihoanaliști ai lumii, apela la savanți din Paris, Londra și Roma, să se pronunțe în calitatea lor de oameni de specialitate, pe scurt, pregătea un proces cum nu s-a mai pomenit altul pe lume.

Nu se mai interesa, oare, într-adevăr Dengern de cazul Hartwig, de cînd se bucura de o nouă demnitate ? Lăsa oare intenționat, autoritățile în pană ?

Hotărît nu ! El cerceta mai departe, fără să raporteze și făcu tot ce-i sta în putință să lămurească crima fioroasă a romancierului. Nu proceda ca detectivii eroi ai romanelor, nu cerceta tălpile ghetelor lui Hartwig, ca să deducă, din noroiul lipit pe ele, în ce loc s-a petrecut crima, nu credea în miracole și urme secrete, nu-și închipuia să descopere singur lucruri pe care nu le-ar fi scăpat din vedere sute de slujbași cu experiență și jandarmi ai poliției. El cerceta mai intens trecutul lui Hartwig. Plecă la Colonia să-i reconstituie tinerețea, reciti din nou scrisorile celor cinci fete dispărute. În Colonia găsi ușor colegi de școală de ai lui Hartwig. Și după îndelungate convorbiri cu un negustor, un farmacist, un avocat, un doctor și un agent de asigurare, stabili următorul tablou al copilului Hartwig : Puțin timid și rezervat, niciodată „trouble fête !". Gata să dea ajutor camarazilor, mai puțin înzestrați, la ale căror teme lucra toată noaptea. Ca adolescent și copil Hartwig era incapabil să facă

vreo cruzime, dimpotrivă devenea violent cînd vedea pe cineva chinuind animalele. Renunțase la prietenia unuia din cei mai buni colegi, pentru că acesta strîngea fluturi și gîndaci pentru colecția sa.

Dengern căpătă, din partea rectorului gimnaziului Wilhelm din Colonia, permisiunea de a cerceta pachetele prăfuite ale arhivei, pentru a descoperi compozițiile școlărești ale lui Hartwig. Ore întregi căută prin podul gimnaziului, prin praf și păienjeniș, pînă ce găsi caietele în care își scrisese Thomas Hartwig, cu cincisprezece, șaisprezece ani înainte, lecțiile. Se închise cu ele în camera sa de hotel și urmări exercițiile chinuite, de stil, cu titluri ca : „Greșeala și pocăința fecioarei din Orléans", „Viața e scurtă, zice înțeleptul și nebunul", „Cum mi-am petrecut vacanța paștelui ?" pe care le cerea școala. Din cînd în cînd îl izbea cîte o cugetare îndrăzneață și originală, mai presus de toate reținu însă, stăpînirea perfectă a limbii lui și efortul penibil de a nu deveni patetic.

Ochii indiferenți lipsiți de strălucire ai lui Dengern căpătară viață. „Care e cel mai mare păcat pe care-l comite omul ?" suna titlul unei teme, pe care o trata admirabil Hartwig, ajungînd la concluzia, că păcatul cel mai mare ar fi zdrobirea vieții unui om, crima. Prin crima comisă pentru satisfacții personale, se pot distruge posibilități nebănuite, se comite un păcat față de armonia naturii, se siluește lucrul cel mai invulnerabil. Orice păcat poate fi iertat prin pocăință, în afară de crimă, pentru că cel ucis nu mai poate acorda iertarea. Ucigînd un om, ucizi poate în el o idee, care ar fi salvat omenirea. Vai de mama care-și ucide nou-născutul, pentru a scăpa de rușinea și de ocara lumii ! Căci cine știe dacă n-a ucis în el, pe noul mîntuitor după care jinduiește omenirea. Iertarea pentru toți sărmanii păcătoți, victime ale unei lupte sociale, absurde ! Numai ucigașul n-are dreptul la iertare, căci a răpi viața altuia înseamnă a

distruge o lume. Fiindcă elevul Hartwig, condamnă pe la sfîrșitul compoziției războiul socotindu-l asasinat în masă, a căpătat ca notă „insuficient“ cu adaosul „nepatriotic!“

Dengern era profund mișcat. Luă cu sine caetul și făcu o plimbare de-a lungul Rinului, pentru a-și aduna gîndurile, căutase să se apropie de Lotty Fröhlich, dar nu izbutise. A pîndit-o odată pe stradă și i-a vorbit. Mai frumoasă și mai drăguță ca oricînd, deși mai palidă la față, Lotty se repezi la el ca o tigroaică :

— Piei din calea mea om laș și rău. Te-ai insinuat pe lîngă mine ca să mă descoși. E o josnicie ceea ce ai făcut.

Dengern zîmbi, obosit.

— Nu zic că n-ai dreptate, domnișoară Fröhlich, într-adevăr nu prea e o meserie frumoasă, vînătoarea de oameni. Totuși asta poate să aibă și partea ei bună, stimată domnișoară !

Cu aceste cuvinte Dengern se îndepărtă și Lotty rămase locului cam rușinată și uluită.

După aceea, Dengern făcu cunoștința d-nei Lämmlein, la care ședea Lotty Fröhlich și izbuti să cîștice încrederea bătrînei doamne, mai cu seamă că se introdusese ca voiajor al unei fabrici de vinuri și lichioruri, din care aducea din cînd în cînd cîte o mostră.

Doamna Lämmlein iubea pe frumoasa ei chiriașă cu o dragoste maternă, dar în ultimul timp dragostea ei scăzuse puțin.

— Ah, fetele astea tinere din ziua de azi, — se văita ea. Înainte n-auzeam decît Hartwig în sus, Hartwig în jos și cînd o chema la telefon la ora mesei, lăsa lingura în supă și fugea. Eu credeam că e vorba de o dragoste mare, care va sfîrși desigur printr-o căsătorie. Și acum cînd nenorocitul a fost arestat, crezi că a leșinat de durere ? Nici n-a vărsat măcar o lacrimă.

— Să nu mai vorbim de asta — spunea ori de cîte ori vroiam s-o mîngîi ! N-are inimă, vă spun sincer, pur și simplu n-are inimă !

Dengern mai puse și alte întrebări ; vorbea la fiecare vizită mereu de domnișoara Fröhlich, așa încît doamna Lämmlein crezu că agentul de vinuri e îndrăgostit de fată, cu atît mai mult, cu cît o rugase într-o zi să-l lase să viziteze camera d-rei Fröhlich, căci el ca burlac nu mai văzuse niciodată camera unei fete.

D-na Lämmlein îi făcu pe plac ; de data aceasta primise o mostră de coniac, de prima calitate. Dar deodată ea fu chemată la telefon și Dengern avu prilejul să rămînă cîteva minute singur în camera d-rei Lotty.

CAP. XIV

Procesul

Ziarele anunțară, în sfîrșit marele și dublul eveniment. La 5 noiembrie urma să aibă loc procesul lui Thomas Hartwig, iar în seara zilei de 5 noiembrie, premiera piesei "Trei oameni" la teatrul Kleist.

Toată societatea berlineză era încordată și se pregătea pentru cele două mari evenimente. Întrebarea cea mare era dacă se vor găsi locuri atît la proces, cît și la premieră, căci una fără cealaltă nu mergea. Peste zi aveau să urmărească procesul asasinului taciturn, iar seara vor asculta în frac și toaletă decoltată cuvintele autorului dramatic. Și se începu o goană nebună după bilete, stăruințe pe lîngă persoane influente, reluări de relații, ce-ar fi putut înlesni accesul căci dacă se putea obține un loc sau o lojă la teatrul Kleist, era mai greu să poți pătrunde în sala procesului, chiar dacă ai fi cheltuit pentru asta, o avere.

La zece ore dimineața începea repetiția generală a piesei „Trei oameni" la teatrul Kleist și exact la aceeași oră, la curtea cu juri, se citea ordonanța de dare în judecată a acuzatului.

Hartwig sta pe banca vinovaților, între doi păzitori ai închisorii și cu toate că se silea să aibă un aer liniștit, era prada celei mai mari agitații. Clipea din ochii lui albaștri și miopi, își trecea mereu mîna pe față și părul i se lipea umed, de frunte. Numai cînd arunca priviri cercetătoare spre auditor, spre doamnele și domnii din înalta societate berlineză, formată din scriitori, artiști și ziariști, ochii lui aveau o sclipire de ironie.

Martorii chemați de procurorul general și de apărare, fură invitați să părăsească sala înainte de citirea actului de acuzare. Rămaseră numai specialiștii psiho-patologi chemați de d-rul Nagelstock, care se priveau neîncrezători între ei. Pe dată ce spunea cineva ceva luau și ei condeiele și mîzgăleau hîrtia.

Procurorul general rezumă împrejurările, ce-l aduseseră pe Hartwig pe banca acuzaților și zise apoi :

— Tribunalul n-a fost pus niciodată în fața unei probleme atît de ciudate ca aceea ce ni se prezintă astăzi. Știm că cinci fete candidate la măritiș au dispărut și mai știm că logodnicul nu poate fi altcineva decît Thomas Hartwig. Știm că Hartwig își întocmise un plan vast de a seduce fete fără familie și fără nici un fel de relații, dar cu ceva stare. Cu un cuvînt, justiția poate dovedi că romancierul dramatic Thomas Hartwig, a cărui operă va vedea azi lumina rampei, nu e altceva decît un criminal și un hoț de rînd, cum nu s-a mai prezentat altul în fața juraților. Un singur lucru nu poate avea justiția : dovada palpabilă că cele cinci fete au fost într-adevăr asasinate. Nu ne întrebăm cine e criminalul, ci dacă el a ucis într-adevăr.

Hartwig nu vorbește nimic, nu se justifică, nu răspunde. Și tocmai această încăpățînare îi dovedește culpabilitatea și dacă nu sînt în măsură să vă prezint, domnilor jurați, resturi de trupuri omenești, din cadavrele victimelor sale, cred că nu vă îndoiți că un criminal care a știut să ucidă în chip atît de rafinat, știe să și ascundă crima tot cu atîta rafinament.

Și acum începu interogatoriul lui Hartwig, care recunoscu autenticitatea datelor nașterii sale, apoi președintele îl întrebă cu glasul ridicat :

— Acuzat, ai auzit și priceput actul de acuzare ? Recunoști vina ce ți se aduce ?

Fu un moment de impresionantă tăcere, apoi Hartwig zise tare și limpede :

— Nu !

Mișcare în sală, agitație și murmure.

Hartwig ezitase pînă atunci să răspundă la această întrebare. Acest „nu" al lui dovedea că vrea să renunțe la tactica tăcerii. Apărătorul, de aici înainte, procurorul, jurații, publicul aplecară urechile, încordați, cînd președintele puse o nouă întrebare :

— Acuzat, vrei să ne faci o descriere amănunțită sau preferi să răspunzi la întrebările mele ?

Agitație crescîndă.

— Nici una, nici alta, domnule președinte. Mai declar încă o dată că sînt nevinovat, dar nu voi răspunde, deocamdată nici unei întrebări. De altfel susțin și acum ceea ce am mai spus, că nu eu trebuie să fac dovada nevinovăției mele, ci justiția trebuie să-mi dovedească vina.

Strigăte în public, murmure printre jurați, șoapte între martori.

— Eviți să-mi răspunzi deocamdată la una din întrebările mele ?

— Da, domnule președinte.

— Domnule apărător, nu credeți că ar trebui să arătați clientului dvs. că tactica lui e greșită și comite o sinucidere, tăcînd ?

Nagelstock izbucni :

— De săptămîni întregi nu fac decît asta, domnule președinte ! Dar el nici nu vrea să-mi răspundă ! Cea mai bună dovadă că e țîc... pardon, bolnav !

Președintele îi făcu semn să tacă.

— Bine, atunci vom proceda la ascultarea martorilor.

Ei fură chemați pe rînd : gazda d-rei Müller, a d-relor Möller, Jensen, Pfeiffer și Cohen. Și toate, împreună cu portarul, recunoscută în persoana lui Hartwig, pe logodnicul cu ochelari.

Procurorul zise :

— Fac atentă onorata Curte și pe d-nii martori asupra unei coincidențe ciudate : Fiecare fată, din cele dispărute și-a plătit camera pe o lună înainte. Deci fiecare era convinsă că se va întoarce imediat din excursia proiectată.

Dacă n-ar fi plătit și nu și-ar fi lăsat lucrurile lor sărăcăcioase, s-ar fi putut crede că sînt niște aventuriere care sînt azi aici, mîine dincolo și că au motive să nu lase urme.

Judecătorii, martorii, auditorii, dădură din cap și un bun observator ar fi putut susține că și Thomas Hartwig a dat din cap.

Acum urmă numărul de senzație. Toate capetele se întoarseră spre citatul „von Dengern". Mîini delicate duceau discret lornioanele cu rame aurite, la ochi.

Așadar, acesta era misteriosul și renumitul detectiv, cavalerul feudal, care a făcut ani de-a rîndul servicii obscure poliției și care a stat închis pe nedrept!

Președintele se adresă foarte prevenitor:

— Domnule martor, sînteți comisarul regal, doctorul în drept Ioachim von Dengern și ați urmărit, sub pseudonimul Krause pe asasinul celor cinci fete. Spuneți vă rog cum ați dat de Thomas Hartwig?

Chipul lui Dengern se însenină și povesti cu o liniște și o siguranță automată, vînătoarea lui pe baza unei supoziții care l-a condus întîi la biroul matrimonial, pe urmă la mica publicitate, pînă ce-i căzu Hartwig în cursă.

— Țin să spun că în viața mea n-am avut de-a face cu un bărbat, care să-și fi pregătit crima de care e bănuit cu atîta inteligență și să fi fost atît de imprudent, după comiterea ei, ca Hartwig. N-a ținut măcar să nimicească scrisorile trădătoare, care răspundeau anunțului său! O asemenea neglijență naivă, în legătură cu o crimă atît de grozavă — e într-adevăr o curiozitate criminalistă!

Cînd își termină von Dengern declarația, care fu primită cu murmure de admirație, el se adresă președintelui:

— Domnule președinte! Voi lua parte la depozițiile celorlalți martori și după aceea voi ridica o chestiune foarte importantă. În tot cazul vă rog să mă reclamați să depun mărturie, după ce veți fi luat cunoștință de referatele domnilor medici specialiști și de rechizitoriul d-lui prim procuror.

Președintele fu de acord și von Dengern vru să se retragă, cînd dr. Nagelstock îl reținu.

— Domnule comisar regal, ați spus, vorbind de ușurința acuzatului, că ar fi bănuit de crimă. Trebuie să iau acest „bănuit" în sensul că dvs. nu sînteți convins de temeinicia acuzării ?

Chipul lui Dengern se umplu de zbîrcituri.

— Domnule avocat, trebuie să țineți seamă că atîta vreme cît un acuzat nu și-a mărturisit vina, există posibilitatea să fie găsit nevinovat. Cel puțin pînă cînd dovezile nu sînt atît de zdrobitoare, încît să nu mai existe nici o îndoială în ceea ce privește vina lui.

Președintele ridică din sprîncene și procurorul zise cu un aer ofensat :

— Vă rog domnilor, să nu faceți aici controverse filozofice și să nu influențați sentința juraților într-un fel, sau altul.

Jurații clătinară din cap. Nu ! ei nu se vor lăsa influențați, sînt bărbați inteligenți și drepți, care știu de pe acum ce să creadă despre acest domn Hartwig.

Domnișoara de la mica publicitate intră și recunoscu imediat în persoana lui Hartwig pe domnul care a dat la începutul lui iunie anunțul și a primit, cîteva zile mai tîrziu, o sumedenie de răspunsuri. Apoi veni d-na Armbruster la care locuise, timp de trei ani, Hartwig. Cînd își revăzu chiriașul începu să se vaite :

— Doamne, ce mi-a fost dat să văd ! Un om atît de cumsecade și învățat, să fie un criminal ! Parcă nu-mi vine să cred.

Președintele sever :

— Doamnă Armbruster, pe noi nu ne interesează părerea d-tale, noi vrem să cunoaștem faptele.

Dar Nagelstock sări în sus și rugă să se țină seama în procesul-verbal că martora a fost împiedicată să-și exprime o părere favorabilă asupra lui Hartwig.

După multe întrebări, se aflară din gura d-nei Armbruster următoarele :

În genere, Hartwig ducea o viață foarte ordonată, ceea ce nu-l împiedica să vină cîteodată la ziuă acasă, foarte bine dispus. Era preocupat adesea de griji pecuniare, rămînea în urmă cu plata chiriei și împrumuta

chiar cîteodată sume mici de la d-na Armbruster : În ultimii ani se plîngea că e un om nenorocos, care nu se poate impune în viață. În zilele cînd poștașul îi aducea, vreun manuscris restituit, era deprimat. Vorbea adesea de piesa „Trei oameni“ care îl va face dintr-odată celebru, dar cînd primi înapoi manuscrisul, exclamase : — „Cel mai bun lucru ar fi să mă spînzur !“

D-na Armbruster încercase să-l consoleze, dar Hartwig îi răspunse :

— A, îmi vine să ucid pe cineva ? Nu cunoști vreun evreu bogat pe care aș putea să-l omor și să-l jefuiesc, numai să pot ieși din încurcătură ?

Ea crezuse că era o glumă, dar acum își amintea cu groază de aceste cuvinte.

În public se produse rumoare.

Un jurat șopti la urechea vecinului :

— În subconștientul lui se gîndise întotdeauna la crimă !

Apărătorul interveni :

— Dragă d-nă Armbruster, după cum știi domnul Hartwig e acuzat că a răpit cinci fete din Berlin că le-a ucis și le-a jefuit. Fără îndoială că trebuie să fi comis crimele foarte departe de Berlin, căci Grünwaldul cu mulțimea de burghezi, care au nobila ocupație de a-și lua acolo cafeaua, nu mi se pare tocmai indicat pentru asasinarea și îngroparea femeilor.

Rîsete în public. Președintele chemă la ordine.

— E de presupus că domnul Hartwig și-a transportat victimele ore întregi cu trenul și pe jos. În chip logic, domnul Hartwig trebuie să fi lipsit adesea, în luna iunie, zile întregi de acasă. Asupra acestui lucru nu ne poți informa decît d-ta. De aceea te întreb : A lipsit domnul Hartwig în iunie sau iulie mai multe zile, sau nopți, de acasă ? A făcut călătorii în care să fi luat cu el ceva bagaje ?

D-na Armbruster răspunse negativ.

— Nu, ceea ce se numește o călătorie, n-a făcut d-l Hartwig ? Dar excursii a făcut din cînd, în cînd. Întotdeauna primăvara și vara pleca dis-de-dimineață și re-

venea seara, povestindu-mi că a făcut cutare sau cutare excursie dar bagaje nu și-a luat niciodată.

— Domnilor jurați, — exclamă triumfător Nagelstock, — închipuiți-vă situația : Hartwig a invitat o fată la o plimbare de două zile, ca să viziteze cu el o vilă sau o moșie la Ketzin. Ce ar fi gîndit fata despre un logodnic care nu-și ia cu el măcar o cămașe de noapte și o periuță de dinți ?

Unul dintre jurați, un bărbat cu o figură de pasăre și cioc de rață, același care vorbise înainte de subconștient, se ridică.

— Domnule președinte, îngăduiți-mi să pun martorei o întrebare.

— Mă rog, îmi face chiar plăcere cînd domnii jurați iau parte la acțiune.

Ciocul de rață se deschise iar :

— Așadar, doamnă Armbruster, ați putea să ne spuneți cum era îmbrăcat d-l Hartwig cînd pleca în excursii ?

Desigur, d-na Armbruster putea să dea asemenea lămuriri.

— Ei, purta un costum verde de sport, pălărie de pluș, ghete cu talpă dublă și un sac în spate, cum se poartă de obicei în excursii.

Rîsete. Veselie. Neliniște. Ciocul de rață, zise : „Așa !“ și se închise. Apărătorul înghiți în sec și se ghemui pe scaun ca un cîine împroșcat cu apă. Doi oameni zîmbeau însă : comisarul regal Dengern și acuzatul Hartwig.

Obiectele lăsate de dispărute fură înșirate pe masă. Se compuneau din : lucruri sărăcăcioase, ghete scîlciate, ciorapi cu găuri, lenjerie ieftină, barchet, bumbac, flanelă. În auditoriu se auzeau rîsete și șoapte. Un scriitor cunoscut ca foarte mucalit, șopti unei actrițe renumite :

— La dracu ! Să te-ncumeți să faci dragoste cu asemenea femei înainte de a le suci gîtul ? Și ăsta are îndrăzneală să scrie romane și piese ?

Actrița chicoti.

— Dacă m-ar ucide pe mine, într-o zi cineva, și-ar găsi altfel de lucruri. Chiar și camerista mea n-are voie să poarte decît batist.

Se dădu citire scrisorilor trimise de victime ca răspunsuri la anunțul lui Hartwig. Ele făcură înconjurul mesei, trecură prin mîna fiecărui jurat. Dengern le aruncă o privire pe furiș. Dar și acestea nu provocară vreun incident.

Martorii invitați de apărare își făcură apariția. Profesori, prieteni din copilărie, colegi de studii de-ai lui Hartwig. Declarară cu toții că l-au cunoscut pe Hartwig ca pe un suflet bun, puțin romantic și entuziast, incapabil să facă vreo faptă rea.

Un profesor bătrîn din Colonia, care a fost profesorul lui Hartwig opt ani, de-a rîndul, spuse :

— După cum știu și pot declara pe conștiință, nu numai că nu-l cred capabil pe Hartwig de crime rafinate, dar nici măcar de cea mai neînsemnată necuviință. Era ce-i drept, foarte violent. Îmi aduc aminte cum sărise odată, într-o grădină publică, în spinarea unui băiat cu mult mai mare și mai voinic decît el și-l bătuse cu furie. În urma cercetărilor am aflat motivul. Îl surprinsese scoțînd ochii cu briceagul unui șoarece de cîmp. A trebuit să fac uz de toată autoritatea mea, pentru a-l scăpa pe Hartwig de pedeapsă.

Președintele bătu nerăbdător, cu condeiul în masă.

— Ei, domnule profesor, de-atunci au trecut ani, și caracterul unui om se poate schimba de la o zi la alta.

Ciocul de rață dădu din cap contaminînd și pe ceilalți jurați și procurorul descusu abil pe ceilalți martori. Din toate spusele lor reieșea că Hartwig făcuse întotdeauna impresia omului cel mai normal. Asta era o stratagemă care avea să zdruncine planul apărării de a-l prezenta ca dement.

Se făcuse tîrziu. Auditoriul începu să se neliniștească și comunică neliniștea și curții cu juri.

Avocatul Nagelstock izbucni :

— Domnule președinte, deoarece s-a terminat cu ascultarea martorilor, vă rog să amînați dezbaterile pentru mîine. Nu numai eu, dar domnii jurați, poate chiar și d-nul președinte, ca și publicul, toți am luat bilete

pentru reprezentația de astă-seară de la teatrul Kleist, nu dintr-o curiozitate brutală, dar pentru a ne apropia mai mult de enigma lui Hartwig. Sînt orele șapte — peste o oră începe reprezentația, deci...

Respirînd ușurat, președintele acceptă propunerea. Dar înainte de a ridica ședința, se mai adresă odată acuzatului :

— Hartwig, n-ai vrea să spui astăzi cuvîntul hotărîtor și să faci vreo mărturisire ?

Hartwig clătină din cap, nervos și obosit.

— Domnule președinte, am o noapte înaintea mea, în care timp, îmi voi limpezi gîndurile. Mîine voi vorbi.

Cu toată oboseala și ora înaintată, domnea o tăcere de mormînt. Așadar, mîine enigma va atinge punctul ei culminant.

Ioachim von Dengern aruncă o privire acuzatului, cu ochii pe jumătate închiși, apoi înaintă cu cîțiva pa

— Domnule președinte, după cum v-am spus, eu mai am o declarație de făcut. Pot să obțin permisiunea de a fi ascultat mîine imediat ce se încep dezbaterile ?

Președintele, îi făgădui uimit. Și uimiți erau și toți oamenii din sală. Ce însemna oare asta ? Ce mai aflase Dengern ? De ce vroia să fie cel dintîi ascultat ? Enigme peste enigme.

Publicul ieși din sală ca un roi de albine. Automobilele se încrucișau grăbite. Fiecare vroia să-și schimbe ținuta, să ia o gustare, să se îndrepte spre cea mai senzațională premieră de teatru, pe care a trăit-o vreodată Berlinul.

CAP. XV

Premiera senzațională

Ioachim von Dengern ceruse un „Mercedes", proprietatea prefecturii poliției, cu care porni pe malul Lützow-ului. În apropierea casei în care locuia Lotty Fröhlich se opri și intră într-un mic restaurant, de unde putea avea sub ochi casa d-nei Lämmlein. Își închipuia că Lotty Fröhlich se va duce, fără îndoială la teatru și încă în societatea d-nei Lämmlein, gazda ei.

Abia avu timpul să guste ceva și să-și plătească socoteala, cînd văzu pe cele două doamne ieșind din casă. Acum calea îi era deschisă.

Se strecură nebăgat în seamă pe poarta pe care ieșiseră ele, urcă cele cîteva trepte și se află în fața ușii de intrare. Trase clopotul, nimeni nu ieși. Doamna Lämmlein nu ținea slugi. O privire în dreapta, alta în stînga, și se auzi învîrtindu-se o cheie în broască și von Dengern intră nesupărat în casă, închizînd ușa cu grijă, în urma sa. Odată ajuns, intră în camera d-rei Lotty Fröhlich, pe care o cunoscu, în treacăt, și de unde ieși peste un sfert de oră. Sub braț ducea o legăturică.

La opt fără un sfert, dădu șoferului o adresă în nordul Berlinului și un ordin, să pornească în cea mai mare grabă. În zece minute fu la locul dorit, după alte zece minute părăsi prăvălia de vechituri a d-lui Goldlust și în momentul cînd se ridică cortina, comisarul regal von Dengern, se așeză comod pe scaunul dindărăt al lojei sale.

Reprezentația începu, și ținu, timp de trei acte, încordată atenția publicului de premieră, dornic de senzație, snob și pofticios. Nici un zgomot nu tulbură tăcerea. Nu

se auzi foșnete, nici murmure, nici tuse. Publicul urmărea cu religiozitate desfășurarea acțiunii.

Trei oameni, o femeie tînără, bărbatul ei, un savant vizionar, apoi prietenul lor, un om de lume, instruit și de temperament. Nedespărțiți, aceștia trei trăiau în cea mai perfectă armonie. Nu era trădare frivolă, sau sfidare cinică, ci o completare, necesitate firească, dragoste plină de compasiune a prietenului față de soț.

Acesta află într-o zi că prietenul e iubitul soției sale. Nu caută răzbunare, nu vorbește de trădare, recunoaște dreptul la viață al soției, respectă totul resemnat, nu vrea să-și piardă nici soția, nici prietenul. Idila în trei ar fi continuat candidă și nepătată, dacă n-ar fi aflat despre ea un al patrulea. Oamenii dimprejur încep să șoptească, se fac spirite josnice, sosesc scrisori anonime, o gazetă de scandal face aluzii răutăcioase. Torentul de murdării plutește în jurul casei savantului.

El, prietenul și soția, încep să-și vadă existența prin oglinda distrugătoare a societății.

Bărbatul se sinucide, ca să netezească drumul celor doi. Dar cei doi nu se mai înțeleg atît de bine, cum se înțelegeau cînd erau trei.

Spectrul celui ucis se așează între ei, în patul nupțial. În viața lor își fac loc mîhniri și reproșuri, pînă cînd se despart, distruși, înfrînți și dezgustați.

Limba literară, construcția măiestrită, îndrăzneala problemei, aduseră dramei un imens succes. Încă de la primul act, izbucniră salvele de aplauze, după al doilea publicul tăcu profund impresionat, pentru a izbucni după al treilea în urale atît de zgomotoase și de prelungite, încît directorul Holbaum fu silit să iasă la rampă și să vorbească publicului în chipul următor :

— Din nefericire, autorul nu poate lua parte la încununarea operei sale. Își ispășește în momentul acesta, între zidurile închisorii, fapte pe care, acum cînd îi cunoaștem lucrarea, ni le explicăm cu atît mai puțin. O ciudată îmbinare, de geniu și nebunie, stăpînește omenirea și noi nu putem face altceva, decît să rugăm justiția

cerească și pămînteasc să ne redea, însănătoșit, pe Thomas Hartwig, al cărui nume nu va mai dispare din literatura germană.

Uluit, nesigur, încurcat, publicul îl aplaudă, și ar fi strigat bucuros „Trăiască Hartwig", dar nu se cădea. Un om care omorîse cinci femei... !

Cronicarii dramatici alergară la redacții și scriseră foiletoane, în care recunoșteau valoarea piesei, fără rezerve. Nu aveau întotdeauna prilejul să scrie cum simțeau. La autorii în viață existau tot felul de scrupule, chestii personale, peste care nu se putea trece. Dar Hartwig era mort, sau ca și mort.

Ioachim von Dengern, alergă însă, după căderea cortinei, la garderobă, unde își avea lucrurile domnișoara Fröhlich și doamna Lämmlein. Se apropie de Lotty și îi șopti ceva la ureche, care o decise să se despartă de doamna Lämmlein și să intre cu el într-un restaurant, unde stătură împreună pînă după miezul nopții.

CAP. XVI

Bomba explodează

Începerea dezbaterilor era din nou fixată pentru ora zece dimineața, dar cu un ceas înainte, clădirea fu înconjurată de o mulțime imensă. Cei care nu putea încă intra în sală, vroiau să afle de la grefieri și ușieri, ce se mai întîmplă. Nu se precupețeau țigările, care zburau în dreapta și în stînga. Întreg Berlinul era în fierbere, și nu exista un alt subiect de discuție, chiar și în școli, unde nu se mai urmăreau cursurile, atît erau de prinși profesorii și elevii de cel mai senzațional eveniment al zilei.

Va face oare Hartwig mărturisiri complete ? Pate că va da în vileag și alte crime nedescoperite. Sau se va descoperi că nu el e criminalul, ci altul, pentru care se sacrificase ? Se împrăștiau tot felul de zvonuri.

Hartwig s-a sinucis în celula lui ! Ba nu, trăiește dar a fost cuprins de un acces de nebunie.

Deodată trecu din gură în gură : „Vine cancelarul, cancelarul în persoană, să ia parte la dezbateri, să grațieze pe asasin, după ce va fi fost osîndit".

Automobilele și trăsurile cu fericiții posesori ai biletelor de intrare, se înmulțeau. Și mereu soseau noi personalități, cărora nu li se putea refuza intrarea. În dosul scaunelor se mai înființară locuri în picioare, ocupate de ofițeri superiori, parlamentari, deputați, scriitori renumiți și publiciști de seamă.

La zece precis, se anunță într-adevăr, sosirea cancelarului, însoțit de președintele camerei. Pentru ambii fură așezate două fotolii lîngă banca acuzatului.

Curtea își făcu, în sfîrșit apariția, și fu introdus acuzatul. Toți erau palizi la față, nedormiți, agitați. Hartwig, procurorul general și apărătorul la fel. Chiar și Ciocul de rață, tremura din tot trupul și nu pierdea din ochi pe cancelar. Ce cinste. Ce eveniment, pentru obișnuiții dezbaterilor.

În momentul cînd președintele anunță deschiderea ședinței, Ioachim von Dengern, apăru și el.

Președintele îi dădu cuvîntul.

Ioachim von Dengern, sta drept și nemișcat, ținea ochii pe jumătate închiși și vorbea cu voce limpede, dar monotonă, ca și cînd ar fi fost vorba de ceva foarte firesc.

— Am spus ieri că mai am cîteva descoperiri importante de mărturisit. Ele mi-au reușit pe deplin. Regret că nu le-am putut dezvălui mai dinainte, pentru a scuti curtea și martorii de osteneală.

— Auziți, auziți !

Se produse neliniște.

Președintele chemă publicul la ordine și Dengern urmă :

— Domnul președinte îmi va îngădui să descriu pe larg rezultatele cercetărilor mele de luni întregi. Înainte de toate țin să accentuez că am pornit cu toții, de la început, de la premize false. Poliția, domnul judecător, instrucția, procurorul general și în sfîrșit justiția au fost și mai sînt în parte convinse, că au dispărut cinci fete, care au fost ucise de un monstru. Dar lucrurile nu stau astfel. În realitate nu e vorba de cinci fete, ci numai de una și această fată n-a fost ucisă ; trăiește și așteaptă afară, pe coridor să-și poată face depoziția.

Tumultul produs de aceste cuvinte nu se poate descrie. Judecătorii, jurații, publicul, săriră în sus. Se auziră exclamații ca „nemaipomenit". Omul acesta a înnebunit ! Președintele răguși încercînd să facă ordine. Mii de priviri se îndreptară asupra lui Hartwig, care sta cu mîinile încrucișate pe piept, cu obrajii roșii ca purpura și zîmbea încurcat

Președintele :

— Înțeleg mirarea dvs., dar vă rog restabiliți ordinea, altfel voi fi silit să evacuez sala.

Procurorul nu-și putu ține firea și simți nevoia să-și facă datoria.

— Domnule comisar regal, zise el cu voce aspră, trebuie să vă reamintesc că fiecare cuvînt al dvs., stă sub prestare de jurămînt.

— Asta n-am uitat-o, domnule procuror general.

O veselie tăcută cuprinse sala. Dengern vorbi mai departe.

— Țin să stabilesc că am căzut pe gînduri din clipa cînd poliția m-a însărcinat cu cercetarea ucigașului femeilor. Dați-mi voie să recapitulez : Cinci gazde berlineze reclamau dispariția chiriașelor lor. Numele lor sînt de o banalitate aproape ridicolă. Nume care circulă cu sutele chiar și în cele mai neînsemnate orașe ale Germaniei. Bine. Întîmplare sau preferință a ucigașului de a-și alege victime cu nume comune. Am cerut gazdelor să ne descrie înfățișarea femeilor dispărute. N-am înțeles mare lucru. Brune, șatene, roșcate, cu ochelari, dar nici una n-avea un semn distinctiv. Așteptam zadarnic să dau de o șchioapă, de o șașie, de un nas sau o gură excepționale. Statura ? întrebam curios. Iar răspunsuri incolore. Zveltă, mijlocie, domnișoara Cohen era chiar voinică. Dar mijlocie, venea mai des pe buzele gazdelor. Toate susțineau că dispăruta nu era nici prea mare nici prea mică, era mijlocie. Asta îmi da de bănuit. Mă așezai în ziua următoare în colțul străzii Friedrich și privii un ceas întreg la oamenii care treceau încolo și încoace. Împărții în cîte cinci grupuri femeile care treceau în grabă, și ajunsei la următorul rezultat : sute de grupuri de cîte cinci femei îmi trecură pe dinaintea ochilor și nu mi se întîmplă niciodată ca fiecare grup să fie format din femei mijlocii. Mai întotdeauna trebuia să fie una dintre ele prea înaltă sau prea mică. Încă ceva mă puse pe gînduri. Una dintre gazde accentuă că chiriașa ei avea picioare extraordinar de mici, atît de mici încît servitoarele povesteau mirate acest amănunt.

În timpul acestor mărturisiri, aveam lucrurile dispărutelor înaintea mea. Căutai în grabă printre lucrurile fetei cu picioare mici și dădui de ciorapi rupți, numărul doi, și pantofi scîlciați, care îmi păreau foarte mari și care, consultînd un cizmar aflai că aveau numărul patruzeci și unu. Ce căutau la o fată cu picior atît de mic, ghete atît de mari? Din nefericire nu-mi urmai firul gîndurilor în chip logic, ci mă abătui și zisei: Această Grete Möller e o fată săracă și probabil că în vremurile acestea grele, trebuie să fie bucuroasă că primește o pereche de pantofi, dăruiți de vreo cucoană mai bogată. Azi recunosc că trăsesem o concluzie falsă și dovedisem o perfectă ignoranță a mentalității feminine, cînd îmi închipuiam că o fată cu picioare mici n-ar prefera, să moară de foame, decît să poarte pantofi mai mari decît picioarele ei.

Rîsete izolate, întrerupseră tăcerea. Cancelarul șopti cu voce de bas președintelui camerii.

— Curat „Sherlock Holmes"...

Dengern vorbi calm mai departe.

— Încă ceva: Starea lucrurilor fetelor dispărute era dovada sărăciei lor. Și totuși fiecare își plătise camera înainte. Și asta era bătător la ochi. Din nou am fost nedumerit. Cum vroiam să cred însă cu orice preț în existența ucigașului femeilor, lăsai gîndurile la o parte și începui să cercetez. Ce s-a mai întîmplat, am povestit ieri, în depoziția mea. Cu o stîngăcie nemaipomenită îmi căzu în brațe omul, care dăduse anunțul cu motto: „Idilă lîngă Hawel?" Era de-o imprudență care bătea la ochi. Dar dovezi peste dovezi mă aduceau la realitate și materialul vast pe care-l adunasem, sugruma în mine orice îndoială. Printr-o tînără doamnă, secretara de redacție a lui „Herold", umblînd pe căi piezișe, făcui cunoștința lui Thomas Hartwig. Această doamnă, cu numele de Lotty Fröhlich n-a fost implicată în cazul Hartwig — întîi pentru că-i promisesem lui Hartwig și al doilea fiindcă n-avea nici un amestec în crimele lui. Desigur că nu s-ar fi schimbat nimic dacă aș fi adus-o ca martoră, la proces. După ce vorbii cu Hartwig, căruia mă prezen-

tasem sub un nume fals și după ce-l arestasem, înțelesei motivele purtării lui. Un om sentimental, romantic și entuziast. Oamenii aceștia sînt capabili să facă cele mai neașteptate lucruri, fapte eroice, sau crime.

Se lasă crucificați, dar sînt în stare să arunce și bombe! Excepțional la Hartwig, e că se știa foarte capabil, un scriitor genial, care nu vedea posibilitatea de a îndepărta piedicile numeroase ce i se puneau în cale. Cartea lui nu se citea, piesa nu i se juca, n-avea bani, de multe ori chiar pentru a-și plăti o masă; e debil; simte că nu va mai putea duce viața asta mizerabilă, multă vreme, se sperie la gîndul, că ar putea căpăta boala mamei sale, tuberculoza, dacă ar mai continua să se hrănească prost. La asta se mai adaugă legătura lui cu Lotty Fröhlich, o ființă încîntătoare și deșteaptă, pe care-o iubește cum îl iubește și ea. Devine din ce în ce mai deprimat, dar hotărîrea lui de a forța lucrurile printr-o faptă extraordinară crește. Prin fapta aceasta își va vedea piesa jucată, cărțile vîndute, și se va putea căsători cu Lotty Fröhlich. Și pentru că punea valoarea sa mai presus de toate, era hotărît la orice faptă.

La orice faptă? Dar la ce faptă? Să comită o crimă urmată de jefuire? Ușor de spus, dar greu de executat. Pentru fiecare faptă, trebuie să ai însușiri, pregătire, tovarăși. Hartwig n-avea nimic din toate acestea. Și trebuie să se fi gîndit mult, pînă a ajuns la ideea de a-și alege victimele, printre fetele care umblau să se mărite.

Făcu o pauză, în care timp curiozitatea publicului creștea. Unde voia să ajungă acest Dengern?

Era, sau nu Hartwig ucigașul? Cancelarul privi întrebător spre președintele camerei, acesta ridică din umeri. Hartwig devenise foarte paild și ținea capul atît de aplecat, încît nu i se vedea fața.

Dengern vorbi mai departe:

— Cu tot firul acesta logic, mă cuprindeau mereu noi îndoieli și o voce îmi striga mereu:

„Thomas Hartwig nu e un criminal!“ Urmară, pentru mine, zile grele, și nopți de insomnie, îmi îndreptai cercetările în altă direcție. Căutai urma faptelor, pe cont propriu — totul era în zadar. Toate nădejdile se îndreptau spre Hartwig, care nu vroia să vorbească. Nu mărturisea nimic și nu dezmințea.

Într-o zi mă apropiai mult de enigmă, numai că o rezolvai greșit. Mă strecurai în camera d-rei Fröhlich dar nu putui rămîne acolo mai mult de trei-patru minute. Nu-mi atrase nimic atenția într-însa. Pusei mîna instinctiv pe-o carte care după exlibris părea împrumutată de Hartwig. Era un roman vechi franțuzesc. Răsfoii fără nici un gînd cartea și dădui de un pasaj subliniat cu creionul. Citii repede fraza. Ea suna:

— Ajunsesem atît de departe, încît aș fi fost capabil să comit o crimă pentru a ieși din întuneric. În margine sta scris cu creionul:

„Poate că ar fi o scăpare și pentru noi!“ Acum însă trebuie să mă acuz singur de ușurință pasibilă de pedeapsă.

Datoria mea ar fi fost să iau cartea și să cercetez cine e autorul notiței de pe margine. N-am făcut asta, fiindcă mi se părea că n-am nici un motiv s-o tîrăsc pe Lotty Fröhlich în această afacere, și observația aceea pe care o atribuiam lui Hartwig, nu putea lămuri nimic. Poate că de aici se născuse ideea de a ucide femei, dar cît de puțin ar fi folosit dovada aceasta justiției!

Instrucția procesului lui Hartwig se apropia de sfîrșit. Procurorul ridică acuzația, termenul procesului fu fixat. În tot timpul acesta, eram foarte indispus și cu cît procurorul mă asigura că are dovezi zdrobitoare contra lui Hartwig, cu atît mai rău mă simțeam. Vedeam ochii albaștri de copil ai lui Hartwig îndreptați asupra mea, și-l auzeam spunîndu-mi:

„Prostule, crezi tu într-adevăr, că un om ca mine ar putea ucide niște biete femei, care nu i-au făcut nici un rău, să le arunce în apă, sau să le îngroape? Unde e cunoașterea ta de oameni? Nu-ți spui niciodată, că un

om ca mine, ar putea comite, în urma unui impuls, o faptă grozavă, dar nu cinci crime premeditate, la rînd ?"

Cu o zi înainte de începerea procesului vroiam să-mi dau demisia din postul meu și să arăt în mod public convingerea mea, despre nevinovăția lui Hartwig. În aceste dispoziții recitii încă odată scrisorile dispărutelor și le examinai literă cu literă. Nici de data aceasta nu găsii nimic deosebit în ele și m-am dus la un cunoscut grafolog, care a venit adesea în ajutorul justiției, ca specialist. Eu nu cred atît de mult în grafologie ca unii dintre colegii mei, căci îmi închipui că scrisul e mai mult influențat de profesorul de caligrafie decît de temperamentul individului și mai știu că multe erori judiciare s-au comis, bazate pe grafologie. Nici profesorul Hennes, grafologul pe care-l vizitai, nu-mi putu spune nimic. „Sînt scrise de femei afectate, care scriu îngrijit ca să facă și pe această cale impresie bună", — mi-a spus profesorul Hennes.

„Dacă ar fi vorba de însemnări zilnice, pe care nu le vede nimeni, ar fi cu totul altceva. Totuși e ceva care bate la ochi !

În toate cinci scrisorile, punctul nu e pus atît de jos cum ar trebui, ci cu cîțiva milimetri mai sus.

Dar asta nu e ceva atît de rar și nu duce la nici o concluzie".

Așa vorbi grafologul. Mie însă îmi trecură tot felul de gînduri prin cap și întrevăzui noi posibilități. Cele cinci scrisori erau datate trei iunie, ziua cînd a apărut anunțul din Generalanzeiger. Sigiliile abia le observasem, fiind cu totul șterse. Totuși văzui pe vreo trei din ele, că au fost expediate la oficiul poștal S. W. 8. Ceea ce nu avea nici o importanță. Totuși făcut atent de grafolog, luai acasă o lupă și descoperii că toate scrisorile au fost expediate din același oficiu. Descifrai chiar datele 3.VI, deci 3 iunie. La celelalte două scrisori erau datele atît de indescifrabile, încît nu putui face nici o deducție. Cu

cît priveam însă mai mult cu lupta, cu atît mai mult aveam impresia că celelalte două sigilii nu erau datate 3 iunie ci două iunie.

Alergai înfrigurat la direcția poștei să cercetez acolo sigiile. Direcția poștei, are tot felul de aparate măritoare pentru asemenea lucruri. Directorul general al poștelor d-l Wülner luă asupra sa această chestiune și cercetă la lumină puternică, sigiliile. Ca să nu-l influențez nu i-am spus despre ce era vorba. După cîteva minute îmi spuse că două din scrisori au fost expediate în ziua de 2 iunie prin oficiul poștal S. W. 8. Mă cuprinse amețeala și fui silit să mă sprijin pentru a nu șovăi. Ținui să mă conving eu însumi și văzui într-adevăr contururile unui 2.VI. pe hîrtia mărcii.

Nu mai încape nici o îndoială că două din cele cinci scrisori, au fost expediate la 2 iunie, adică înainte cu o zi de apariția anunțului !

Dengern spuse aceste cuvinte cu glas tare, calmul părea să-l fi părăsit și publicul nu se mai putea stăpîni, urla, striga, gesticula. Trecură cîteva minute pînă ce Ioachim von Dengern, putu din nou să vorbească.

—Ce însemna faptul că două din femeile dispărute, răspunseseră anunțului înainte ca el să fi apărut ? Nimic altceva că lucraseră de comun acord cu așa-zisul criminal, că au dispărut de bunăvoie, ca Hartwig să poată fi arestat ca ucigaș. Cu iuțeala fulgerului, ghicii într-o secundă tot restul :

Nu e vorba de cinci asasinate, ci de cinci comedii jucate în scopul de a-l scoate pe Thomas Hartwig din întuneric, de a-l face eroul zilei, de a-i lansa romanul și de a face să i se joace piesa.

Și atunci înțelesei de ce nu se prezentase nimeni din partea d-relor Müller, Möller, Pfeirre, Jensen și Cohen,

de ce Hartwig nu mărturisea și nu dezmințea nimic, de ce potrivi începutul procesului în aceeași zi cu premiera piesei, de ce fata cu picioare mici, lăsa în urma ei ghete mari și de ce toate cinci fete erau de talie mijlocie. Toate cinci erau una și aceeași persoană și aceasta nu putea fi altcineva decît logodnica lui Hartwig, domnișoara Lotty Fröhlich.

Dengern își șterse sudoarea de pe frunte și după ce-i trecu neliniștea, urmă :

— Ar fi fost poate de datoria mea să comunic toate acestea, domnului procuror și să împiedic procesul.

Pentru că nu înțeleg să-mi fac datoria mecanic, n-am făcut asta, ci am așteptat ziua procesului, căci așa se putea pune mai ușor capăt acestei afaceri, decît reluîndu-se instrucția, de la început.

Și în afară de asta, vroiam să-mi adun dovezi exacte, pentru tot ce știam. Pentru asta mă folosii de seara de ieri. Bănuiam, cu drept cuvînt că domnișoara Fröhlich se va duce cu gazda ei la premiera dramei de la teatrul Kleist. Abia le văzui ieșind și mă strecurai în camera d-rei Fröhlich pe care o cercetai amănunțit. Lucrurile merseră mai repede decît m-am așteptat. Într-un sertar găsii o perucă roșcată, bucle brune, ochelari și niște pernițe care făceau desigur sînii mai mari, cum îi avusese așa-numita Selma Cohen. Printre hîrtiile de pe birou se afla un anunț, prin care magazinul de haine vechi al d-lui Goldlust, își lăuda marfa, rufărie veche, îmbrăcăminte și încălțăminte de damă. Luai cu mine o fotografie a d-rei Fröhlich și cartea franțuzească și alergai la Goldlust. Totul se potrivea de minune. Negustorul recunoscu imediat fotografia frumoasei doamne, care a tîrguit, cu cîteva luni înainte de la el cele mai zdrențuite lucruri, cufere defecte, genți de mînă și altele, pe care el le-a trimis la locuința ei. În registrele lui găsi numele și adresa d-rei Lotty Fröhlich.

Am luat parte la premieră, m-am convins între acte că scrisul din romanul franţuzesc nu era al unui bărbat ci al unei femei şi căutai să-i bag în cap d-rei Fröhlich, la sfîrşitul reprezentaţiei, că seamănă identic cu fetele dispărute şi a fost complice la o comedie fără termen de comparaţie. Domnişoara Fröhlich rîse cu poftă, nu încercă să tăgăduiască, mă urmă într-un restaurant şi-mi istorisi toată povestea. Domnişoara se află în clădirea tribunalului şi nu aşteaptă decît să-şi repete povestirea în faţa înaltei curţi. Desigur că şi domnul Hartwig va vorbi şi nu-mi va lua în nume de rău, dacă i-am luat înainte cu mărturisirea pe care vroia s-o facă !

CAP. XVII

Scos din umbră

Dengern făcu o plecăciune și se retrase. Și abia acum se ridică un uragan, cum nu a mai cunoscut clădirea tribunalului din Moabit. Hohote de rîs, suspine, strigăte. Unii îl aplaudau pe Hartwig, alții sîsîiau. Procurorul strigă fără să fie auzit de nimeni, cuvîntul „Ticăloșie !", președintele strigă : „Tăcere !" Apărătorul sta palid, deznădăjduit și tremura din tot corpul, reporterii alergau spre ușă să ia cu asalt telefoanele. Abia se auzise ceva afară și mulțimea începu să vocifereze și acolo, în stradă, să se frămînte ca o mare agitată.

În cele din urmă se restabili tăcerea încît președintele putu să dea cuvîntul procurorului. Acesta sta în picioare, cu pumnii strînși furios și gata să izbucnească. Dar ce mai era ? Nu era oare însuși cancelarul, acela care se prăpădea de rîs ? Da, cancelarul pufnea, se strîmba de rîs și se trudea să-și scoată batista s-o țină în dreptul gurii ca să nu se vadă cum rîde.

În conștiința procurorului părerile și sentimentele se schimbară, cu iuțeala fulgerului. Nu era oare întîmplarea aceasta mai mult comică decît revoltătoare, dacă producea atîta veselie primului slujbaș al statului ? Și nu s-ar compromite oare dacă și-ar da pe față indignarea, în loc să facă mină bună, unui joc grotesc ? Toate acestea se petrecură în mintea lui în jumătatea unei secunde apoi vorbi cu glas domol și rece :

— Am trăit aici momente unice și trebuie să mulțumim comisarului regal von Dengern pentru expunerile-i luminoase. Înainte de a trage concluziile hotărîtoare, țin să fie ascultată d-ra Fröhlich, negustorul Goldlust și cinci gazde, care s-o identifice. După aceea vă rog să-l interogați încă odată pe acuzat.

Președintele dădu urmare propunerii și în sală își făcu apariția d-ra Fröhlich, ținta a mii de priviri.

Frumusețea cuceritoare, tinerețea martorei, cîștigă toate inimile. Cancelarul, care se mai scutura încă de rîs, își potrivi monoclul și o privi cu o bunăvoință vizibilă, lucru care-l făcu pe președinte și pe procuror să-i vorbească foarte politicos.

Lotty Fröhlich se declară gata să povestească totul. Spusele ei corespundeau întocmai celor povestite de Dengern. De ani de zile observa cum logodnicul ei era zi cu zi, mai mîhnit și mai descurajat. „Vedeam dinainte cum își va pierde într-o zi încrederea în sine și se va pierde cu desăvîrșire în gazetăria cotidiană. Știam că suferea adesea lipsuri, renunța la masa de seară, ca să-mi poată dărui cîteva flori, și că scria seara adrese ca să poată cîștiga un ban. Eu n-aveam voie să-l ajut, chiar dacă aș fi putut, că Hartwig e mîndru și susceptibil. Nu odată mi-a spus că nu are curajul să-mi lege existența de viața lui fără perspective. În asemenea dispoziții citii un roman franțuzesc, pe care mi-l împrumutase Hartwig. Printre altele era vorba și de un pictor, pe care nu-l lua nimeni în seamă. Mai tîrziu, în culmea gloriei, povestește cum a luptat și zice :

— Ajunsesem atît de departe încît aș fi comis o crimă, numai să ies din umbră.

Aceste cuvinte mă fascinară și nu mai scăpai de obsesia lor, subliniai pasajul, făcui o observație marginală și-i povestii lui Hartwig despre asta. El rîse și-mi zise : „Va să zică o faptă de Herostrate modern, dar nu pentru a deveni celebru prin ea, ci pentru a-ți impune operele ! ? Eu însă îi repetam lui Thomas mereu, că trebuie să

comită în aparență o monstruozitate, pentru a putea atrage atenția asupra sa.

La Paris se judeca tocmai procesul lui Landru și planurile mele vagi, pînă atunci, începură să se înfiripe. Hartwig cu imaginația lui fecundă, fu repede cîștigat și concepurăm împreună un plan amănunțit care să facă din el ucigașul femeilor și să-l ducă la închisoare. Cînd am izbutit să fim de acord, mi-am ridicat micul meu capital de la bancă și m-am apucat repede de lucru, așa încît Hartwig nu mai avu timp să stea pe gînduri. El redactă anunțul și eu îmi schimbai scrisul în cinci feluri și făcui răspunsurile. Zelul meu era însă atît de mare, încît mă grăbii să expediez două scrisori, înainte de apariția anunțului. Și dacă din întîmplare, tocmai aceste două scrisori n-ar fi avut sigiliile șterse, jocul nostru ar fi putut lua sfîrșit un moment prea devreme. În decursul lunii iulie mă deghizai, cu ajutorul perucilor, buclelor false și a altor lucruri.

„Sîni falși", murmură cineva, stîrnind ilaritatea.

— De cinci ori, închiriai cinci camere, pe nume fictive și povestii despre logodnicul meu și proprietatea lui de lîngă Hawel. Restul vă e cunoscut. Toată străduința noastră era să ștergem în așa fel orice urmă, încît Hartwig să fie arestat. De ce n-a mărturisit Hartwig totul din prima zi, nu știu, fiindcă nu l-am mai văzut de-atunci.

Domnișoara Fröhlich își scoase mănușa de pe mîna ei subțire și fină, și-și întări spusele prin jurămînt.

Publicul plutea în al douălea cer de voluptate și voiebună. Cancelarul țuguie buzele, mai rîse odată din toată inima și-și trecu plăcut surprins, mîna prin părul bogat și alb. Procurorul se mulțumi să explice cu un aer ceremonios :

— Deși domnișoara Fröhlich a fost călăuzită de instincte nobile, nu ne putem abține de a recunoaște inducerea în eroare a justiției și, cele cinci falsuri comise, pentru care vom deschide acțiune publică.

Lotty nu păru prea îngrijorată, iar cînd se auzi o voce profundă de bas, strigînd : „Amenda o plătesc eu", toată sala izbucni în rîs. Cele cinci gazde și portarul identifi-

cară, fără să stea prea mult pe gînduri, pe d-ra Fröhlich cu cele cinci dispărute, și una din gazde exclamă :

— Tare a mai slăbit domnișoara ! Pe-atunci avea un sîn atîta ! Și făcu un cerc cu mîna.

Negustorul Goldlust, de-asemenea, confirmă totul Acum era rîndul lui Hartwig să vorbească.

Încurcat, roșind și zîmbind ca un școlar, recunoscu cele spuse de Dengern și logodnica sa.

— Lucrurile n-au mers atît de repede pe cît mă așteptam. Credeam că numai descrierea trăsăturilor mele va fi de ajuns să fiu arestat, dar am avut o dezamăgire. Mă și pregăteam să mă denunț printr-o scrisoare anonimă, cînd logodnica mea descoperi anunțul poliției din Generalanzeiger ! Eram convins că e vorba de o cursă, în care intrai cu plăcere. Chiar cînd se prezentă d-l comisar regal sub formă de admirator, mi se păru suspect, dar d-l von Dengern își jucă atît de bine rolul, încît nu mai știui ce să cred. Scrisorile le-am pus intenționat în sertarul biroului meu, ca să slujească drept probe.

Acum însă aș vrea să-mi justific crima morală.

Îmi dau perfect seama, că am comis o frivolitate, chiar o grosolănie punînd săptămîni întregi oficialitatea în picioare, și dînd justiției, acestui factor înalt, și important, în toate statele, inutil de lucru.

Dar d-l Dengern a spus bine, cînd a spus, că pun valoarea mea literară mai presus de orice.

Domnii mei, ideea grotescă, fantastică, pe care eu și logodnica mea, am pus-o în aplicare, trebuia să-mi dea posibilitatea de a-mi valorifica opera și de a continua să lucrez cu puteri îndoite. Ar putea lua în nume de rău posteritatea, unuia dintre marii poeți sau cugetători, dacă și-ar fi atins ținta pe aceleași căi. Desigur că nu. Eu, care mă simt în stare să creez ceva mare, îmi vedeam drumul barat de mii de piedici. E ușor de zis : Geniul răzbește ! Din nenorocire, se cunosc numai geniile care au răzbit,

nu și acelea care au rămas pe drum, de multe ori victime ale unor piedici ridicole.

Dacă aș fi lucrat cu răbdare, înainte, romanul meu ar fi servit băcanilor, ca hîrtie de învelit măslinele, iar drama mea ar fi stat în dulapul directorului Holbaum pînă ce ar fi ros-o șoarecii.

Dar eu nu mai puteam aștepta, și am preferat să ies la lumină cu ajutorul unei farse, decît să pier modest în umbră.

O tăcere adîncă însoți aceste cuvinte. Abia după cîteva minute se auziră cîteva urale. Cancelarul dădu din cap și-l privi pe Hartwig plin de înțelegere. Președintele mai puse o întrebare :

— Acum spune-mi, domnule Hartwig, de ce n-ați pus, încă de ieri, capăt jocului ?

Hartwig zîmbi.

— Dintr-un sentiment foarte omenesc, domnule președinte. Mă temeam pur și simplu, de critică ! Dacă balonul de săpun ar fi explodat ieri, ar fi schimbat desigur cu totul soarta piesei mele. Nu mă îndoiesc de buna credință a domnilor critici, dar e cu totul altceva, să vorbești de piesa unui om care i-a forțat reprezentarea printr-un gest disperat și mîine va ieși pe străzile Berlinului și altceva, de piesa unui om care nu mai e, ca să zic așa, printre cei vii. Vroiam să aștept ca domnii critici să-și dea sentința și apoi să vorbesc.

Președintele privi întrebător către procuror, iar acesta se ridică :

— Înaltă curte, domnilor jurați !

Deoarece, după cum am constatat, nu există nici o faptă la activul d-lui Thomas Hartwig, îmi retrag acuzarea și-i redau libertatea. De-asemeni îmi retrag și acuzația de inducere în eroare a justiției și utilizarea de nume false.

Cu aceasta se sfîrși cea mai nouă senzație berlineză, și cînd Hartwig părăsi la brațul logodnicei sale clădirea curții cu juri, amîndoi fură sărbătoriți și purtați în triumf.

Ioachim von Dengern le tăie drumul și le zise, strîngîndu-le mîinile :

— Cu riscul să mă trădați și să-mi zdruncinați cariera, țin să vă spun, că de la prima mea întîlnire cu Hartwig la poștă, nu l-am crezut autorul crimelor. Pe dumneata nu te-am luat niciodată drept criminal, pe logodnica d-tale am judecat-o din primul moment ca pe o femeiușcă foarte șireată. Și jocul mi-a plăcut atît de mult, încît am vrut să-l văd jucat pînă la sfîrșit !

— SFÎRȘIT —

Tiparul executat la I.P. „13 Decembrie 1918“